

Voorontwerp van Decreet Programmadecreet bij de begrotingsopmaak 2027

MEMORIE VAN TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar

Hoofdstuk 2. Financiën en Begroting

Afdeling 1. Wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013 wat betreft de wijziging van het verlaagd tarief voor de aankoop van de enige eigen woning

Artikel 2

Het verlaagd tarief voor de aankoop van de enige eigen woning werd door het programmadecreet bij de begroting 2025 van 20 december 2024 met ingang van 1 januari 2025 verlaagd van 3% naar 2%. Met de voorgestelde wijziging wordt het tarief weer teruggebracht naar 3%. De aanpassing van het tarief is noodzakelijk met het oog op het behoud van het begrotingsevenwicht.

Artikel 3

Artikel 5.0.0.0.20, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 20 december 2024, wordt vervangen door wat volgt:

“Artikel 5.0.0.0.20. In afwijking van artikel 2.9.4.2.11, §1, eerste lid, is, op voorwaarde dat de rechtshandeling voor 1 januari 2027 tot stand is gekomen, een tarief van 2% van toepassing op overeenkomsten houdende zuivere aankoop gesloten vanaf 1 januari 2025, of, in afwijking daarvan, op authentieke akten verleden vanaf 1 januari 2025, wanneer de overeenkomsten houdende zuivere aankoop waarop de akten betrekking hebben, gesloten zijn voor 1 januari 2025.

Artikel 2.9.5.0.5, §1, is van toepassing op overeenkomsten houdende zuivere aankoop gesloten vanaf 1 januari 2025, of, in afwijking daarvan, op authentieke akten verleden vanaf 1 januari 2025, wanneer de overeenkomsten houdende zuivere aankoop waarop de akten betrekking hebben, gesloten zijn voor 1 januari 2025.”.

Inwerkingtreding

Het algemeen geldend principe van artikel 2.9.7.0.3, §1, van de Vlaamse Codex Fiscaliteit stelt dat voor de toepassing van het verkooprecht de belastingplicht, de belastbare grondslag, het tarief, de vrijstellingen en de verminderingen worden bepaald door het ogenblik waarop de rechtshandeling is gesteld; zijnde de verkoopovereenkomst. De voorliggende tariefwijziging zal, in lijn met dit principe, van toepassing zijn op overeenkomsten houdende zuivere aankoop gesloten vanaf 1 januari 2027.

Band met de begroting

De budgettaire impact van de verhoging van het tarief wordt geraamd op +230 miljoen euro. Deze raming is gebaseerd op de belastbare grondslag van 2025 gecorrigeerd voor het effect van de overflow 2025. Onder overflow wordt verstaan het surplus aan akten aan

het verlaagde tarief begin 2025 doordat kopers het verlijden van de akte eind 2024 hebben uitgesteld naar begin 2025 om te kunnen genieten van het verlaagde tarief van 2%.

Repliek op het advies van de Raad van State

De Raad van State stelt in haar advies van 80.188/1-3-16 van 19 oktober 2026 dat standpunt SP 26021 lijkt te berusten op een foutieve interpretatie van artikel 2.9.7.0.3, §1 VCF en best op dit punt wordt herbekeken. Van deze opmerking wordt akte genomen.

Bij nazicht van de regelgeving naar aanleiding van de vragen en het advies van de Raad van State werd vastgesteld dat er in de regelgeving een mogelijke discrepantie bestaat tussen de toekomstige inwerkingtreding van de beoogde tariefwijziging en de overgangsbepaling, artikel 5.0.0.0.20 VCF, die werd ingevoerd naar aanleiding van de verlaging van het verkooprecht van 3% naar 2%. Om hieraan tegemoet te komen wordt verduidelijkt dat artikel 5.0.0.0.20 VCF slechts van toepassing is op het verlaagd tarief van 2% en niet op het verlaagd tarief van 3% dat op 1 januari 2027 in werking zal treden.

Afdeling 2. Wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft een hervorming van de jaarlijkse verkeersbelasting

Algemeen

De huidige formule voor de jaarlijkse verkeersbelasting is niet alleen bijzonder complex maar *de facto* ook gedateerd, doordat ze werd opgesteld in de onmiddellijke nasleep van "dieselgate". Intussen hebben de autoconstructeurs een grote technologische evolutie doorgevoerd, wat maakt dat ook de fiscale behandeling van ons wagenpark dringend aan een ingrijpende bijsturing toe is. Bovendien houdt de huidige formule te weinig rekening met de impact van het gewicht van het voertuig op de slijtage van de weginfrastructuur.

De nieuwe formule vertrekt vanuit een sterke vereenvoudiging van de berekeningsformule, gebaseerd op twee determinerende parameters voor het grootste deel van het wagenpark: het gewicht (MTT) en een vergroeningsfactor gebaseerd op de CO₂-uitstoot.

De stimulans tot vergroening blijft behouden door de corrigerende vergroeningsfactor, die rekening houdt met de CO₂-uitstoot van het voertuig toe te passen. Hierdoor wordt de verschuiving naar voertuigen met een lagere uitstoot verder ondersteund.

Er wordt voor een klein segment van voertuigen ook een derde parameter ingevoerd die rekening houdt met de cilinderinhoud (cc) van het voertuig, omdat voertuigen met een uitzonderlijk hoge cilinderinhoud doorgaans beschikken over motoren met een aanzienlijk hoger vermogen, wat leidt tot een grotere reële impact op zowel milieu, energieverbruik als externe kosten.

Ten slotte wordt er voor oude, vervuilende diesellootvoertuigen (lager dan euronorm 6), een forfaitaire correctie toegepast om het uitfasen van dit segment van auto's uit het huidige wagenpark te bespoedigen.

De nieuwe formule verhoogt de transparantie en eenvoud van de jaarlijkse verkeersbelasting aanzienlijk, aangezien deze voor het grootste deel van het wagenpark uit slechts twee parameters zal bestaan. Tevens wordt er voorzien in de aanpassing van de tarieven in de jaarlijkse verkeersbelasting voor lichte vrachtootvoertuigen en oldtimers.

Materieel en temporeel toepassingsgebied

De nieuwe formule in de jaarlijkse verkeersbelasting is van toepassing op personenauto's, auto's voor dubbel gebruik en minibussen (met uitzondering van de emissievrije voertuigen en van de oldtimers), die worden ingeschreven of behoudens overmacht worden heringeschreven na 31 december 2026. De nieuwe formule is ook van toepassing voor de andere personenauto's, auto's voor dubbel gebruik en minibussen (de voertuigen die tot

en met 31 december 2026 werden ingeschreven, met uitzondering van de emissievrije voertuigen en van de oldtimers), zonder dat ze (opnieuw) worden ingeschreven, indien de belastingplichtige daarvoor uitdrukkelijk opteert. (zie verder bij de artikelsgewijze toelichting bij **artikel 4 en 10**).

Bij voorlopige afwezigheid van een intergewestelijk samenwerkingsakkoord zijn bovengenoemde maatregelen enkel van toepassing op niet-leasingvoertuigen. De hervormde tarieven voor de lichte vrachtvoertuigen en de oldtimers zijn van toepassing vanaf aanslagjaar 2027, ongeacht of deze voertuigen reeds waren ingeschreven of niet. De aanpassing aan de voorwaarden om het oldtimerforfait toe te passen geldt voor wegvoertuigen die worden ingeschreven na 31 december 2026.

Repliek op het advies van de Raad van State

Opmerkingen met betrekking tot de overeenstemming met het Europese recht

De Raad van State stelt in randnummers 3.1 t.e.m. 5.2. de vraag of de ontworpen regeling van de jaarlijkse verkeersbelasting in overeenstemming is met het Europese recht en geen verboden compensatie vormt voor de eigen ingezetenen. De Raad wijst daarvoor naar de voorgenomen invoering van het - budgettair gekoppelde - wegenvignet vanaf 1 mei 2027.

De Raad stelt daarbij in het bijzonder de vraag of met de voorliggende hervorming het verbod tot compensatie voor gebruiksrechten wordt gerespecteerd, zoals dit verbod is geformuleerd in de overweging bij het artikel 7 duodecies van de Tolrichtlijn. Het wegenvignet – zoals dit door de Vlaamse Regering is vorm gegeven – is immers duidelijk een gebruiksrecht.

De Raad erkent wel dat er een verschil bestaat tussen de door de Vlaamse Regering voorgelegde hervorming en de Duitse regelgeving die door het Europees Hof van Justitie bij arrest C-591/17 van 18 juni 2019 als discriminerend ten aanzien van buitenlandse weggebruikers werd beoordeeld.

Naast de verwijzing naar die overweging bij de bepalingen uit de Tolrichtlijn wijst de Raad van State bijkomend op volgende kenmerken van de geplande hervorming:

- de meeropbrengsten van het geplande wegenvignet worden door de combinatie met de hervorming van de jaarlijkse verkeersbelasting afgewenteld op buitenlandse weggebruikers;
- er geldt geen volledig identieke, maar wel een globale compensatie voor de eigen ingezetenen;
- aan de eigen ingezetenen wordt met de ontworpen overgangsmaatregel en de opt in-regeling de gelegenheid geboden zich in een fiscaal gunstige positie te plaatsen, terwijl buitenlandse weggebruikers – die eveneens een wegenvignet dienen aan te schaffen – diezelfde mogelijkheid niet hebben.

Bijgevolg strekt het volgens de Raad tot aanbeveling dat de memorie van toelichting wordt verstevigd met een verantwoording voor de hervorming van de jaarlijkse verkeersbelasting in het licht van het Europese recht, met name waarom de ontworpen regeling geen verboden compensatie is in de zin van artikel 7 duodecies van de Tolrichtlijn en waarom er als gevolg van de combinatie van nationale maatregelen geen ongunstigere behandeling is van buitenlandse weggebruikers.

Tevens dient te worden uiteengezet waarom de verlaging van de forfaitaire tarieven die gelden voor oldtimers en lichte vrachtwagens geen verboden vorm van compensatie is in de zin van artikel 7 duodecies van de Tolrichtlijn.

Gevolg gevend aan deze aanbevelingen van de Raad van State wordt hierbij verwezen naar het door de Raad vermelde artikel 7 duodecies van de Tolrichtlijn. Deze bepaling luidt als volgt:

"Onverminderd de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie belet deze richtlijn de lidstaten die een tolregeling invoeren niet om daarvoor een adequate compensatie te bieden."

Het verbod tot compensatie voor gebruiksrechten is niet expliciet in de bepaling zelf van de Tolrichtlijn opgenomen, de Raad verwijst naar een overweging bij richtlijn (EU) 2022/362, waarmee de Tolrichtlijn werd gewijzigd.

De Vlaamse Regering meent dat het aan de Raad van State voorgelegde voorontwerp van decreet geen discriminatie inhoudt ten aanzien van buitenlandse weggebruikers en geen schending inhoudt van het vermelde artikel 7 duodecies van de Tolrichtlijn.

De regeling voorziet immers op het niveau van de individuele weggebruiker geen één-op-één compensatie. De overweging in de Europese regelgeving waarnaar de Raad van State verwijst is duidelijk opgemaakt vanuit het perspectief van een individuele weggebruiker:

"Indien een lidstaat een wegenheffingsregeling invoert, kan de toekenning van compensaties in bepaalde gevallen leiden tot discriminatie van buitenlandse weggebruikers. De mogelijkheid om compensatie te verlenen moet derhalve worden beperkt tot tolgelden en mag niet langer worden toegestaan voor gebruiksrechten "

Met het voorliggende voorontwerp van decreet worden geen – aan het wegenvignet gelieerde – individuele compensaties verleend. De voorliggende hervorming van de jaarlijkse verkeersbelasting leidt voor de Vlaamse Overheid tot een lagere budgettaire ontvangst, de opbrengst van het nieuw in te voeren wegenvignet vormt hiervoor een budgettair tegengewicht, zo vermijdt de Vlaamse Regering al te grote schokken in de overheidsontvangsten. Finaal zal de bijkomende opbrengst van het wegenvignet voor het Vlaamse Gewest hoger uitvallen, dan het verlies van jaarlijkse verkeersbelasting. Daarmee wordt dan het finale doel – een evenwichtige en eerlijke taxatie lastens binnenlandse en buitenlandse weggebruikers – bereikt.

Tenslotte verwijst de Vlaamse Regering naar de kennisgeving – in samenspraak met de Waalse Regering - van alle ontworpen regelgevende initiatieven aan de bevoegde diensten bij de Europese Commissie op 30 september 2026. Voorafgaandelijk aan de totstandkoming van de ontworpen regelgeving werd bovendien nog meermaals met de bevoegde Europese diensten overlegd. Tot nog toe werden aan de Vlaamse Regering geen bezwaren tegen de voorgenomen hervormingen kenbaar gemaakt door de Europese Commissie. Daarnaast wordt met enkele buurlanden overlegd om deze maximaal te informeren over de nakende invoering van het wegenvignet.

In randnummers 5.3 en 5.4 beveelt de Raad van State aan om expliciet in de memorie van toelichting te verantwoorden waarom er voor lichte vrachtvoertuigen en oldtimers gekozen wordt voor een verlaging van het forfaitair tarief. De memorie wordt op dat punt aangevuld. Met de lineaire verlaging van de forfaitaire tarieven van de jaarlijkse verkeersbelasting voor oldtimers en lichte vrachtwagens wil de Vlaamse Regering in hoofdzaak de verhouding van deze tarieven ten opzichte van de gewone tarieven behouden. De Vlaamse Regering wil geen enkele afbreuk doen aan de ratio legis van elk van beide forfaitaire regelingen. Er kan dus geen sprake zijn van een verboden compensatie, de aanleiding van deze tariefaanpassingen is de interne samenhang van de tarieven van de jaarlijkse verkeersbelasting zoals deze vanaf het aanslagjaar 2027 van toepassing zullen zijn.

Opmerkingen met betrekking tot de overeenstemming met het gelijkheidsbeginsel

In randnummers 1 tot en met 3 geeft de Raad aan om in het kader van het gelijkheidsbeginsel de methodologie achter de ontworpen massa- en uitstootklassen, cc-inhoudsklassen en euronormklassen, en de bijhorende basisbedragen in de memorie van toelichting uiteen te zetten. De Raad stelt daarnaast dat de onderverdelingen gebaseerd zijn op simulaties op het bestaande voertuigenpark, wat per definitie een momentopname betreft. De Raad stelt dat de ontworpen regeling op dit punt moet worden bijgestuurd zodra het voertuigenpark wezenlijk verandert.

Hiervoor wordt verwezen naar de toelichting die reeds aan de Raad van State werd bezorgd en die in het advies wordt geciteerd. Bij het opmaken van de hervorming heeft de Vlaamse Regering gestreefd naar een evenwicht tussen milieudifferentiatie, uitvoerbaarheid en stabiliteit van de opbrengsten. Er werd niet geopteerd voor een strikt mathematische of lineaire doorrekening van elk afzonderlijk kenmerk. De gekozen drempels vertegenwoordigen beleidsmatige klassen die toelaten om voertuigen met vergelijkbare kenmerken onder dezelfde categorie te brengen en tegelijk voldoende onderscheid te behouden tussen voertuigen met een verschillende impact.

Voor wat betreft de aanpassing van de ontworpen regelgeving wanneer het voertuigenpark wezenlijk verandert, kan worden gerepliceerd dat huidige hervorming hiervan een goed voorbeeld is. Onder andere voor diesellootvoertuigen werd vastgesteld dat sinds het uitbreken van het diesellootgateschandaal er inspanningen werden gedaan om het Europese kader van uitstootnormen te verbeteren, waardoor diesellootvoertuigen, dankzij technologische vernieuwing, veel schoner zijn. De hervorming van de jaarlijkse verkeersbelasting houdt hier voortaan rekening mee. Het wagenpark wordt opgevolgd, zodat kan worden ingegrepen als er zich wijzigingen voordoen die een aanpassing van de regelgeving aangewezen maken.

In randnummer 3 wijst de Raad van State erop dat de nieuwe formule voor jaarlijkse verkeersbelasting niet van toepassing is op leasing-voertuigen, bij gebrek aan samenwerkingsakkoord. Vervolgens meent de Raad van State dat nog dient te worden verduidelijkt welke concrete stappen er zijn genomen om met de andere gewesten tot een samenwerkingsakkoord te komen en zo te pogen de ontworpen regeling ook van toepassing te maken op leasingvoertuigen.

Hierop kan worden geantwoord dat er zeer regelmatig overleg is tussen delegaties van de Vlaamse, Brusselse en de Waalse administratie. Uit dit overleg is snel gebleken dat ieder gewest eigen inzichten heeft voor wat de betreft de noodzaak en de aard van een hervorming van de respectievelijk gewestelijke jaarlijkse verkeersbelasting. Momenteel wordt de gezamenlijke en gelijktijdige invoering van het wegvignet door de drie gewesten als een prioritaire opdracht voor de betrokken gewestelijke administraties beschouwd.

In randnummers 4 t.e.m. 4.2. formuleert de Raad van State enkele bemerkingen i.k.v. het oldtimerforfait. Om te beginnen stelt de Raad dat de decretale tekst best wordt verduidelijkt o.w.v. rechtszekerheid. Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in de tekst van artikel 2.2.4.0.2, § 1, eerste lid, 1°, van de VCF zelf (artikel 4, 3°, van het voorontwerp) duidelijker tot uiting gebracht dat voertuigen die voor 1 januari 2027 zijn ingeschreven zonder bijkomende voorwaarden blijven genieten van het forfait.

Daarnaast bevestigt de Raad in randnummer 4.2. dat er een afdoende verantwoording voor het onderscheid in behandeling is doordat oldtimers van een forfait genieten.

In randnummer 5 beveelt de Raad van State aan om voor wat betreft lichte vrachtootvoertuigen de memorie aan te vullen met de verantwoording waarom het forfaitaire

tarief voor lichte vrachtvoertuigen behouden blijft, en zij ook niet onder de nieuwe berekeningsformule van de jaarlijkse verkeersbelasting vallen. De artikelsgewijze toelichting wordt op dat punt dan ook aangevuld.

In randnummer 6 stelt de Raad van State dat de memorie van toelichting ook best wordt aangevuld met een motivering waarom voor emissievrije wagens tot 3,5 ton MTT, die doorgaans aanzienlijk zwaarder zijn dan vergelijkbare wagens met een fossiele brandstofmotor, wordt vastgehouden aan de bestaande forfaitaire regeling zonder differentiatie in functie van het gewicht van die voertuigen, terwijl dat wel het geval is voor voertuigen met een fossiele verbrandingsmotor. Ook op dat punt wordt de artikelsgewijze toelichting aangevuld.

Opmerkingen met betrekking tot artikel 4

In randnummer 1 bevestigt de Raad van State dat de keuze voor 31 december 2020 als scharnierdatum aanvaardbaar lijkt omdat die datum het omslagpunt vormt voor de overgang van de NEDC20-metingsmethode naar de meer nauwkeurige WLTP21-metingsmethode, maar dat het raadzaam is om in de memorie van toelichting te verduidelijken hoe de uitstootklasse bij homologatie van een voertuig kan worden bepaald volgens de Europese regelgeving die geldt op het moment van eerste inschrijving van dat voertuig. De artikelsgewijze toelichting wordt op dat punt dan ook aangevuld.

De bemerkingen van de Raad van State in randnummer 2 en 3 worden gevolgd, zodat het ontwerp van decreet wordt aangepast.

In randnummer 4 stelt de Raad van State dat moet verduidelijkt worden dat wanneer gekozen wordt voor de overgangsmaatregel, deze keuze definitief en onherroepelijk is. Deze verduidelijking wordt toegevoegd in het ontwerp van decreet.

Opmerkingen met betrekking tot artikel 5

De suggestie van de Raad van State wordt gevolgd, zodat het ontwerp van decreet op dat punt wordt aangepast.

Opmerkingen met betrekking tot artikel 6

De suggestie van de Raad van State wordt gevolgd, zodat het ontwerp van decreet op dat punt wordt aangepast.

Opmerkingen met betrekking tot artikel 7

De Raad van State stelt de vraag vanuit welke bron de ondergrens van de compensatieregeling t.a.v. gemeenten wordt gefinancierd. De Raad beveelt dan ook aan om in de memorie van toelichting te verduidelijken wat de financieringsbron is. De artikelsgewijze toelichting wordt op dit punt aangevuld.

Opmerkingen met betrekking tot artikel 8

De suggestie van de Raad van State wordt gevolgd, zodat het ontwerp van decreet op dat punt wordt aangevuld.

Opmerkingen met betrekking tot artikel 9

De Raad van State is bezorgd of aan elke belastingplichtige wel voldoende tijd wordt gegeven om diens keuze voor de opt in-regeling kenbaar te maken, aangezien het aan te nemen decreet in werking treedt op de dag van bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. De Raad stelt dan ook dat de hervorming van de jaarlijkse verkeersbelasting tijdig moet worden bekendgemaakt en de nodige administratieve ondersteuning

operationeel is om te waarborgen dat alle belastingplichtigen over voldoende tijd beschikken om hun keuze voor de opt-in-regeling te maken.

Hierop kan gerepliceerd worden dat het uiteraard de bedoeling is om de belastingplichtige tijdig op de hoogte te brengen van de hervorming van de jaarlijkse verkeersbelasting en de mogelijkheid om te opteren voor de nieuwe berekeningswijze. Hiervoor werd een vergelijkingstool ontwikkeld waardoor een belastingplichtige een vergelijking kan maken van de belasting die hij verschuldigd is volgens de oude versus de nieuwe berekeningswijze. Wanneer de nieuwe berekeningswijze voordeliger is, zal hij de mogelijkheid krijgen om vervolgens zijn keuze door te geven waarin hij opteert voor de nieuwe berekeningswijze.

De Raad beveelt aan om voor personen die zich in een kwetsbare positie bevinden met betrekking tot digitale technologie, een laagdrempelige toegang tot die vergelijkingstool voorhanden is. Hierop kan worden gerepliceerd dat deze personen een beroep kunnen doen op een derde voor het maken van de vergelijking. Voor wat betreft de opt-in zelf werd aan de Raad de mogelijkheid om een formulier te gebruiken reeds uitgebreid toegelicht.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 4

Invoeging paragraaf 2/3

1. De huidige formule in de jaarlijkse verkeersbelasting is voornamelijk gebaseerd op de fiscale pk en de milieukeurmerken van het voertuig, maar houdt te weinig rekening met de werkelijke impact van het voertuig op de slijtage van de weginfrastructuur, die vooral wordt veroorzaakt door het gewicht van het voertuig.

Deze hervorming van de tariefstructuur beoogt hieraan te remediëren door de bestaande sokkel van fiscale pk te vervangen door het maximaal toegestane totaalgewicht (MTT) van het voertuig (in de praktijk komt dit overeen met de maximaal toegestane massa of MTM). De MTT of MTM van een voertuig is een officiële parameter die op het gelijkvormigheidsattest van het voertuig staat vermeld en die ook beschikbaar is in de dataset die de Vlaamse Belastingdienst (hierna: VLABEL) ontvangt van de DIV. De fabrikant dient de MTM van zijn voertuig te bepalen, maar dient daarbij te voldoen aan een strikt kader. Voertuigen die op de Belgische (en Europese) markt worden gebracht, moeten eerst een EU-type-goedkeuring (ECWVTA) krijgen voordat ze mogen worden geregistreerd en gebruikt. Deze type-goedkeuring omvat technische kenmerken zoals de MTM. De fabrikant (of zijn gemachtigde) stelt de gegevens, zoals de technisch maximale toegelaten massa op, maar deze worden ingediend bij en beoordeeld door de bevoegde type-goedkeuringsautoriteit. De fabrikant kan dus niet zelf een MTM kiezen zonder onderbouwing; hij moet aantonen dat het voertuig technisch en juridisch aan de eisen voldoet. Dit maakt onderdeel uit van de goedkeuringsprocedure.

Zwaardere voertuigen veroorzaken meer slijtage aan infrastructuur en hebben een grotere ruimtelijke en milieutechnische impact. Het basisbedrag van de nieuwe formule is een bedrag, oplopend in functie van het gewicht van het voertuig.

Toch blijft ook de stimulans tot vergroening behouden door een corrigerende parameter die rekening houdt met de CO₂-uitstoot van het voertuig. Hierdoor wordt de verschuiving naar voertuigen met een lagere uitstoot verder ondersteund. De corrigerende factor zal verschillen naar gelang de methodiek van de meting van de CO₂-uitstoot van het voertuig: hetzij de zogenaamde NEDC-waarde, hetzij de WLTP-waarde.

Naast de parameters voor MTT en de vergroeningsfactor of CO₂-uitstoot worden twee correcties toegevoegd voor twee specifieke categorieën van voertuigen:

- Enerzijds wordt er een derde parameter ingevoerd die rekening houdt met de cilinderinhoud (cc) van het voertuig, maar die in de praktijk enkel invloed heeft op het tarief voor voertuigen met een cilinderinhoud van 2400 cc of meer. Deze aanpassing is noodzakelijk omdat voertuigen met een uitzonderlijk hoge cilinderinhoud doorgaans beschikken over motoren met een aanzienlijk hoger vermogen, wat leidt tot een grotere reële impact op zowel milieu, energieverbruik als externe kosten. Om deze reden bedraagt de parameter 0 voor voertuigen met een cilinderinhoud tot en met 2400 cc en genereert deze parameter pas vanaf een cilinderinhoud van meer dan 2400 cc een toeslag. Binnen deze laatste categorie wordt gewerkt met oplopende klassen, waaraan telkens een forfaitair bedrag is gekoppeld. Dit forfaitair bedrag wordt toegevoegd aan het bedrag van de jaarlijkse verkeersbelasting.
- Anderzijds wordt er een forfaitaire correctie voorzien voor diesellootuigen met een euronorm lager dan euro 6. Bij deze voertuigen hadden de autoconstructeurs nog geen technologische vernieuwing doorgevoerd (voertuigen dateren van vóór dieselgate). Doordat deze voertuigen nog niet beschikken over de nieuwe technologie stoten ze meer fijnstof en stikstofoxiden (NO_x) uit dan nieuwere (euro 6) dieselwagens, die wel over deze technologie beschikken. Bij de stap van diesellootuigen euro 5 naar euro 6 is er een reductie van NO_x-uitstoot per gereden kilometer, waar de eerdere stap van euro 4 naar euro 5 de uitstoot van fijnstof verminderde. Dit rechtvaardigt dan ook dat voor deze meer vervuilende voertuigen een hogere belasting is verschuldigd via de bijkomende correctie, zij bevinden zich immers in een andere situatie dan voertuigen, waarvan de motor is aangedreven door andere brandstoffen of euro 6 diesels. Zij stoten immers meer vervuilende stoffen uit dan voertuigen waarvan de motor is aangedreven door andere brandstoffen of euro 6 diesels. Na het uitbreken van het dieselgateschandaal zijn er inspanningen gedaan om het Europese kader van uitstootnormen te verbeteren. De laboratoriumtesten zijn verbeterd, er zijn nieuwe testen gekomen om emissies op de weg te bepalen en de hele homologatiewetgeving is vernieuwd met nieuwe mogelijkheden en procedures om op te treden tegen fraude. De nieuwste generatie voertuigen die nu op de markt komen, moeten voldoen aan deze nieuwe bepalingen. Daardoor zien we dat de modernste katalysatoren die reeds vele jaren bestaan nu ook doorbreken in Europese dieselmodellen. Het hogere tarief voor dit segment van diesellootuigen zorgt er ook voor dat de nieuwe, toekomstgerichte, formule in de jaarlijkse verkeersbelasting niet zou leiden tot een heropleving van de aankoop van oudere tweedehandsdiesellootuigen en dat de uitfasering van dit segment nog wordt versneld.

Tegelijk blijft de formule coherent, transparant en eenvoudig toepasbaar: de jaarlijkse verkeersbelasting wordt voortaan berekend op basis van twee objectieve en duidelijk aflijnbare parameters voor het grootste deel van het wagenpark. Enkel voor de voertuigen met een uitzonderlijk zware motor en/of voor de meest vervuilende diesellootuigen wordt er een extra correctie aan toegevoegd:

- 1/ een basisbedrag oplopend in verhouding tot het Maximaal Toegelaten Totaalgewicht (MTT) van het voertuig;
- 2/ een vergroeningsfactor oplopend naargelang de CO₂-Uitstoot van het voertuig, met een onderscheid naar gelang de gebruikte procedure van homologatie: hetzij de WLTP-waarde, hetzij de NEDC-waarde;
- 3/ een correctie voor die voertuigen met een cilinderinhoud van meer dan 2400 cc;

4/ een correctie voor dieselloftuigen met een euronorm lager dan euro 6.

Dit zorgt voor een heldere berekeningswijze, die voor de belastingplichtige voor een gebruiksvriendelijkere verkeersfiscaliteit zorgt.

De tariefstructuur werd dermate aangepast zodat reeds bestaande principes worden behouden, waarbij de fiscaliteit dunder blijft voor vervuilende en zware voertuigen in vergelijking met milieuvriendelijke en lichte voertuigen, maar dat nu wel de externe kosten van het voertuig correct geïnternaliseerd worden, en rekening gehouden wordt met de technologische evolutie die de autoconstructeurs hebben doorgemaakt, ook inzake verbrandingsmotoren. Daardoor is een "lifecycle" benadering, waarbij rekening gehouden wordt met het productieproces, de impact van het gewicht van de wagen op zowel onze wegen als ons milieu, de uiteindelijke recycleerbaarheid van de wagen, enzovoort, in de huidige ecologische, geglobaliseerde economische omstandigheden een betere benadering.

2. Dit resulteert in de volgende formule:

$$JVB = (\text{basisbedrag} * \text{vergroeningsfactor}) + \text{cc_correctie} + \text{NO}_x\text{-correctie}$$

Basisbedrag:

Het basisbedrag wordt bepaald aan de hand van het maximaal toegelaten totaalgewicht (MTT) van het voertuig. In het decreet is een tabel opgenomen waarin elke gewichtsklasse gekoppeld is aan een vast basisbedrag in euro. Voor de berekening wordt het basisbedrag gekozen dat overeenstemt met de MTT-klasse van het voertuig. Dit basisbedrag bedraagt minimum 27,00 euro voor voertuigen met een MTT lager dan 1300kg en maximaal 217,00 euro voor voertuigen met een MTT van 3100kg en meer, conform de volgende tabel:

MTT in kg	basisbedrag in euro
MTT <= 1300	27
MTT 1301 - 1400	33
MTT 1401 - 1500	40
MTT 1501 - 1600	41
MTT 1601 - 1700	43
MTT 1701 - 1800	52
MTT 1801 - 1900	66
MTT 1901 - 2000	82
MTT 2001 - 2100	94
MTT 2101 - 2200	108
MTT 2201 - 2300	115
MTT 2301 - 2500	137
MTT 2501 - 2600	156
MTT 2601 - 3100	159

MTT > 3100	217
------------	-----

Vergroeningsfactor:

De vergroeningsfactor is een multiplicatieve correctie op het basisbedrag en is afhankelijk van de CO₂-uitstoot van het voertuig zoals vastgesteld bij homologatie. Afhankelijk van de gebruikte testcyclus (WLTP of NEDC) wordt het voertuig ingedeeld in een uitstootklasse; elke klasse heeft een vooraf bepaalde vergroeningsfactor. Voor de berekening wordt het in stap 1 vastgestelde basisbedrag vermenigvuldigd met de relevante vergroeningsfactor, conform de volgende tabel:

Voertuigen voor het eerst ingeschreven na 31 december 2020		Voertuigen voor het eerst ingeschreven tot en met 31 december 2020	
uitstootklasse	vergroeningsfactor	uitstootklasse	vergroeningsfactor
g/km		g/km	
<= 25	1,00	<=25	1,31
26-50	1,04	26 - 50	1,32
51 - 175	1,84	51 - 75	2,04
176 - 200	2,87	76 - 115	2,37
201 - 225	3,61	116 - 140	2,54
226 - 250	5,60	141 - 145	2,98
251 -275	10,68	146 - 150	3,13
276 - 350	15,66	151 - 175	3,51
351 - 375	18,15	176 - 200	4,48
376-400	19,56	201 - 225	5,76
>400	26,98	226 - 250	7,86
		251 - 275	10,35
		276 - 300	13,38
		>300	23,52

De datum van eerste inschrijving, gesitueerd hetzij voor hetzij na 31 december 2020, is dus bepalend voor de uitstootklasse waartoe een voertuig wordt ingedeeld. De CO₂ wordt echter gemeten tijdens de homologatie, die zich in de tijd kan situeren vóór het moment van de inschrijving.

De datum van 31 december 2020 wordt hier weerhouden omdat op die datum de WLTP-methodologie de nieuwe standaard werd, in de plaats van de NEDC-methodologie.

Om evenwel de uniformiteit te bewaren met de bepalingen in de Vlaamse Codex Fiscaliteit die een gelijkaardige overgang voorzien, heeft de Vlaamse Regering geopteerd om deze over te nemen met het oog op transparantie en interne samenhang van de regelgeving.

Cc_correctie:

De cc_correctie is een additieve correctie die wordt opgeteld bij het product van de eerste twee parameters (zie de motivatie onder punt 1). Voor voertuigen met een cilinderinhoud tot en met 2400 cc is de cc_correctie gelijk aan 0. Het merendeel van het Vlaamse wagenpark beschikt over een cilinderinhoud van minder dan 2400 cc, waardoor deze derde parameter slechts voor een beperkt aantal wagens van toepassing is. Voor voertuigen met een cilinderinhoud groter dan 2400 cc, dit zijn doorgaans sportwagens, SUV's en luxewagens, wordt een vast bedrag toegevoegd op basis van de cilinderinhoudsklasse, zoals uitgesplitst in deze tabel:

Cilinderinhoud in cc	basisbedrag in euro
0 - 2400	0
2401 - 2600	500
2601 - 2800	750

2801 - 3000	1000
3001 - 3250	1500
3251 - 3500	2000
3501 - 3750	2500
3751 - 4000	3000
4001 - 4250	3500
4251 - 4500	4000
4501 - 4750	4500
4751 - 5000	5000
5001 - 6000	6000
> 6000	7000

Dit progressief oplopend bedrag in euro wordt na de vermenigvuldiging tussen basisbedrag en vergroeningsfactor opgeteld.

Extra NO_x correctie dieselloertuigen met oudere euronorm:

Voor dieselloertuigen met een euronorm lager dan euro 6 wordt er een bijkomende correctie voorzien (zie de motivatie onder punt 1). In functie van de euronorm van het voertuig, wordt het tarief met een bedrag vermeerderd conform de volgende tabel:

euronorm	vermeerdering in euro
euro 6 en hoger	0
euro 5	100
euro 4	150
euro 3 en lager	200

Dit progressief oplopend bedrag in euro wordt na de vermenigvuldiging tussen basisbedrag en vergroeningsfactor opgeteld.

3. Een paar voorbeelden om de werking van de nieuwe formule van de jaarlijkse verkeersbelasting te verduidelijken:

Fiat 500 benzine met eerste inschrijving op 17 augustus 2022 (bij inschrijving na 31 december 2026 of bij keuze voor de opt-in)

MTT: 1.730 kg

CO₂-uitstoot (WLTP): 107g/km

Cc: 999 cc

Formule: (basisbedrag * vergroeningsfactor) + cc_correctie, dus: (52 euro * 1,84) + 0 euro = 95,68 euro

Lamborghini Aventador SVJ met eerste inschrijving op 14 maart 2021 (bij inschrijving na 31 december 2026 of bij keuze voor de opt-in)

MTT: 2.100 kg

CO₂-uitstoot (WLTP): 486 g/km

Cc: 6498 cc

Formule: (basisbedrag * vergroeningsfactor) + cc_correctie, dus: (94 euro * 26,98) + 7.000 euro = 9.536,12 euro

Ford Mondeo Diesel met eerste inschrijving op 12 april 2011 (bij inschrijving na 31 december 2026 of bij keuze voor de opt-in)

MTT: 2.210 kg

CO₂-uitstoot (NEDC): 159 g/km

Cc: 2179 cc

Euronorm: euro 5

Formule: (basisbedrag * vergroeningsfactor) + NO_x-correctie, dus: (115 euro * 3,51) + 100 euro = 503,65 euro

4. Deze nieuwe formule is van toepassing op zowel nieuwe als tweedehands personenauto's, auto's voor dubbel gebruik en minibussen die worden ingeschreven of behoudens overmacht worden heringeschreven na 31 december 2026. Deze voertuigen zullen onderworpen worden aan de nieuwe berekeningsformule voor de jaarlijkse verkeersbelasting. Vanuit het rechtszekerheidsbeginsel worden de reeds ingeschreven voertuigen niet gevat door de nieuwe tariefstructuur.

Om voldoende rechtszekerheid te bieden aan de belastingplichtige, wordt er een overgangsregeling voorzien, waarbij het voertuig van belastingplichtigen via het tijdig voorleggen van hun bestelbon, niet valt onder de toepassing van dit nieuw tarief, wanneer dat voertuig werd aangekocht ten laatste op 13 juli 2026, maar pas geleverd na 31 december 2026.

13 juli 2026 is de eerste werkdag na de principiële goedkeuring van voorliggend (voorontwerp van) decreet door de Vlaamse Regering. Vanaf deze datum kon de belastingplichtige op de hoogte zijn van de nieuwe regelgeving ter zake. Daarnaast is 13 juli 2026 ook de dag waarop de beslissingen van de Vlaamse Regering worden bekend gemaakt via op de website.

Een belastingplichtige die vanaf 13 juli 2026 nog een voertuig aankoopt zou op de hoogte moeten zijn van de toekomstige regelgeving en zal zo kunnen inschatten, bijvoorbeeld op basis van een contractueel bepaalde leveringstermijn, of hij nog op basis van de oude tarieven kan worden belast. Een persoon die een voertuig vóór deze datum wenste te kopen, kon deze inschatting niet maken. Dit verantwoordt dan ook dat laatstgenoemde van een overgangsregeling kan genieten. Op deze manier wordt er ook beantwoord aan de vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake overgangsregelingen, die stelt dat een verschil in behandeling bij een overgangsregeling, redelijk moet zijn verantwoord en niet op buitensporige wijze afbreuk mag doen aan het vertrouwensbeginsel.

De belastingplichtige kan er in dat geval voor opteren om alsnog onder het toepassingsgebied van de oude tarieven te blijven vallen. Daarvoor dienen er twee voorwaarden cumulatief te worden vervuld:

1° het voertuig dient effectief vóór 13 juli 2026 te zijn besteld door de belastingplichtige;

2° de belastingplichtige bezorgt een kopie van de bestelbon aan de bevoegde entiteit van de Vlaamse administratie vóór 15 januari 2027. Daarnaast bezorgt hij ook een formulier, dat door de Vlaamse administratie werd afgeleverd. Dit formulier dient de belastingplichtige te ondertekenen en hij dient minstens de volgende gegevens in te vullen:

a) hetzij het identificatienummer uit het Rijksregister van de natuurlijke personen, hetzij het ondernemingsnummer dat bekend is bij de Kruispuntbank van Ondernemingen, hetzij

het identificatienummer, vermeld in artikel 8 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid, van de persoon op wiens naam het voertuig ingeschreven werd of zal ingeschreven worden in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid;

b) de voornamen, de achternaam en het domicilieadres van de natuurlijke persoon of de naam, de rechtsvorm en het adres van de maatschappelijke zetel van de rechtspersoon op wiens naam het voertuig ingeschreven werd of zal ingeschreven worden in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid.

Indien de belastingplichtige verkiest om onder de overgangsregeling te vallen en de nodige formaliteiten vervult, is deze keuze definitief en onherroepbaar.

Er is dus geen verplichting om gebruik te maken van de overgangsregeling. Voor de belastingplichtigen die de kopie van de bestelbon en/of het formulier niet bij VLABEL indienen, zal het nieuwe tarief worden toegepast, net zoals voor alle andere voertuigen die na 31 december 2026 worden ingeschreven.

Daarenboven kan ook voor de andere personenauto's, auto's voor dubbel gebruik en minibussen (de voertuigen die tot en met 31 december 2026 werden ingeschreven), zonder dat ze (opnieuw) worden ingeschreven, de nieuwe formule toegepast worden, indien de belastingplichtige daarvoor uitdrukkelijk opteert. Dit geeft de belastingplichtige de mogelijkheid om te kiezen voor het meest gunstige tarief in zijn specifieke situatie.

De nieuwe tariefstructuur (en bijgevolg evenmin de mogelijkheid tot opt in) is niet van toepassing op personenauto's, auto's voor dubbel gebruik en minibussen, die vallen onder de regeling van het oldtimerforfait of op emissievrije voertuigen. Voor deze voertuigen is het forfaitair tarief van toepassing vermeld in respectievelijk artikel 2.2.4.0.2, §1 VCF en artikel 2.2.4.0.1, §9 VCF (zie programmadecreet bij de begroting 2026).

5. Bij voorlopige afwezigheid van een intergewestelijk samenwerkingsakkoord zijn bovengenoemde maatregelen enkel van toepassing op niet-leasingvoertuigen. Leasingvoertuigen blijven belast onder de oude formule van de jaarlijkse verkeersbelasting vermeld in paragraaf 2 van artikel 2.2.4.0.1 Vlaamse Codex Fiscaliteit.

Wijziging paragraaf 3, 3/1 en 3/2

Voor lichte vrachtvoertuigen wordt de jaarlijkse verkeersbelasting al berekend op basis van het gewicht van het voertuig, maar dat basisbedrag is net zoals de tariefstructuur voor personenwagens aan een aanpassing toe. Het basisbedrag bedraagt immers nu 19,32 euro (geïndexeerd bedrag sinds 1 juli 2025: 24,60 euro) per 500 kg MTT, maar zal worden herleid tot 17,22 euro. Bij de vergroende tarieven voor lichte vracht (van toepassing op inschrijvingen na 30 juni 2017) in paragraaf 3/1 en 3/2 worden deze basisbedragen vervolgens gecorrigeerd in functie van de CO₂-uitstoot, de euronorm en het brandstoftype van het voertuig. Deze vergroeningscorrecties blijven behouden.

De keuze voor deze tariefaanpassing sluit aan bij de bestaande beleidslijn waarbij de lichte vrachtvoertuigen om economische redenen fiscaal gunstiger behandeld worden dan personenauto's.

Dat blijkt onder meer uit:

- de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet tot invoering van het begrip 'lichte vrachtauto' in titel II van het Wetboek van de met inkomstenbelasting gelijkgestelde belastingen;
- de memorie van toelichting bij het programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2023. Daarin wordt uitdrukkelijk gesteld dat het

segment van de motorvoertuigen hoofdzakelijk bestemd voor het vervoer van goederen (lichte vrachtauto's, vrachtauto's, trekkers, aanhangwagens en opleggers) om economische redenen, maar met respect voor de Europese regelgeving, steeds op een fiscaal gunstigere manier wordt behandeld dan het segment van de personenauto's, de auto's voor dubbel gebruik en de minibussen. Verder wordt verduidelijkt dat deze economische reden erin bestaat zelfstandigen en kleine en grote ondernemingen te stimuleren, door te vermijden dat een hogere belasting van dit type voertuigen een extra hinderpaal zou vormen.

Met de voorliggende hervorming van de jaarlijkse verkeersbelasting vanaf het aanslagjaar 2027 is het geenszins de bedoeling afbreuk te doen aan deze doelstelling.

De vermindering van het tarief dat voor deze voertuigen wordt voorzien heeft als doelstelling om deze tarieven naar verhouding af te stemmen op deze van de personenauto's waarvoor een globale (geen individuele) vermindering van het tarief wordt doorgevoerd, zonder te raken aan voormelde doelstelling.

Om deze redenen opteert de Vlaamse Regering voor het behoud van een afwijkende tarificatie voor dit segment van voertuigen. De Vlaamse Regering opteert niet voor een verdergaande hervorming waarbij ook andere factoren – die vanaf aanslagjaar 2027 voorzien worden voor het segment van de personenauto's – voor de lichte vrachtwagens in aanmerking zouden worden genomen. De afweging van het behoud en stimuleren van de economische activiteit die in belangrijke mate met deze voertuigen wordt gegenereerd, blijft doorslaggevend.

Naar analogie opteert de Vlaamse Regering tevens voor het ongewijzigde behoud van de vrijstellings- of forfaitaire regeling voor elektrisch aangedreven voertuigen tot 3,5 ton. Deze voertuigen zijn doorgaans aanzienlijk zwaarder dan vergelijkbare wagens met een fossiele brandstofmotor, toch wordt vastgehouden aan de bestaande forfaitaire regeling zonder differentiatie in functie van het gewicht van die voertuigen, terwijl dat wel het geval is voor voertuigen met een fossiele verbrandingsmotor. De Vlaamse Regering blijft immers belang hechten aan een verdergaande elektrificatie en verlaagde CO₂ uitstoot van het wagenpark. De voordelige taxatie – die nog recent werd hervormd met het programmadecreet bij de begrotingsopmaak voor 2026 – wordt met de voorliggende hervormingen niet verder aangepast.

Samenvattend overzicht van het toepassingsgebied van de verschillende formules in de jaarlijkse verkeersbelasting

1) Personenauto's, de auto's voor dubbel gebruik en de minibussen:

Art. 2.2.4.0.1 § 2	Ingeschreven vóór 01.01.2016 – Niet-leasing Leasing
Art. 2.2.4.0.1 § 2/1	Ingeschreven na 31.12.2015 – Niet-leasing
Art. 2.2.4.0.1 § 2/2	Voor de eerste keer ingeschreven na 31.12.2020 – Niet-leasing
Art. 2.2.4.0.1 § 2/3	Ingeschreven na 31.12.2026 – Niet-leasing Ingeschreven vóór 01.01.2027, mits uitdrukkelijke keuze van de belastingplichtige – Niet-leasing

2) Lichte vrachtvoertuigen:

Art. 2.2.4.0.1 § 3	Ingeschreven vóór 30.06.2017 Leasing
Art. 2.2.4.0.1 § 3/1 en §3/2	Ingeschreven na 30.06.2017 – Niet-leasing
Art. 2.2.4.0.1 § 3/3	Voor de eerste keer ingeschreven na 31.12.2020

3) Motorfietsen: (blijft onveranderd)

Art. 2.2.4.0.1, § 4

4) Autobussen en autocars (blijft onveranderd)

Art. 2.2.4.0.1, §5

5) Aanhangwagens (blijft onveranderd)

Art. 2.2.4.0.1, §7

6) Kampeerwagens: (blijft onveranderd)

Art. 2.2.4.0.1, § 8

7) Emissievrije voertuigen: (blijft onveranderd)

Art. 2.2.6.0.6	Ingeschreven vóór 01.01.2026 – Leasing en niet-leasing
Art. 2.2.4.0.1, § 9	Ingeschreven vanaf 01.01.2026 – Leasing en niet-leasing

8) Vrachtwagens: (blijft onveranderd)

Art. 2.2.4.0.1, § 6

9) Oldtimers:

Art. 2.2.4.0.2, §1

Tot aanslagjaar 2027: forfait van 90,90 euro (jaarlijks te indexeren).

Vanaf aanslagjaar 2027: forfait van 67,01 euro (jaarlijks te indexeren vanaf 1 juli 2028).

Artikel 5

Tot op heden werd een voertuig dat onder een gewone kentekenplaat was ingeschreven en zonder enige gebruiksbeperking kon worden gebruikt, onderworpen aan het oldtimerforfait, zodra het sinds minstens 30 jaar in het verkeer was gebracht. Het is dan ook niet uitzonderlijk dat belastingplichtigen dergelijke voertuigen aankopen met de bedoeling ze dagelijks te gebruiken, teneinde te genieten van lagere belastingen en verzekeringskosten. Dit staat haaks op de motivatie van verzamelaars, die hun oldtimers slechts sporadisch gebruiken, bijvoorbeeld in het weekend of bij bijeenkomsten. In dat geval is er geen sprake meer van het bezit van een voertuig omwille van zijn historische waarde, maar wel omwille van het fiscale voordeel dat eraan verbonden is. Dit strookt bovendien niet met de huidige doelstellingen inzake responsabilisering van belastingplichtigen met betrekking tot de ecologische impact van het voertuig. Het is immers aangewezen om gunstregimes zoveel mogelijk te beperken tot gedragingen en keuzes die ecologisch verantwoord en duurzaam zijn, en om deze niet langer toe te kennen wanneer deze doelstellingen niet worden nagestreefd.

In die zin strekt dit voorstel ertoe het toepassingsgebied van de forfaitaire verkeersbelasting voor oldtimers te beperken tot voertuigen die cumulatief aan de volgende drie voorwaarden voldoen:

1° minstens 30 jaar geleden in het verkeer zijn gebracht;

2° zijn ingeschreven onder een O-kentekenplaat;

3° voldoen aan de voorwaarden die aan de O-kentekenplaat zijn gekoppeld.

In het kader van de rechtszekerheid van de belastingplichtigen, zijn deze twee extra voorwaarden van toepassing op voertuigen die worden ingeschreven na 31 december 2026. Voertuigen die reeds ingeschreven zijn blijven dus genieten van het huidige fiscale regime (tot dat ze eventueel opnieuw worden ingeschreven, bijvoorbeeld door verkoop).

Het forfaitair tarief wordt ook aangepast naar 67,01 euro.

Artikel 6

Met dit artikel wordt de indexatiebepaling voor de jaarlijkse verkeersbelasting aangepast teneinde ook bij de nieuwe tariefstructuur de ontwaarding van het belastingtarief tegen te gaan. Het nieuwe tarief zal voor het eerst worden toegepast voor aanslagjaar 2027 en vanaf 1 juli 2028 wordt het bedrag zoals van toepassing voor het aanslagjaar 2027 jaarlijks op 1 juli geïndexeerd.

Daarnaast voorziet deze bepaling ook in de indexatie van de nieuwe bedragen inzake lichte vracht en inzake het oldtimerforfait, waarbij een eerste indexatie van de nieuwe basisbedragen plaatsvindt op 1 juli 2028.

Artikel 7

Deze toevoeging betreft een verduidelijking met betrekking tot de opdecim op jaarlijkse verkeersbelasting, waarvan de opbrengst door VLABEL wordt doorgestort aan de Vlaamse steden en gemeenten. Doordat de jaarlijkse verkeersbelasting via dit decreet wordt hervormd en in het algemeen zorgt voor een lager tarief, zou dit ook een inkomstenderving van de lokale overheden veroorzaken. Om dit te voorkomen wordt in deze bepaling gespecificeerd dat de opbrengst van de opdecim vanaf aanslagjaar 2027 per stad of gemeente niet lager mag liggen dan de opbrengst van de opdecim die voor die gemeente voor aanslagjaar 2026 werd toegekend. Dit betreft dus enkel het bedrag dat door VLABEL wordt doorgestort aan de lokale overheden en heeft geen invloed op de opdecim die door de belastingplichtige dient te worden betaald. Dit blijft voor hem 10% van het tarief in de jaarlijkse verkeersbelasting. De extra kost (ongeveer 30 miljoen euro) die ontstaat door deze gemeentelijke compensatie wordt uitsluitend door het Vlaamse gewest zelf gedragen en zal niet worden doorgerekend aan de belastingplichtige.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State kan hierbij worden vermeld dat voor de eventuele bijkomende bedragen die ingevolge de toepassing van deze bepaling aan de betrokken gemeenten moeten worden overgemaakt, bovenop het bedrag van de werkelijk geïnde opdecim, uit de algemene middelen zal worden geput.

Artikel 8

Dit artikel maakt de vangnetbepaling van artikel 2.2.4.0.6 VCF bij het ontbreken van de euronorm van het voertuig van toepassing bij de berekening van de nieuwe formule in de jaarlijkse verkeersbelasting. Dit is noodzakelijk aangezien de euronorm gebruikt wordt als parameter voor de NO_x-correctie.

Artikel 9

Dit artikel maakt de vangnetbepaling van artikel 2.2.4.0.7 VCF bij het ontbreken van de waarde van CO₂-uitstoot van het voertuig eveneens van toepassing bij de berekening van

de nieuwe formule in de jaarlijkse verkeersbelasting. Dit is noodzakelijk aangezien de CO₂-uitstoot eveneens een parameter van de nieuwe formule vormt.

Wanneer het voertuig voor de eerste keer werd ingeschreven tot en met 31 december 2020, is de eerste paragraaf van artikel 2.2.4.0.7 VCF van toepassing. Deze paragraaf voorziet namelijk in een vangnet voor voertuigen waarvan de CO₂-uitstoot nog wordt bepaald volgens de voormalige NEDC-methode. Deze CO₂-waarde wordt bij de berekening van de jaarlijkse verkeersbelasting gebruikt voor voertuigen voor de eerste keer ingeschreven tot en met 31 december 2020. Deze toevoeging is noodzakelijk omdat de nieuwe formule ook van toepassing kan zijn op voertuigen van het bestaande wagenpark als de belastingplichtige gebruik maakt van de opt-in of wanneer het voertuig opnieuw wordt ingeschreven na 31 december 2026.

Wanneer het voertuig voor de eerste keer werd ingeschreven na 31 december 2020, is de tweede paragraaf van toepassing. Deze paragraaf betreft namelijk de vangnetformule voor voertuigen waarvan de CO₂-waarde volgende de nieuwe WLTP-methode wordt berekend. Deze CO₂-waarde wordt bij de berekening van de jaarlijkse verkeersbelasting gebruikt voor voertuigen voor de eerste keer ingeschreven na 31 december 2020 in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid of in een vergelijkbare instelling binnen de EER.

Artikel 10

Dit artikel bevat een overgangsregeling voor het bestaande voertuigenpark en regelt de modaliteiten voor het keuzerecht van de belastingplichtige om zijn voertuig (personenauto, de auto voor dubbel gebruik of minibus) te laten belasten onder de nieuwe formule in de verkeersbelasting, zoals bepaald in artikel 3 van dit decreet. De keuze om te worden onderworpen aan die nieuwe formule is onherroepelijk en definitief en dient aan een aantal formaliteiten te voldoen:

- De aanvraag wordt aan VLABEL bezorgd via een formulier, dat wordt ondertekend door de betrokken belastingplichtige, en dat minstens de volgende gegevens bevat:
 - o hetzij het identificatienummer uit het Rijksregister van de natuurlijke personen, hetzij het ondernemingsnummer dat bekend is bij de Kruispuntbank van Ondernemingen, hetzij het identificatienummer, vermeld in artikel 8 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid, van de persoon op wiens naam het voertuig ingeschreven werd in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid;
 - o de voornamen, de achternaam en het domicilieadres van de natuurlijke persoon of de naam, de rechtsvorm en het adres van de maatschappelijke zetel van de rechtspersoon op wiens naam het voertuig ingeschreven werd in het repertorium van het Directoraat-generaal Mobiliteit en Verkeersveiligheid;
 - o de nummerplaat van het voertuig waarop de aanvraag betrekking heeft.

De aanvraag dient uiterlijk de laatste dag van de maand voorafgaand aan het belastbare tijdperk waarop het eerste lid van toepassing wordt, te worden ingediend. Concreet betekent dit wanneer een belastingplichtige bijvoorbeeld wenst dat het nieuwe tarief van toepassing wordt vanaf aanslagjaar 2027, dat aanvang neemt op 15 augustus 2027, hij uiterlijk op 31 juli 2027 zijn optie zal moeten kenbaar maken aan VLABEL. Het belastbare tijdperk inzake de jaarlijkse verkeersbelasting loopt gedurende twaalf opeenvolgende maanden, waarbij het belastbaar tijdperk start op de eerste dag van de maand waarin het voertuig in het repertorium van de Dienst voor Inschrijving van de Voertuigen (DIV) wordt ingeschreven.

De belastingplichtige zal goed geïnformeerd worden over zijn keuzerecht en zal aan de hand van een online simulatietool op eenvoudige wijze kunnen beoordelen welke formule voor zijn situatie het meest voordelig is.

Indien een belastingplichtige geen gebruik maakt van deze mogelijkheid tot een opt-in, dan ontstaat er een nieuwe mogelijkheid daartoe bij een volgend aanslagjaar. Er geldt geen eindtermijn bij deze overgangsmaatregel.

Inwerkingtreding

De artikelen 4 tot en met 9 treden in werking op 1 januari 2027. Artikel 10 treedt onmiddellijk na de publicatie in het Belgisch Staatsblad in werking omdat men de *opt-in* om vanaf aanslagjaar 2027 onder de toepassing van de nieuwe formule in de jaarlijkse verkeersbelasting te vallen al in 2026 kan aanvragen.

Band met de begroting

De nieuwe tarieven voor fossiele personenwagens exclusief leasingwagens, oldtimers en lichte vracht, geldig vanaf 1 januari 2027, hebben een impact van -335 miljoen euro op de ontvangsten jaarlijkse verkeersbelasting (inclusief opdecimen). Deze budgettaire impact voor fossiele personenwagens werd berekend op basis van een simulatiemodel van het departement Financiën en Begroting op basis van het voertuigenpark 2025.

Het verlies aan opdecimen van de gemeenten, 30 miljoen euro, wordt gecompenseerd door het Vlaamse Gewest.

	Niet leasing (in mio euro)
Personenwagens - fossiele brandstof	-302
Oldtimers	-3
Lichte vracht	-30
	-335

Afdeling 3. Niet-indexering van het instandhoudingsforfait van de ziekenhuizen en werkingsmiddelen

Artikel 11

Artikel 55 bevat een meerjarige regeling voor de indexering van niet-loongebonden werkingsmiddelen voor de begrotingsjaren 2025 tot en met 2029. De regeling voor de begrotingsjaren 2025 en 2026 blijft ongewijzigd.

Met het ontworpen artikel wordt die regeling aangepast in uitvoering van de besparingen op de eigen werking die in de Septemberverklaring zijn aangekondigd. Daarbij wordt verduidelijkt welke indexeringsregels gelden voor de resterende begrotingsjaren waarop artikel 55 betrekking heeft en wordt tevens voorzien in een specifieke regeling voor het instandhoudingsforfait in het begrotingsjaar 2027.

Artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 bepaalt dat de bedragen van het instandhoudingsforfait jaarlijks op 1 januari aan de afgevlakte gezondheidsindex worden aangepast. Artikel 55 van het programmadecreet bij de begroting 2025 regelt evenwel voor de begrotingsjaren 2025 tot en met 2029 de indexering van niet-

loongebonden werkingsmiddelen en neemt het instandhoudingsforfait op als uitzondering op de beperkte of niet-verrekening van de indexaanpassing.

De uitzondering die eerder voorzien was voor het instandhoudingsforfait geldt niet voor het begrotingsjaar 2027. Daardoor wordt voor het instandhoudingsforfait in 2027 geen indexaanpassing verrekend, overeenkomstig de algemene regeling voor niet-loongebonden werkingsmiddelen in dat begrotingsjaar. Die wijziging is beperkt tot 2027.

Band met de begroting

De bepaling vertoont een rechtstreeks verband met de begroting 2027. Zij geeft uitvoering aan een maatregel uit het besparingspakket dat werd vastgesteld naar aanleiding van de Septemberverklaring. De bepaling verduidelijkt en vervolledigt de indexeringsregeling voor bepaalde werkingsmiddelen binnen de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en binnen de onderwijsbegroting voor de begrotingsjaren 2027, 2028 en 2029. Een inwerkingtreding bij de aanvang van het begrotingsjaar zorgt ervoor dat de toepasselijke indexeringsregels vooraf vaststaan en op coherente wijze kunnen worden meegenomen in de begrotingsopmaak en -uitvoering, alsook bij de berekening van de betrokken subsidies, toelagen en forfaitaire bedragen.

Een van de budgettaire gevolgen van de voorgestelde wijziging betreft het instandhoudingsforfait. Zonder wijziging blijft het instandhoudingsforfait in 2027 uitgesloten van de regeling inzake de niet-indexering van niet-loongebonden werkingsmiddelen. Door die uitzondering op te heffen, wordt voor het begrotingsjaar 2027 geen indexaanpassing toegepast op het instandhoudingsforfait.

De daarmee gepaard gaande budgettaire impact stemt overeen met de indexering die zonder deze wijziging voor het begrotingsjaar 2027 op het instandhoudingsforfait zou zijn toegepast.

Hoofdstuk 3. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Afdeling 1. Wijziging Fonds Bestuursrechtscolleges

Artikel 12

Dit artikel wijzigt artikel 21 van het decreet van 20 december 2013 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2014, dat het Fonds Bestuursrechtscolleges oprichtte.

In eerste instantie wordt deze bepaling gewijzigd zodanig dat de opsomming van de bestuursrechtscolleges die onder de koepel van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (hierna: DBRC) ressorteren actueel is.

Deze bepaling voegt daarnaast in de derde paragraaf van artikel 21 twee nieuwe categorieën van ontvangsten toe waarmee het fonds kan worden gespijsd en komt zo tegemoet aan enkele problemen die zich in de praktijk voordoen (nieuw punt 8° en punt 9°).

De toevoeging van punt 8° zorgt ervoor dat de DBRC voor bepaalde kosten die worden voorgeschooten via middelen op het fonds, ook terug kan ontvangen wanneer deze op een later tijdstip worden terugbetaald door derden. Er kan met name worden gedacht aan de kosten voorgeschooten voor de dienstreizen en de deelname aan studiedagen door bestuursrechters en personeelsleden van de DBRC. Het valt voor dat de DBRC deze kosten voorschiet, maar de organisatie van bijvoorbeeld een studiedag of conferentie op een later tijdstip de (reis)kosten terugbetaalt. In dergelijk geval kan deze terugbetaling door de DBRC niet worden ontvangen op het fonds omdat de huidige bewoordingen van artikel 21 van het decreet van 20 december 2013 dit niet toelaten. Na terugbetaling komt het voorgeschooten bedrag bijgevolg terecht in het algemene budget van de Vlaamse Overheid.

Punt 9° laat dan weer toe dat inkomsten die de DBRC zou genereren uit activiteiten die verband houden met de verspreiding, educatie en voorlichting met betrekking tot de rechtspraak van de Vlaamse bestuursrechtscolleges, ook kunnen worden ontvangen door het Fonds Bestuursrechtscolleges. Hierbij kan voornamelijk gedacht worden aan de inkomsten die gegenereerd kunnen worden door studiedagen die de DBRC zou organiseren, publicaties van rechtsleer en licenties voor het verder verwerken of hergebruiken van rechtspraak.

Band met de begroting

De wijzigingen van de inkomsten waarmee het Fonds Bestuursrechtscolleges gespijsd kunnen worden hebben een positieve impact op het budget van DBRC. De mogelijkheid om de terugbetaling door derden van gemaakte kosten die verband houden met de werking van de DBRC en met dienstreizen van de bestuursrechters en de personeelsleden van de DBRC te ontvangen, zorgt er immers voor dat er geen reeds aanwezige budgettaire middelen wegvloeien van het Fonds Bestuursrechtscolleges wanneer kosten worden voorgeschoten. Het gaat hoe dan ook om zeer beperkte bedragen op jaarbasis. Ook de mogelijkheid om inkomsten gegenereerd uit activiteiten die verband houden met de verspreiding, educatie en voorlichting met betrekking tot de rechtspraak van de Vlaamse bestuursrechtscolleges te ontvangen, zal een positieve, doch wellicht beperkte impact hebben. In sommige jaren zullen er wellicht geen of zeer beperkt inkomsten gegenereerd worden uit dergelijke activiteiten. In andere jaren, wanneer er bijvoorbeeld een studiedag georganiseerd zou worden met 50 deelnemers die hiervoor 150 euro inschrijvingsgeld betalen, zou het gaan om 7500 euro per jaar. Het gaat om een bruto-inkomst. Hierbij is bijvoorbeeld nog geen rekening gehouden met mogelijke kosten (bv. catering). Niettemin biedt deze laatste maatregel de kans voor de DBRC om in budgettaire moeilijke tijden bijkomende ontvangsten te genereren die kunnen worden aangewend voor de werking van de bestuursrechtscolleges (bv. de kosteloze bijstand van tolken op zitting).

Afdeling 2. Aanpassing rolrechten Raad voor Vergunningsbetwistingen en Handhavingscollege

Algemeen

De rolrechten bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege worden verhoogd. De bedragen worden voortaan vastgelegd op 250 euro voor een vordering tot vernietiging, 250 euro voor vorderingen tot schorsing en 150 euro voor een verzoek tot tussenkomst. Deze bedragen liggen in essentie in lijn met de geldende bedragen voor het instellen van beroepen of voor tussenkomsten bij de federale administratieve rechtscolleges zoals de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State en de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. In het kader van de diverse (vernietigings- en schorsings)beroepen die bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State kunnen worden ingesteld, is een verzoekende partij of tussenkomende partij immers een rolrecht van 200 euro respectievelijk 150 euro verschuldigd. Bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen bedraagt het rolrecht thans 251 euro voor de vorderingen tot schorsing en vernietiging en 180 euro voor de tussenkomsten. De nieuwe bedragen bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege liggen bijgevolg in de lijn hiervan en vormen geen excessieve last voor de rechtzoekende die een beroep bij een bestuursrechter wenst in te stellen of erin wenst tussen te komen. Bovendien zal bij elk bestuursrechtcollege de mogelijkheid (blijven) bestaan om vrijstelling te krijgen van de betaling van het rolrecht wanneer kan worden aangetoond dat de betrokken partij geen toereikende inkomsten heeft. Het verdient overigens ook benadrukking dat een verzoekende partij die in het gelijk wordt gesteld, hoe dan ook niet zal moeten opdraaien voor de kosten van het rolrecht en deze zal terugkrijgen aangezien de in het ongelijk gestelde partij steeds tot betaling van de proceskosten zal worden veroordeeld.

Het is daarnaast ook gepast om het bedrag van het rolrecht voor een vordering tot vernietiging, gelijk te trekken met het bedrag voor een vordering tot schorsing (al dan niet bij uiterst dringende noodzakelijkheid). Gelet op het uitzonderingskarakter van een

schorsingsprocedure en de weerslag op de inzet van de beschikbare personeelscapaciteit, is het immers onlogisch dat een rolrecht lager zou liggen dan bij een vordering tot vernietiging. Daarnaast wordt ook bij de Raad van State een vergelijkbaar principe gehanteerd, nu het bedrag van rolrecht voor beide soorten vorderingen ook bij dit bestuursrechtscollege identiek is.

Eén en ander leidt niettemin tot een verhoging van de bedragen van de verschuldigde rolrechten ten opzichte van de huidige situatie bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege. Deze aanpassing brengt de bedragen ervan, die overigens sinds 2017 niet meer zijn verhoogd, bovendien gedeeltelijk in overeenstemming met de stijging van de levensduurte. Indien het bedrag van het rolrecht sinds 2017, net zoals de basis-, minimum- en maximumbedragen van de rechtsplegingsvergoeding, was verbonden aan de consumptieprijsindex die overeenstemt met 109,53 punten (basis 2013) en elke wijziging naar boven of naar beneden ervan met 10 punten het bedrag van het rolrecht zou hebben doen vermeerderen of verminderen met 10% (cf. artikel 20/1, §3 Procedurebesluit), dan zou er al twee keer een stijging met 10% hebben plaatsgevonden en zou een derde stijging met nog eens 10% nakende zijn. In dat geval zou het rolrecht voor vorderingen tot vernietiging 260 euro bedragen, terwijl het rolrecht voor vorderingen tot tussenkomst zou zijn gestegen tot 130 euro. De bedragen van de rolrechten die met dit ontwerp van decreet worden voorgesteld, liggen voor vorderingen tot vernietiging dus iets lager dan het hypothetisch geïndexeerde bedrag, terwijl ze voor de tussenkomst iets hoger liggen.

De verhoging van de rolrechten doet dan ook geen afbreuk aan het recht op toegang tot de rechter, aangezien het bedrag beperkt blijft in verhouding tot de kosten van de procedure en de stijging van de levensduurte. Bovendien blijven de nodige waarborgen voor rechtzoekenden met geen toereikende inkomsten behouden.

Daarnaast wordt de Vlaamse Regering specifiek gemachtigd om de decretaal voorziene basisbedragen van het rolrecht aan te passen overeenkomstig de evolutie van de consumptieprijzen. Elke wijziging naar boven of naar beneden van 20 punten van de vastgestelde consumptieprijsindex (104.01 in augustus 2026 – basis 2025) vermeerderd of vermindert de decretaal basisbedragen van de rolrechten telkens met 20%. De Vlaamse Regering bepaalt voorts de datum vanaf wanneer de nieuwe bedragen die voortvloeien uit deze wijzigingen, van toepassing zijn die uiterlijk valt op de eerste dag van de zesde maand die volgt op de maand waarin de voormelde drempel van 20 punten bereikt wordt. Het DBRC-Procedurebesluit bevat een vergelijkbaar mechanisme voor de aanpassing van de bedragen van de rechtsplegingsvergoeding bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege. Een indexeringsmogelijkheid is overigens niet ongewoon in rechterlijke procedures. Zo werd ook het rolrecht bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen immers recent nog aangepast aan de toename van de consumptieprijzen.

In het bijzonder bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (hierna: RVVB) wordt de vrijstelling van het rolrecht voor leidende ambtenaren, of bij hun afwezigheid, hun gemachtigden die optreden met toepassing van artikel 105, §2, respectievelijk punt 6° tot en met punt 8°, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, geschrapt. Ook bij de Raad van State wordt niet voorzien in een dergelijke vrijstelling. De afschaffing van de voorkeursbehandeling voor leidende ambtenaren, zal het vertrouwen in de onafhankelijkheid van de RVVB ook vergroten door in te zetten op de gelijke behandeling van verschillende verzoekende partijen bij de RVVB.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 13

Dit artikel verhoogt het rolrecht bij de RVVB voor verzoekende partijen tot 250 euro voor vorderingen tot vernietiging en tot schorsing, al dan niet bij uiterst dringende noodzakelijkheid. Voor een vordering tot tussenkomst wordt het bedrag opgetrokken tot 150 euro. Voor de verantwoording van deze verhoging wordt verwezen naar voormelde algemene toelichting.

Voorts wordt de vrijstelling van het rolrecht voor de leidend ambtenaren geschrapt.

Daarnaast machtigt dit artikel de Vlaamse Regering om de bedragen van het rolrecht bij de RVVB aan te passen op basis van de wijziging van het indexcijfer van de consumptieprijzen en de overige criteria vastgelegd in de tekst van deze bepaling.

Artikel 14

Dit artikel verhoogt het rolrecht bij het HHC voor verzoekende partijen tot 250 euro voor vorderingen tot vernietiging en tot schorsing, al dan niet bij uiterst dringende noodzakelijkheid. Voor een vordering tot tussenkomst wordt het bedrag opgetrokken tot 150 euro. Voor de verantwoording van deze verhoging wordt verwezen naar voormelde algemene toelichting.

Verder machtigt dit artikel de Vlaamse Regering om de bedragen van het rolrecht bij de HHC aan de passen op basis van de wijziging van het indexcijfer van de consumptieprijzen en de overige criteria vastgelegd in de tekst van deze bepaling.

Band met de begroting

De ingrepen met betrekking tot de verhoging van het rolrecht bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege hebben een positieve impact op het budget van de Vlaamse Overheid en de Dienst van de bestuursrechtscolleges.

De afschaffing van de vrijstelling van de betaling van het rolrecht voor verschillende leidende ambtenaren bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen heeft een gunstige budgettaire weerslag op de Dienst van de bestuursrechtscolleges. Voor de Vlaamse Overheid valt een beperkte bijkomende kost te verwachten. In het werkjaar 2024-2025 werden de leidende ambtenaren vrijgesteld ten belope van een bedrag van in totaal 14.500 euro. Er moet evenwel rekening gehouden worden met een lichte terugval van het aantal ingestelde beroepen als gevolg van de invoering van het rolrecht voor deze leidende ambtenaren. Hierdoor zal er een beperkte verschuiving van budget plaatsvinden binnen de Vlaamse Overheid, nl. van de voormelde entiteiten richting de DBRC, die naar verwachting wellicht lager zal liggen dan 14.500 euro.

Afdeling 3. Toegang tot maatregelenregister voor landmeters-experten die vastgoedactiviteiten uitoefenen

Artikel 16

Het huidige Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 (hierna: KVH) verleent toegang tot het maatregelenregister van het Vlaams Handhavingsplatform (hierna: VHP) aan de vastgoedmakelaars. De landmeters-experten hebben vooralsnog geen toegang.

Een aanzienlijk deel van de landmeters-experten oefent ook de gereguleerde activiteiten van de vastgoedmakelaars uit. Die dubbele hoedanigheid is uitdrukkelijk erkend door artikel 18, eerste lid, 3°, van het koninklijk besluit van 15 december 2005 tot vaststelling van de voorschriften inzake de plichtenleer van de landmeter-expert. Die bepaling laat landmeters-experten toe vastgoedactiviteiten uit te oefenen zonder dat zij daarvoor noodzakelijk moeten zijn ingeschreven bij het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars (hierna: BIV). Zij blijven evenwel gehouden tot naleving van de deontologische regels van het BIV, terwijl het toezicht en de tuchtrechtelijke controle worden uitgeoefend binnen het eigen beroepskader van de Orde van Landmeters-Experten. Het is daarom wenselijk om deze landmeters-experten toegang te verlenen tot het maatregelenregister, gelet op de huidige ongelijkheid tussen de vastgoedmakelaars en de landmeters-experten die de activiteiten van vastgoedmakelaars uitoefenen. De toegang wordt volledig analoog aan de toegang voor de vastgoedmakelaars georganiseerd. Met dit artikel wordt deze groep landmeters-experten gedefinieerd zodat het duidelijk is welke landmeters-experten toegang krijgen.

De landmeters-experten zijn weliswaar, net zoals de vastgoedmakelaars, private partijen, maar bieden toch voldoende waarborgen om toegang te krijgen tot de gevoelige informatie in het maatregelenregister. Zij zijn immers:

- onafhankelijk en onpartijdig – artikel 3 van het KB van 15 december 2005 verplicht de landmeter-expert diens beroep bekwaam, eerlijk en waardig uit te oefenen, met de nodige onafhankelijkheid, onpartijdigheid en beoordelingsvrijheid. Artikel 8 verbiedt de landmeter-expert toe te geven aan enige invloed of druk;
- beëdigd – de landmeter-expert legt de eed af voor de rechtbank van eerste aanleg (artikel 8 van de wet van 27 maart 2023) en zweert de diens toevertrouwde opdrachten in eer en geweten te vervullen;
- onderworpen aan een beroepsgeheim – vastgelegd in de plichtenleer van 15 december 2005.
- onderworpen aan een tuchtrechtelijke overheid – artikel 25 van de wet van 27 maart 2023 voorziet in sancties tot en met schorsing en schrapping, uitdrukkelijk ook voor tekortkomingen aan de verplichtingen inzake toegang tot of verwerking van persoonsgegevens als vermeld in artikel 19.

Artikel 17

Dit artikel verduidelijkt dat de toegang voor de vastgoedmakelaars tot het maatregelenregister ook geldt voor de landmeters-experten die vastgoedactiviteiten uitoefenen. Deze landmeters-experten die vastgoedactiviteiten uitoefenen hebben dus net zoals de vastgoedmakelaars (en de instrumenterende ambtenaren) louter toegang wanneer zij belast zijn met de overdracht van een onroerend goed of een daaraan verbonden zakelijk recht.

Replik op advies Vlaamse Toezichtcommissie

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (hierna: de VTC) verwijst in haar advies naar eerdere bezwaren zoals verwoord in haar advies A/W/2026/033 over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering *tot toevoeging van het product maatregelenregister voor overdracht op het Vastgoedinformatieplatform, in het kader van de informatieplichten, vermeld in artikel 83, §4 en §5, van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023, en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 september 2024 houdende uitvoering van het decreet van 22 december 2023 over het Vastgoedinformatieplatform, wat betreft de retributies en de controle, schorsing en opheffing van de toegang tot het VIP en tot wijziging van diverse besluiten*. De VTC stelt hierna dat de toevoeging van de toegang van de landmeters-experten die vastgoedactiviteiten uitoefenen “op zich [...] geen bijkomend risico buiten het groter worden in aantal (met een 200 personen) van de groep personen die al toegang hebben [vormt]”.

De VTC vraagt om op de hoogte gehouden te worden van de verdere uitvoering van de beschermingsmaatregelen en met name de transparantiemaatregelen via de geplande *"inzage voor de burger in de opvraagde datasets [...] via de applicaties Mijn Burgerprofiel of Mijn Woningpas over het feit dat een professionele aanvrager in zijn naam vastgoedinformatie opvraagt"*, naast een mandaatsysteem. Wat betreft de inzage voor de burger in de datasets kan hierop geantwoord worden dat de VTC inderdaad op de hoogte zal worden gehouden van de ontwikkeling hiervan, die reeds een aanvang heeft genomen. Daarnaast wordt onderzocht of een expliciet mandaatsysteem op langere termijn een opportuun instrument zou kunnen zijn.

Artikel 18

Omdat de toegang van de landmeters-experten die vastgoedactiviteiten uitoefenen gelijkloopt met de toegang van de vastgoedmakelaars, moeten ook de consultatie- en publiciteitsplicht en de bijhorende voorwaarden (afsluiten van een protocol en mogelijke retributie) en beperkingen worden opgelegd aan de betrokken landmeters-experten. Dit artikel brengt de daartoe nodige wijzigingen aan in het KVH.

Band met de begroting

Door dit voorontwerp van decreet wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om een retributie vast te stellen ten aanzien van de landmeters-experten die vastgoedactiviteiten uitoefenen, voor wat betreft de toegang tot het maatregelenregister. Het voorstel zorgt aldus voor inkomsten, die via het Fonds Handhaving Vlaanderen kunnen worden aangewend voor het onderhoud en de ontwikkeling van het Vlaams Handhavingsplatform. De andere bepalingen zijn onlosmakelijk verbonden met deze machtiging. Er zijn geen kosten verbonden aan het voorontwerp.

Afdeling 4. Wijziging van het Fonds Werking Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken

Artikel 19

Situering werking met een raamovereenkomst voor de planning en aankoop van mediaruimte

Sinds januari 2013 maakt de Vlaamse overheid gebruik van een raamovereenkomst voor de planning en aankoop van mediaruimte. De huidige overeenkomst is gestart op 15 september 2025 en loopt tot en met 31 december 2026. Bij een positieve evaluatie kan deze overeenkomst drie keer met één jaar worden verlengd.

De kennis van mediaplanning en -aankoop zit in hoofdzaak bij gespecialiseerde mediabureaus. Zij volgen de evoluties in een snel wijzigende markt op, adviseren over de meest geschikte mediakanalen en zorgen ervoor dat de communicatieboodschap van de Vlaamse overheidsdiensten op de meest efficiënte manier de doelgroep(en) effectief bereikt, tegen de beste financiële voorwaarden.

De mediabestedingen van de Vlaamse overheid verschoven de voorbije jaren steeds meer van klassieke printadvertenties naar digitale kanalen. Vooral online mediaruimte, waaronder sociale media, nam sterk toe.

Beheer en gebruik van de raamovereenkomst voor de planning en aankoop van mediaruimte

Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (hierna: DKBUZA) en Het Facilitair Bedrijf (hierna: HFB) beheren de raamovereenkomst samen, elk vanuit hun eigen expertise. HFB staat in voor het juridische en procedurele beheer van de overheidsopdracht. DKBUZA neemt het inhoudelijk beheer op.

Het inhoudelijk beheer door DKBZA omvat vandaag onder meer de voorbereiding en opvolging van de samenwerking met de mediabureaus, de uitvoering en opvolging van de jaarlijkse audit, de inhoudelijke ondersteuning bij het in de markt zetten van een nieuwe opdracht.

Sinds enkele jaren doet DKBZA jaarlijks een digitale bevraging van de klanten die tijdens het voorgaande jaar bestellingen plaatsten binnen de raamovereenkomst. De bevindingen hiervan worden meegenomen bij de jaarevaluatie van de samenwerking tussen de Vlaamse overheid en het mediabureau.

Op die manier bewaakt DKBZA niet alleen de kwaliteit van de dienstverlening, maar ondersteunt het ook de bestellers en de verdere professionalisering van mediaplanning en media-aankoop binnen de Vlaamse overheid.

Schaalvoordelen en kortingen behaald door een mediabureau

De mediabureaus, die in het kader van de raamovereenkomst voor de planning en aankoop van mediaruimte als tussenpersoon voor de Vlaamse overheid media aankopen bij de mediabedrijven, onderhandelen met deze mediabedrijven over diverse soorten kortingen en commissies. De grote internationale media(tech)bedrijven zoals Google, Meta enz. kennen echter geen kortingen en commissies toe.

De kortingen in onderhavige bepaling hebben betrekking op de volumekortingen die in het jaar volgend op de aankoop van mediaruimte via de mediabureaus worden toegekend aan de aanbestedende overheid die instaat voor het inhoudelijke beheer van de raamovereenkomst voor de planning en aankoop van mediaruimte. Deze volumekortingen worden jaarlijks berekend op het bedrag dat het voorgaande jaar is aangekocht. Dat bedrag varieert per mediumtype en schommelt tussen de 0 en +/-5% op het geïnvesteerde bedrag.

Kosten voor het inhoudelijke beheer van de raamovereenkomst

De kosten die aan het inhoudelijke beheer van de raamovereenkomst verbonden zijn, bestaan onder meer uit:

- de bonus die uitgekeerd moet worden aan de mediabureaus;
- het laten uitvoeren van een jaarlijkse audit van de raamovereenkomst;
- het inschakelen van externe expertise bij de voorbereiding van een nieuwe overheidsopdracht.

Het is contractueel bepaald dat het mediabureau jaarlijks recht heeft op een bonus op voorwaarde van een positieve kwantitatieve en kwalitatieve evaluatie van de samenwerking met het mediabureau.

Op vraag van Inspectie van Financiën laat DKBZA elk jaar een audit van het mediabureau uitvoeren.

Door de technische aard van de opdracht en de snelle ontwikkelingen in de mediasector is het aangewezen om bij de voorbereiding van een nieuwe overheidsopdracht beperkt externe expertise in te schakelen.

Kosten voor communicatieacties

Naast de kosten voor het inhoudelijke beheer van de raamovereenkomst kunnen de ontvangsten uit de volumekortingen worden ingezet voor communicatieacties met een beleidsdomeinoverschrijdend karakter. Daarmee worden communicatieacties bedoeld die niet hoofdzakelijk aan één beleidsdomein kunnen worden toegewezen en waarvoor een gezamenlijke of overkoepelende aanpak aangewezen is. Het kan onder meer gaan om beleidsdomeinoverschrijdende projecten, overheidsbrede communicatie-initiatieven of communicatie in het kader van dringende of onverwachte ontwikkelingen met gevolgen voor meerdere beleidsdomeinen, zoals crisissituaties. In dat laatste geval gaat het om situaties die redelijkerwijze niet of onvoldoende vooraf konden worden gepland en die een snelle, gecoördineerde communicatie-inzet vereisen.

De kosten kunnen onder meer betrekking hebben op communicatieonderzoek, strategische communicatievoorbereiding, concept- en contentontwikkeling, en de planning en aankoop van mediaruimte.

Afdeling 5. Financiering lokale besturen: aanpassingen algemene financieringsstromen

Artikel 20 tot 24

Om de besparingsinspanning billijk te verdelen wordt de groeivoet van het gemeentefonds en het openruimtefonds tijdelijk verlaagd. Voor de begrotingsjaren 2027, 2028 en 2029 wordt in plaats van een groeivoet van 3,5% een groeivoet van respectievelijk 1%, 1,25% en 2% toegepast. Vanaf 2030 wordt dan weer aangeknoopt bij de groeivoet van 3,5%.

Door de samenstelling van de verschillende algemene financieringsstromen en de verschillende verdeling over types van besturen wordt deze beperking zowel op de hoofddotatie van het gemeentefonds, op de aanvullende dotatie stedenbeleid als op de dotatie open ruimte doorgevoerd.

Om te vermijden dat de fusiebesturen door de waarborgregeling een onevenredige groeivoet zouden genieten, wordt de fusiewaarborg beperkt tot de algemene groeivoet van het gemeentefonds.

Tot slot wordt in het openruimtefonds ook de timing van de opstap van 10 miljoen euro verschoven in de tijd en de geplande opstap gehalveerd, zodat de opstap op 17,5 miljoen euro komt in 2028.

Afdeling 6. Financiering lokale besturen: responsabiliseringsbijdragen

Artikel 25

Er wordt bepaald dat de dotatie voortaan wordt berekend op basis van de effectieve responsabiliseringsbijdrage. Daardoor verdwijnen de vaste, historisch bepaalde percentages voor de wettelijke basisbijdrage en de responsabiliseringscoëfficiënt uit de berekeningswijze.

Dat verhoogt de eenvoud en transparantie van de regeling voor de lokale besturen. De afspraak in het regeerakkoord om voor 50% tussen te komen in de responsabiliseringsbijdragen komt zo ook veel helderder naar voren in de tekst van het decreet.

De dotatie sluit daardoor immers beter aan bij het bedrag dat het bestuur effectief verschuldigd is, met inbegrip van de verminderingen en verhogingen die op de responsabiliseringsbijdrage worden toegepast. Dat geldt ook voor de federale verlichting voor lokale besturen met een maatschappelijke zetel in een gemeente met meer dan 100.000 inwoners. Ook toekomstige verminderingen of verhogingen zullen voortaan meegerekend worden bij de berekening van de dotatie op basis van de responsabiliseringsbijdrage.

Enkel de verminderingen of verhogingen gekoppeld aan de aanvullende pensioenpijler voor het contractuele personeelsleden blijven geneutraliseerd, zoals dat voor de berekening van deze dotatie altijd het geval is geweest.

Verder bepaalt dit artikel dat de Vlaamse Regering een correctiefactor op de dotatie vaststelt. Op die manier kan de Vlaamse Regering de vermindering met 38 miljoen euro die in 2025 werd afgesproken concreet doorvoeren.

Hoofdstuk 4. Mobiliteit en Openbare Werken

Artikel 26

In het begrotingsakkoord horende bij het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 april 2014 betreffende de inning en de consignatie van een som bij de vaststelling van overtredingen inzake het wegverkeer, wat betreft de verhoging van de bedragen, werd opgenomen dat het bedrag vanaf hetwelk de ontvangsten uit verkeersboetes worden aangerekend op de algemene ontvangsten (MB0-9MHHAD-OW) (i.c. 17.044.600 euro) wordt verhoogd met 5 procent naar 17.896.830 euro. Aanvullend wordt het bedrag tot waar de ontvangsten uit verkeersboetes worden toegewezen aan de algemene ontvangsten verhoogd met 5 procent naar 169.305.000 euro. Tot slot wordt een derde drempelwaarde bepaald op 222.500.000 euro. De ontvangsten uit verkeersboetes dewelke deze derde drempelwaarde overstijgen komen 50 procent ten bate van de algemene ontvangsten en 50 procent ten bate van het verkeersveiligheidsfonds.

Band met de begroting

Gelet op de impact op de algemene ontvangsten en de ontvangsten van het verkeersveiligheidsfonds in de begroting van 2027 wordt dit voorstel hier opgenomen.

Hoofdstuk 5. Omgeving

Afdeling 1. Aanpassing oprichtingsbepalingen Vlaams Klimaatfonds (Wijziging van hoofdstuk 3 van het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012)

Algemeen

Situering

Het Vlaams Klimaatfonds ontvangt sinds 2013 opbrengsten uit de veiling van emissierechten in het kader van het Europese emissiehandelssysteem (ETS1). De Vlaamse Regering beschikt over deze middelen om uitgaven te doen die bijdragen tot de klimaatdoelstellingen.

Artikel 14 van het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 (het zogenaamde 'Oprichtingsdecreet Vlaams Klimaatfonds' geeft uitvoering aan artikel 10 van Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Unie en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad. Het bepaalt met name welke inkomsten aan het Vlaams Klimaatfonds worden toegewezen, en welke uitgaven met deze middelen worden gedaan.

De huidige toestand (probleemstelling)

Wat betreft de ontvangsten uit de veilingopbrengsten onder ETS1, is dit momenteel beperkt tot de veilingopbrengsten van emissierechten voor broeikasgasinstallaties en voor vliegtuigexploitanten. Sinds 2024 worden onder ETS1 ook emissierechten geveild voor scheepvaartmaatschappijen. Dit deel van de opbrengsten kan momenteel in theorie nog niet worden ontvangen binnen het Vlaams Klimaatfonds.

Vanaf 2027 zullen ook emissierechten worden geveild voor gereguleerde entiteiten in de sectoren gebouwen, transport en een deel van de industrie (ETS2). De huidige versie van artikel 14 van voornoemd decreet laat de ontvangst van het Vlaamse aandeel in deze veilingopbrengsten nog niet toe.

Vanaf 2027 zullen ook certificaten verkocht worden aan invoerders van goederen die gevat zijn door verordening (EU) 2023/956 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei

2023 tot instelling van een mechanisme voor koolstofgrenscorrectie (CBAM-verordening). De huidige versie van artikel 14 van voornoemd decreet laat de ontvangst van het Vlaamse aandeel in de opbrengsten van de verkoop van CBAM-certificaten nog niet toe.

Als maatregelen waarvoor middelen van het Vlaams Klimaatfonds werden uitgetrokken, niet kunnen worden uitgevoerd conform de voorwaarden waaronder ze zijn toegekend, dienen de middelen geheel of gedeeltelijk terug te worden gestort naar het Vlaams Klimaatfonds. Dit principe wordt in praktijk toegepast, maar de huidige versie van artikel 14 van voornoemd decreet laat deze terugstortingen niet toe. Het betreft dus een correctie.

De huidige uitgaven met een impact op broeikasgasemissies zijn decretaal beperkt tot de niet-ETS sectoren, terwijl de stimulering van emissiereducties in de ETS-sectoren ook zinvol zijn. Daarnaast laat het huidige decretale kader niet toe om inkomsten van het Fonds aan te wenden voor het stimuleren van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, hoewel Vlaanderen ook daar ambitieuze doelstellingen dient te behalen.

Het huidige decretale kader stelt dat maatregelen met een impact op broeikasgasemissies en in de LULUCF-sector, enkel middelen kunnen ontvangen uit het Vlaams Klimaatfonds als ook andere middelen als cofinanciering worden bijgedragen. De vraag of er in alle gevallen cofinanciering nodig is kan op een lager regelgevend niveau worden georganiseerd.

Andere bepalingen in de huidige versie van artikel 14, met name de bepalingen die verwijzen naar het Protocol van Kyoto en naar het klimaatresponsabiliseringsmechanisme, zijn niet meer van toepassing.

Knelpunten en opportuniteiten

Opportuniteiten:

- de ontvangsten van het Vlaams Klimaatfonds worden uitgebreid, in het bijzonder de veilingopbrengsten van emissierechten in ETS1 en ETS2 en de verkoop van CBAM-certificaten. Vanaf begrotingsjaar 2027 worden namelijk al bijkomende kastontvangsten gegenereerd m.b.t. ETS2 omwille van *early auctioning* en *frontloading*;
- de uitgaven worden uitgebreid zodat het Vlaams Klimaatfonds breder kan worden ingezet.

Knelpunt: het exacte aandeel van Vlaanderen in de veiling- en CBAM-opbrengsten is nog het voorwerp van onderhandelingen over een nieuw intra-Belgisch samenwerkingsakkoord terzake.

Wijzigingen aan de huidige regeling

Artikel 14 van het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 wordt als volgt gewijzigd:

- uitbreiding van de ontvangsten;
- uitbreiding van de uitgaven;
- actualisatie en opheffen van gedateerde bepalingen.

Budgettaire impact

Aan ontvangstzijde betekent de wijziging een uitbreiding van de mogelijke ontvangsten met veilingopbrengsten uit ETS1 en ETS2 en de opbrengsten uit de verkoop van CBAM-certificaten. Zonder deze wijzigingen kunnen deze middelen, die in eerste instantie federaal worden ontvangen, niet worden doorgestort naar het Vlaamse niveau. Het exacte bedrag is afhankelijk van diverse parameters, o.a. veilingvolume, ingevoerde hoeveelheid CBAM-onderhavige goederen, veilingprijs in het kader van ETS1 en ETS2, en de verdeelsleutel die in het intra-Belgische samenwerkingsakkoord zal worden afgesproken.

Het bijkomend emissiehandelssysteem voor gebouwen en wegtransport (ETS2) zal al vanaf begrotingsjaar 2027 bijkomende kastontvangsten genereren omwille van frontloading en

en early auctioning. De uitgaven m.b.t. ETS2 worden in begrotingsjaar 2028 geraamd op 562 miljoen euro en zullen in het ontwerpbegrotingsplan van 2027 aangekondigd worden bij de Europese Commissie, teneinde duidelijkheid te krijgen over de voorziene begrotingstechniek.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 27

Artikel 14 van het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012, dat de decretale rechtsgrond voor het Vlaamse Klimaatfonds is, wordt gewijzigd en geüpdatet:

Paragraaf 2 en 3 worden opgeheven omdat ze zonder voorwerp zijn, gezien deze paragrafen betrekking hebben op de Kyotoperiode, die al achter de rug is.

Wat de inkomsten van het Vlaams Klimaatfonds betreffen:

- worden de bedragen toegekend aan het Vlaamse Gewest uit het klimaatresponsabiliseringsmechanisme overeenkomstig artikel 65quater, §5, 1°, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten, gewijzigd bij de bijzondere wet van 6 januari 2014, opgeheven. De bijzondere wet van 11 juni 2023 tot opheffing van het artikel 65quater en de bijlage van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten heeft dit klimaatresponsabiliserings-mechanisme immers opgeheven.
- wordt in punt 3° tot en met 5° de rechtsgrond van het Vlaams Klimaatfonds aangepast om naar de toekomst toe ook de ontvangst van opbrengsten voor Vlaanderen die zijn gelinkt aan ETS Scheepvaart, ETS2 en CBAM mogelijk te maken.
- wordt een punt 7° toegevoegd: entiteiten binnen de Vlaamse Overheid ontvangen financiering uit het Vlaams Klimaatfonds ter uitvoering van het Vlaams klimaatbeleid. Op de ontvangstenposten van het Vlaams Klimaatfonds worden terugstortingen aangerekend vanwege entiteiten die hun maatregelen niet voltooiën zoals voorzien. De teruggevorderde middelen worden opnieuw beschikbaar gesteld voor de decretaal voorziene uitgaven van het Vlaams Klimaatfonds. Uit een technisch nazicht van de oprichtingsbepalingen van het Vlaams Klimaatfonds blijkt dat hiertoe een specifieke decretale machtiging moet worden voorzien aangezien dit fonds nu enkel ontvangsten kan verkrijgen uit de opbrengsten van de veiling van emissierechten of uit de opbrengsten van de administratieve geldboete vermeld in artikel 8.5.1. van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.
- wordt een punt 8° toegevoegd: technische aanpassing (naar analogie van o.a. de oprichtingsbepalingen van gelijkaardige fondsen zoals het Energiefonds).

Wat de uitgaven betreft:

- wordt het toepassingsgebied uitgebreid van niet-ETS sectoren naar ETS-sectoren, zodat ook maatregelen kunnen worden gefinancierd in deze laatste sectoren.
- wordt de doelstelling van broeikasgasemissiereducties uitgebreid naar de doelstellingen voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie, zodat ook dergelijke maatregelen kunnen worden gefinancierd.
- wordt het begrip 'cofinanciering' vervangen door 'uitvoering', zodat maatregelen ook volledig vanuit het Fonds kunnen worden gefinancierd. Indien nodig en gewenst kan voor specifieke maatregelen de aanpak via cofinanciering binnen de Vlaamse Regering ook worden opgelegd via andere afspraken dan op decretaal niveau.
- verder wordt de opsomming in paragraaf 4 en paragraaf 5 wetgevingstechnisch aangepast conform de omzendbrief VR 2019/4 betreffende de wetgevingstechniek. Een opsomming mag nooit bestaan uit liggende streepjes.

- de aanpassing aan paragraaf 6 is een gevolg van de aanpassing van punt 1° van paragraaf 5.

Band met de begroting

De wijzigingen liggen voor in het kader van de BO2027. Aangezien BO2027 al ontvangsten en uitgaven voorziet die verband houden met ETS2, CBAM (en het aandeel van scheepvaartmaatschappijen in ETS1), dienen de wijzigingen in de decreetsbepalingen al van kracht te zijn vanaf 2027.

Replik op het advies van de Raad van State

De Raad van State merkt op dat het aangewezen is om nader te preciseren voor welke maatregelen, projecten of initiatieven in het kader van het energie- en klimaatbeleid de middelen van het Klimaatfonds kunnen aangewend worden, omdat de huidige formulering te ruim zou zijn in het licht van de vereiste van artikel 15, §2 van de VCO die stelt dat de middelen van een fonds moeten worden gebruikt voor "specifieke uitgaven".

Aan deze opmerking wordt geen gevolg gegeven. Het Klimaatfonds wordt aangewend voor de besteding van de veilingopbrengsten uit het Europese ETS-systeem. De mogelijke bestedingen zijn daarbij beperkt tot de categorieën bepaald in artikel 10, lid 3, van Richtlijn 2003/87/EG. De aanwending van de middelen is aldus reeds inhoudelijk afgebakend door het Europese regelgevingskader, zodat de decretale bepaling geen onbeperkte bestedingsmogelijkheid creëert.

Daarnaast merkt de Raad van State op dat de delegatie aan de Vlaamse Regering om de nadere voorwaarden en modaliteiten te bepalen voor "de besteding van de inkomsten van het Fonds, vermeld in paragraaf 5, eerste lid, 1°" te ruim is geformuleerd. Aan deze opmerking wordt evenmin gevolg gegeven. De ontworpen machtiging strekt er niet toe om de bestemming van de inkomsten van het Fonds of de categorieën van uitgaven waarvoor deze inkomsten kunnen worden aangewend, te bepalen. Deze bestemming wordt reeds op decretale wijze vastgelegd in artikel 14, §5, eerste lid, 1°, en wordt nader begrensd door het toepasselijke Europese regelgevingskader inzake de besteding van de veilingopbrengsten. De machtiging heeft uitsluitend betrekking op de nadere voorwaarden en modaliteiten voor de concrete besteding van middelen binnen de aldus afgebakende bestemming. De delegatie laat de Vlaamse Regering derhalve niet toe om bijkomende bestemmingen of categorieën van uitgaven vast te stellen buiten het decretaal vastgelegde toepassingsgebied.

Afdeling 2. Indexatie huurprijssubsidie

Artikel 28

Artikel 55, §1, van het programmadecreet bij de begroting 2025 strekt ertoe om voor de werkmiddelen binnen de begroting waarvan de evolutie gekoppeld is aan de schommelingen van een prijsindexcijfer, de indexaanpassing in de begrotingsjaren 2025, 2028 en 2029 voor 50 procent te verrekenen en geen indexaanpassing te laten plaatsvinden in de begrotingsjaren 2026 en 2027. In het tweede lid wordt voorzien in uitzonderingen. Zo is er een uitzondering opgenomen voor de tegemoetkoming in de installatiekost en de huurprijs voor woonbehoeftige huurders ook gekend als de huursubsidie. Deze uitzondering bestond ook al in vorige legislatuur en was geregeld in het programmadecreet bij de begroting 2020 (artikel 39, §1, tweede lid, 6° en 7°).

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 13 februari 2026 werd een geharmoniseerde huurprijsberekening ingevoerd voor sociale huurwoningen, ongeacht het statuut van de woning, namelijk een woning in eigendom van de woonmaatschappij of een ingehuurde sociale huurwoning. Daardoor wordt de huurprijs voor huurders van ingehuurde woningen voortaan berekend volgens dezelfde principes als voor huurders van woningen die de woonmaatschappij in eigendom heeft.

Als gevolg daarvan wordt voor ingehuurde sociale huurwoningen niet langer een huursubsidie toegekend aan de huurder. In de plaats daarvan wordt aan de woonmaatschappij een huurprijs subsidie toegekend, overeenkomstig artikel 4.160/6 van het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021. Die huurprijs subsidie is een tussenkomst in de huurprijs voor ingehuurde woningen en heeft tot doel het verschil te compenseren tussen de markthuurwaarde, verminderd met een correctie, en de sociale huurprijs die de huurder betaalt.

Aangezien de bestaande uitzondering voor de huursubsidie niet langer volstaat voor ingehuurde sociale huurwoningen, moet ook voor deze huurprijs subsidie uitdrukkelijk in een uitzondering worden voorzien. Met de voorgestelde toevoeging wordt verzekerd dat de huurprijs subsidie voor ingehuurde sociale huurwoningen niet onder de niet-verrekening van de indexaanpassing valt. Zo blijft de betaalbaarheid voor sociale huurders gewaarborgd en blijft de financiering van de doorverhuuractiviteit door woonmaatschappijen afgestemd op de hervormde huurprijsberekening.

Het bedrag dat onder de uitzondering valt, wordt beperkt tot 36.556 keuro, nl. het bedrag dat in de begrotingsopmaak werd gecompenseerd vanuit de huursubsidiebudgetten (QF0-1QDB2PA-WT) naar de huurprijs subsidie (QF0-1QDB2QK-IS). Het bedrag wordt jaarlijks verhoogd met de indexaanpassingen die overeenkomstig de toepasselijke regelgeving op deze middelen van toepassing zijn. Door het bedrag te beperken tot 36.556 keuro, wordt verzekerd dat er geen bijkomende budgettaire impact is t.o.v. de meerjarenbegroting. In de meerjarenbegroting is namelijk al voorzien dat de huursubsidiebudgetten (waarvan nu dus een stuk wordt verschoven naar de huurprijs subsidie) de inflatie volgen.

Band met de begroting

Het totale budget voor de huurprijs subsidie bedraagt bij de begrotingsopmaak 2027 49.400 keuro. Hiervan werd 36.556 keuro verschoven uit de huursubsidiemiddelen. Het saldo van 12.844 keuro (nl. 49.400 – 36.556) is afkomstig van verschuivingen binnen de enveloppe wonen en van de harmoniseringsbijdrage van de woonmaatschappijen. Hoewel ook deze middelen worden ingezet voor de huurprijs subsidie, worden zij niet onder de uitzondering van artikel 55, §1, gebracht, aangezien dit tot een bijkomende budgettaire weerslag zou leiden.

Met het oog op de operationele opvolging wordt voorgesteld om 36.556 keuro op een afzonderlijke basisallocatie te plaatsen. De uitzondering van artikel 55, §1 wordt beperkt tot dit bedrag, weliswaar verhoogd met de indexaanpassingen die overeenkomstig de toepasselijke regelgeving op deze middelen van toepassing zijn.

De voorgestelde decreetswijziging sluit aan bij de budgettaire verschuiving van 36.556 keuro van de huursubsidie naar de huurprijs subsidie die bij de begrotingsopmaak 2027 wordt doorgevoerd. Om die reden wordt deze wijziging opgenomen in het voorliggende programmadecreet.

Afdeling 3. Decreet Integraal Waterbeleid (decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018)

Artikel 29

Situering

Artikel 4.1.1, 15°, van het DIWB definieert wie voor de toepassing van Titel IV van het DIWB als "toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving" kan worden beschouwd. Het artikel verwijst hierbij naar de gewestelijke, lokale en provinciale toezichthouders opgenomen in de artikelen 12 en 13 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (hierna "het besluit van 12 december 2008").

Sinds 1 april 2026 wordt wie als toezichthouder kan worden aangesteld opgenomen in artikel 8 van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving. De aanstelling van de toezichthouders gebeurt door de Vlaamse Regering of door zijn gemachtigde. Voor toezichthouders van het departement en de VMM gebeurt de aanstelling door de leidend ambtenaar van de entiteit (zie artikel 6, §2, tweede lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 mei 2025, hierna "Omgevingshandhavingsbesluit van 23 mei 2025").

De huidige toestand (probleemstelling)

Het Omgevingshandhavingsbesluit van 23 mei 2025 heeft het besluit van 12 december 2008 opgeheven, dit met ingang van 1 april 2026. Tegelijkertijd bepaalde het ook de inwerkingtreding van hoofdstuk 28 van het decreet van 26 april 2024 tot wijziging van diverse decreten, wat betreft de implementatie van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 op diezelfde datum. Dit hoofdstuk bevat ook een bepaling die artikel 4.1.1, 15°, van het DIWB aanpast. Intussen werd dit artikel echter vervangen, waardoor de wijzigingen niet meer doorgevoerd konden worden. Hierdoor wordt in de definitie van "toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving" nog het intussen opgeheven besluit van 12 december 2008 vermeld. Een correcte definiëring is echter van groot belang aangezien de toezichthouder bv. vaststellingen kan doen over onvergunde lozingen of illegale grondwaterwinningen, en op basis van deze vaststellingen een correcte heffing kan worden gevestigd.

Wijzigingen aan de huidige regeling

Dit voorstel wil artikel 4.1.1, 15°, aanpassen met een correcte verwijzing naar het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving, zodat er terug duidelijkheid is over wie als toezichthouder kan worden beschouwd.

Budgettaire impact

Deze wijziging heeft op zich geen impact op de begroting en de budgetten, omdat hier louter een correcte verwijzing wordt opgenomen. De wijziging niet doorvoeren zou echter tot discussies met heffingsplichtigen kunnen leiden, waardoor bv. een heffing op een onvergunde lozing betwist zou worden. Dit zou niet alleen kunnen leiden tot het verlies van heffingsinkomsten, maar ook tot bijkomende bezwaarprocedures en kosten voor rechtszaken.

Artikel 30 en artikel 34 tot 37

Situering

In een heffingendossier worden op verschillende ogenblikken documenten opgemaakt die moeten worden bezorgd aan een heffingsplichtige. Vanaf het overmaken van de benodigde informatie voor toegang tot het digitaal heffingenloket, over het versturen van berichten van rechtzetting, berichten heffing van ambtswege, heffingsbiljetten...tot het ter kennis brengen van beslissingen over bezwaar of het aanmanen bij een openstaand heffingsaldo.

Huidige toestand (probleemstelling)

Op dit moment worden heffingsbiljetten en andere correspondentie in heffingsdossiers door de VMM nog altijd grotendeels per gewone of aangetekende post verstuurd. Het DIWB verwijst vaak nog naar de verplichting om documenten op deze wijze te verzenden en voorziet niet de mogelijkheid om deze digitaal aan heffingsplichtigen te bezorgen. Heffingsplichtigen verzoeken echter steeds vaker om bepaalde documenten digitaal te ontvangen.

Knelpunten en opportuniteiten

Artikel II.22, §1, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 voorziet voor overheidsinstanties, zoals ook de VMM, de mogelijkheid om in een procedure te voorzien om via elektronische weg berichten uit te wisselen met gebruikers, dit ook als de toepasselijke regelgeving alleen zou voorzien in een uitwisseling via analoge weg. Verder voorziet artikel II.23/1, §2, van hetzelfde decreet, dat deze overheidsinstanties ook de eBox (zie de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via de eBox) kunnen gebruiken voor de elektronische uitwisseling van berichten. Sinds kort (juni 2026) maakt de VMM gebruik van de documentendienst via Magda Online. Deze toepassing maakt het mogelijk om de verzending van brieven en documenten te automatiseren: de verzending gebeurt zoveel mogelijk digitaal naar de eBox van burgers of ondernemingen. Als digitale verzending niet lukt, kan de brief ook nog met de klassieke post worden opgestuurd.

Wijzigingen aan de huidige regeling

Met de huidige wijzigingen worden de verwijzingen naar verzendingen per post doorheen Titel IV van het DIWB opgeheven en wordt een meer neutrale formulering gekozen. Dit maakt ruimte voor verzendingen zowel per post als via elektronische weg. Er wordt ook een nieuw artikel 4.1.2 ingevoegd dat uitdrukkelijk stelt dat de heffingsbiljetten en andere documenten waarnaar verwezen in Titel IV zowel op papier als via een elektronische procedure verzonden worden. Hoewel niet strikt noodzakelijk om documenten bv. via eBox te verzenden gelet op de mogelijkheden voorzien in het Bestuursdecreet, kan deze bepaling eventuele latere discussies vermijden en zorgt het voor meer duidelijkheid en rechtszekerheid voor heffingsplichtigen.

Terwijl het gebruik van de eBox voor ondernemingen verplicht is, moeten burgers hun uitdrukkelijke voorafgaande toestemming verlenen om de eBox te gebruiken en kunnen zij hun toestemming ook later nog intrekken. In dat geval worden de brieven in papieren vorm verstuurd. Beide wijzen van verzending hebben dezelfde rechtsgeldigheid en dezelfde waarde, ook voor aangetekende zendingen.

Volgens artikel 5, vierde lid, van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via de eBox begint, wanneer de verzending of ontvangst van een bericht een termijn doet lopen, deze termijn te lopen vanaf de eerste werkdag volgend op het tijdstip van elektronische verzending of ontvangst. Hier kan echter van afgeweken worden. Aangezien er nog steeds een deel van de heffingsplichtigen de brieven of stukken in papieren vorm zal ontvangen, en voor dergelijke zendingen een termijn begint te lopen vanaf de derde werkdag volgend op de dag waarop de brief overhandigd werd aan de postdiensten, wordt er gekozen om ook voor de brieven verzonden via elektronische weg, hetzelfde startpunt te hanteren.

Budgettaire impact

Er is geen rechtstreekse budgettaire impact. De voorstellen brengen geen wijzigingen mee op vlak van de berekening van de heffing. De wijzigingen moeten daarentegen wel worden doorgevoerd om eventuele latere kosten voor gerechtelijke procedures te vermijden.

Artikel 31

Situering

Het DIWB bevat een aantal vrijstellingen voor de heffing op de waterverontreiniging op bronbemalingen. Zo bevat artikel 4.2.1.1.3. een vrijstelling voor het lozen van opgepompt grondwater in het kader van bodemsaneringswerken, en bevat artikel 4.2.1.1.6

vrijstellingen voor lozing van bemalingswater. In beide gevallen gaat het namelijk om een verplaatsing van water van het grondwater naar een ander watercompartiment, zonder dat de exploitant zelf bijkomende verontreiniging aan het water toevoegt.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 21 juni 2024 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het VLAREL van 19 november 2010 en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat de waterregelgeving betreft (hierna "besluit van 21 juni 2024") voerde een nieuw indelingskader voor bemalingen in. In dat kader werd onder meer een nieuwe rubriek 3.8 ingevoerd voor bepaalde bemalingswerken in de omgeving van historische bodemverontreiniging. Voor dergelijke lozingen kunnen maximale lozingsnormen en, indien nodig, voorwaarden inzake de voorafgaande zuivering van het bemalingswater worden opgelegd.

Huidige toestand (probleemstelling)

Rubriek 3.8 heeft tot doel lozingen van potentieel verontreinigd bemalingswater afzonderlijk in te delen en daaraan de nodige milieuvoorwaarden te koppelen. De omstandigheid dat een bemaling onder rubriek 3.8 valt, is evenwel niet noodzakelijk het gevolg van handelingen van de exploitant zelf, maar kan voortvloeien uit de aanwezigheid van historische bodem- of grondwaterverontreiniging.

Net zoals bij bodemsaneringswerken voegt de exploitant bij een bronbemaling zelf geen verontreiniging toe aan het water. Hij wordt evenwel geconfronteerd met de kosten die voortvloeien uit de opgelegde lozingsvoorwaarden en, in voorkomend geval, de noodzakelijke zuivering van het bemalingswater.

Het onderwerpen van dergelijke lozingen aan de heffing op de waterverontreiniging louter omdat zij onder rubriek 3.8 vallen, zou dan ook niet stroken met de ratio van de bestaande vrijstellingen. Bovendien zou hierdoor een verschil in behandeling ontstaan tussen exploitanten die bemalingswater lozen zonder historische verontreiniging en exploitanten die, buiten hun toedoen, worden geconfronteerd met historische verontreiniging in het grondwater. De invoering van de nieuwe rubriek 3.8, vergt daarom een aanpassing aan artikel 4.2.1.1.6.

Knelpunten en opportuniteiten

Bij de lozing van bemalingswater worden de aanwezige stoffen in beginsel verplaatst van het grondwater naar een ander watercompartiment. De exploitant veroorzaakt daarbij zelf geen bijkomende verontreiniging. Wanneer het bemalingswater voorafgaand aan de lozing moet worden gezuiverd, wordt bovendien een deel van de aanwezige verontreiniging daadwerkelijk uit het water verwijderd.

Rubriek 3.8 waarborgt dat potentieel verontreinigd bemalingswater, waar dit noodzakelijk is, op een kosteneffectieve wijze wordt behandeld en dat de daarmee gepaard gaande kosten ten laste van de exploitant komen. Tegen die achtergrond is het niet aangewezen om, louter als gevolg van de invoering van deze nieuwe rubriek, bijkomend een heffing op de lozing van het bemalingswater te vestigen.

Wijzigingen aan de huidige regeling

Met deze wijziging wordt in artikel 4.2.1.1.6 een derde paragraaf toegevoegd. Daardoor worden de bestaande vrijstellingen ook van toepassing op bronbemalingen waarvoor een lozing onder rubriek 3.8 is ingedeeld of vergund.

De vrijstelling geldt ongeacht de aard van de stoffen die in het bemalingswater aanwezig zijn. Daarbij wordt rekening gehouden met het feit dat de exploitant zelf geen verontreiniging aan het water toevoegt en dat rubriek 3.8, waar nodig, reeds voorziet in passende lozingsvoorwaarden en verplichtingen inzake de voorafgaande behandeling of zuivering van het bemalingswater.

De wijziging sluit aldus aan bij het beginsel dat de kosten van verontreiniging worden gedragen door degene die de verontreiniging veroorzaakt. Een exploitant die bij een bemaling wordt geconfronteerd met historische verontreiniging die hij zelf niet heeft veroorzaakt, wordt door deze vrijstelling niet bijkomend belast voor de loutere aanwezigheid van die verontreiniging in het opgepompte grondwater.

Op die manier wordt tevens een ongelijkheid vermeden tussen heffingsplichtigen die al dan niet worden geconfronteerd met historische verontreiniging. Dit is des te relevanter omdat de stoffen waarvoor in rubriek 3.8 specifieke lozingsvoorwaarden kunnen worden opgelegd, niet noodzakelijk samenvallen met de parameters die bepalend zijn voor de berekening van de heffing. De bescherming van de milieukwaliteit voor deze stoffen wordt in dat geval verzekerd door de milieuvoorwaarden die op grond van rubriek 3.8 worden opgelegd.

De vrijstelling geldt niet wanneer het bemalingswater samen met bedrijfsafvalwater wordt geloosd. Op dat moment wordt de in het bedrijfsafvalwater aanwezige verontreiniging toegevoegd aan het bemalingswater. De heffing wordt dan bepaald door de vuilvracht van de totaliteit en niet meer van deze van de afzonderlijke onderdelen van het geloosde volume (als de vuilvrachten al afzonderlijk bepaald zouden kunnen worden).

Budgettaire impact

Er wordt geen budgettaire impact verwacht. De wijziging beoogt immers de bestaande vrijstelling voor bronbemalingen te behouden en te verduidelijken na de invoering van de nieuwe lozingsrubriek 3.8.

Artikel 32

Situering

De VMM staat in voor de vestiging, inning en invordering van de heffing op de waterverontreiniging, dit zowel voor kleinverbruikers, dit zijn de heffingsplichtigen die minder dan 500 m³ water verbruiken op jaarbasis, als de grootverbruikers. Artikel 4.2.2.1.2 van het DIWB bepaalt dat voor de heffingsplichtigen bedoeld in artikel 4.2.2.2.1, eerste lid, 1° en 3°, de VMM geen heffing vestigt als er door de drinkwatermaatschappij een bijdrage voor de bovengemeentelijke sanering werd aangerekend voor het leidingwaterverbruik dat gefactureerd werd in het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar. Een zelfde principe geldt voor de heffingsplichtigen bedoeld in artikel 4.2.2.2.1, eerste lid, 2° en 3°, op het vlak van het waterverbruik uit een eigen waterwinning. In dit geval dient de drinkwatermaatschappij een vergoeding voor de bovengemeentelijke sanering aangerekend te hebben (zie artikel 4.2.2.1.3, §2, van het DIWB).

In de praktijk leidde dit er tot en met heffingsjaar 2025 toe dat kleinverbruikers die enkel een leidingwaterverbruik hadden, uitsluitend een factuur met een bovengemeentelijke bijdrage kregen van hun drinkwatermaatschappij. Deze heffingsplichtigen betaalden geen heffing meer en ontvingen ook geen heffingsbiljet. Kleinverbruikers die naast leidingwater ook water verbruikten uit een eigenwaterwinning, of die enkel water uit een eigenwaterwinning verbruikten, ontvingen wel nog een heffing(sbiljet) van de Vlaamse Milieumaatschappij voor het verbruik uit deze eigenwaterwinning.

De huidige toestand (probleemstelling)

Vanaf heffingsjaar 2026 wordt bij kleinverbruikers niet meer voor elke eigen waterwinning een heffing gevestigd (en een heffingsbiljet verzonden). Enkel kleinverbruikers met een eigen waterwinning die zich volgens het zoneringsplan geldig op 1 januari van het heffingsjaar in individueel te optimaliseren buitengebied bevinden (de "rode clusters"), blijven een heffing(sbiljet) ontvangen van de VMM. Alle andere heffingsplichtigen-kleinverbruikers met een eigen waterwinning zullen dus net zoals diegenen die enkel een leidingwaterverbruik hebben, enkel nog een factuur ontvangen van hun drinkwatermaatschappij met de aanrekening van een bovengemeentelijke vergoeding (en een bovengemeentelijke bijdrage bij een leidingwaterverbruik) naast de gemeentelijke saneringsvergoeding (en eventueel -bijdrage). De heffing voor deze kleinverbruikers valt dus weg.

In artikel 4.2.2.1.1, §2, van het DIWB wordt in punt 3° nog verwezen naar zowel de heffingsplichtigen-kleinverbruikers die zich in het individueel en collectief te optimaliseren buitengebied bevinden, als deze voor wie er een afwijking op de aansluitplicht op openbare riolering is toegekend. Door de overdracht naar de drinkwaterbedrijven van een groot aantal van deze heffingsplichtigen, ontvangen zoals hoger al toegelicht, enkel nog diegenen die zich in individueel te optimaliseren buitengebied bevinden een heffing(sbiljet). De vermelding van de overgedragen heffingsplichtigen zou de indruk kunnen wekken dat toch nog een heffing wordt gevestigd en zou dus tot verwarring en rechtsonzekerheid kunnen leiden.

Wijzigingen aan de huidige regeling

De voorgestelde wijziging wil punt 3° van paragraaf 2 aanpassen aan deze overdracht naar de waterbedrijven en dus enkel de heffingsplichtigen die zich in individueel te optimaliseren buitengebied bevinden, behouden. Zo wordt gezorgd voor duidelijkheid en rechtszekerheid.

Budgettaire impact

In de begroting voor het jaar 2027 wordt al rekening gehouden met de overdracht van deze heffingsplichtigen naar de drinkwatermaatschappijen. Door de verschuiving verlaagt de toelage aan de waterbedrijven (QBX-3QCG2DC-WT) met ongeveer 4 Meuro aangezien de waterbedrijven nu bijkomende inkomsten genereren door het aanrekenen van de bovengemeentelijke saneringsvergoeding aan deze groep kleinverbruikers. Voor de Vlaamse Overheid is dit dus een budgetneutrale overdracht.

Artikel 37 en 38 en artikel 40

Situering

Met het decreet van 23 december 2005 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2006 werd een nieuwe sector 57 in de bijlage 5 bij het DIWB ingevoerd, met specifieke omzettingsscoëfficiënten voor o.a. ziekenhuizen, bepaalde verzorgingsinstellingen en onderwijsinstellingen. Deze heffingsplichtigen zijn evengoed gebonden aan de aangifteplicht, net zoals (andere) grootverbruikers die water verbruiken en/of lozen in de loop van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar.

Huidige toestand (probleemstelling)

Net zoals alle andere heffingsplichtigen kunnen heffingsplichtigen die onder de sector 57 vallen gebruik maken van zowel leiding- als hemel- of grondwater. Als er louter gebruik gemaakt wordt van leidingwater, waarbij er een lozing is op riolering, gaat het om vrij eenvoudige situaties. Daar tegenover staat het doorlopen van een aangifteprocedure

waarin men de VMM toestemming moet geven om de gegevens bij de drinkwatermaatschappij op te vragen, zodat de heffing op de waterverontreiniging gevestigd kan worden. Omdat de drinkwatermaatschappijen ook bovengemeentelijke bijdragen aanrekenen voor het leidingwaterverbruik, die in mindering komen van de heffing, komt dit uiteindelijk vaak neer op een 0-heffing.

Wijzigingen aan de huidige regeling

Met de huidige wijzigingen wordt een administratieve vereenvoudiging doorgevoerd voor bovenvermelde "eenvoudige situaties": heffingsplichtigen met slechts 1 activiteit (sector 57), die voor deze activiteit alleen leidingwater gebruiken en het verontreinigde water lozen op openbare riolering, hoeven voortaan geen aangifte meer te doen voor de heffing op de waterverontreiniging (artikel 4.2.4.1). Dit betekent dat deze categorie enkel nog zal gefactureerd worden door de drinkwatermaatschappij en niet ook nog een heffingsbiljet zal ontvangen. Dit is ook veel duidelijker voor de heffingsplichtige.

De vrijstelling geldt niet als er ook nog water wordt verbruikt uit een eigen waterwinning of als er bv. geloosd wordt op oppervlaktewater. In dat geval moet nog altijd een aangifte worden gedaan bij de VMM zodat deze laatste over de nodige tellerstanden beschikt om een correcte heffing op de waterverontreiniging en/of de grondwaterwinning te vestigen.

De heffingsplichtige die in principe vrijgesteld is, kan er zelf voor kiezen om toch nog een aangifte in te dienen (artikel 4.2.2.2.2). Dit zal in ieder geval nodig zijn als men belast wil worden op basis van de meet- en bemonsteringsresultaten van een op eigen initiatief uitgevoerde meetcampagne. Omgekeerd kan ook de VMM nog overgaan tot het vestigen van een heffing op basis van de forfaitaire of uitgebreide berekeningsmethode als deze berekening aanleiding zou geven tot een hogere vuilvracht (artikel 4.2.2.2.3).

Op deze manier wordt een vergelijkbare regeling ingevoerd als voor de heffingsplichtigen die onder de sector 56 vallen.

Budgettaire impact

Gezien in deze situaties sprake is van een 0-heffing, heeft het vrijstellen van de aangifte en het rechtstreeks laten aanrekenen van de kosten voor de vervuiling via de bovengemeentelijke saneringsbijdrage door de waterbedrijven geen budgettaire impact voor de begroting. Het zorgt echter wel voor het vermijden van administratieve kosten zowel voor de heffingsplichtige, voor de waterbedrijven als voor de VMM.

Artikel 42

Situering

Sinds 1 juli 2025 moeten alle nieuwe grondwaterwinningen voorzien worden van een debietmeter. Deze meetverplichting geldt nu dus, in tegenstelling tot voorheen, ook voor grondwaterwinningen die niet ingedeeld zijn. Voor de niet-ingedeelde grondwaterwinningen is deze verplichting opgenomen in artikel 6.9.1.1quater van Titel II van het VLAREM. Dit betekent dat ook grondwaterwinningen bij kleinverbruikers voortaan voorzien zullen moeten worden van een debietmeter. Voor bestaande grondwaterwinningen geldt de verplichting pas vanaf 1 juli 2035. Er is in een overgangperiode van 10 jaar voorzien.

De huidige toestand (probleemstelling)

Artikel 4.2.3.2 van het DIWB bevat in de huidige tekst een meetverplichting die beperkt is tot de ingedeelde inrichtingen, dit betekent dat enkel de grondwaterwinningen die conform

Titel II van het VLAREM gemeld of vergund zouden moeten worden, op fiscaal vlak een debietmeter geïnstalleerd zouden moeten hebben. Heffingsplichtigen zouden hierdoor de indruk kunnen hebben dat dit 2 afzonderlijke verplichtingen zijn, die bovendien afwijken van elkaar. Op fiscaal vlak zouden grondwaterwinningen die gebruikt worden voor huishoudelijke toepassingen tot 150 m³ op jaarbasis geen debietmeter moeten plaatsen, terwijl dit wel het geval is volgens Titel II van het VLAREM. Artikel 4.2.3.2 stemt echter overeen met de voorheen bestaande verplichting zoals ze ook in Titel II van het VLAREM was opgenomen, dit betekent dus enkel voor de ingedeelde grondwaterwinningen.

Wijzigingen aan de huidige regeling

Dit voorstel wil de tekst van artikel 4.2.3.2 DIWB opnieuw afstemmen op Titel II van het VLAREM. Er wordt daarom nu verwezen naar de meetverplichting voor zowel de ingedeelde inrichtingen, die opgenomen is in artikel 5.53.3.1 (en 5.53.3.2), en de nieuwe meetverplichting voor niet-ingedeelde inrichtingen opgenomen in artikel 6.9.1.1quater. Zo wordt voor duidelijkheid en rechtszekerheid gezorgd.

Budgettaire impact

Er wordt geen impact verwacht op de begroting en de budgetten. Het gaat hier opnieuw over het opnemen van een correcte verwijzing zonder inhoudelijke wijzigingen.

Afdeling 4. Opheffing van het Grindfonds

Algemeen

Situering

In het kader van het project "Vereenvoudiging achterhaalde structuren van de Vlaamse overheid" komt het Grindfonds in aanmerking om te worden afgeschaft.

De huidige toestand

Langs de inkomstzijde van het Grindfonds zijn er sinds 2018 geen inkomsten meer en langs de uitgavenzijde blijft enkel de financiering van de administratieve en technische ondersteuning van het Projectgrindwinningscomité over (Art. 3 §4 6° van het Grinddecreet). In 2026 bedraagt het resterende saldo van het Grindfonds 379 keuro dat conform het Grinddecreet a rato van 60 keuro/jaar aan het Projectgrindwinningscomité zou worden uitbetaald.

Knelpunten en opportuniteiten

Het structureel voortzetten van de jaarlijkse betalingen vanuit het Grindfonds tot in 2032 biedt geen meerwaarde en veroorzaakt nodeloze complexiteit. Het is efficiënter om de resterende betalingen binnen het Grindfonds in één beweging te doen na overname door de uitgavenbegroting en dat het Grindfonds derhalve op 1 januari 2027 wordt opgeheven.

Wijzigingen aan de huidige regeling

Opheffing van het Grindfonds door verwijzingen hiernaar in de hierboven vermelde decreten te schrappen.

Budgettaire impact

Er is in 2027 een beperkte budgettaire weerslag nl. een eenmalige VEK-behoefte van 319 keuro ipv 319 keuro verspreid over de periode 2027-2032.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 45

Het Grindfonds wordt genoemd in het opschrift van het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning (hierna "het

Grinddecreet" te noemen). Aangezien het Grindfonds wordt opgeheven, is het aangewezen om het opschrift van het decreet hieraan aan te passen.

Artikel 46

In artikel 2 van het Grinddecreet worden enkele definities opgeheven/gewijzigd en wordt een nieuwe definitie toegevoegd:

- De definitie van fonds in punt 1° slaat op het Grindfonds en is dus, gelet op de opheffing van dit fonds, niet meer noodzakelijk;
- De punten 11° (grindheffing), 12° (productiequotum) en 13° (structuurvisie) kunnen worden opgeheven, aangezien deze begrippen niet meer voorkomen in het Grinddecreet.
- In punt 18° wordt de verwijzing naar de lijst van grindgemeenten, vastgesteld conform artikel 5, §4, van het Grinddecreet vervangen door het begrip "grindgemeente". Artikel 5, §4, van het Grinddecreet wordt namelijk opgeheven door artikel 82.
- Gelet op de wijziging in punt 18° wordt het begrip "grindgemeente" gedefinieerd in een nieuw punt 20°. Deze definitie stemt inhoudelijk overeen met wat in het op te heffen artikel 5, §4, was opgenomen.

Artikel 47

In een nieuw artikel 2bis wordt de Vlaamse Regering gedelegeerd om een lijst van grindgemeenten vast te stellen. Deze delegatie was voorheen opgenomen in artikel 5, §4, van het Grinddecreet, dat wordt opgeheven door artikel 82.

Artikel 48

Met deze bepaling wordt het Grindfonds, zoals voorzien in artikel 3 van het Grinddecreet, opgeheven. Het Grindcomité, dat was opgericht binnen het Grindfonds, heeft zijn werkzaamheden beëindigd en wordt dus eveneens opgeheven. De artikelen 4 tot en met 8 van het Grinddecreet kunnen dus ook worden geschrapt, wat impliceert dat het volledige hoofdstuk II van het Grinddecreet opgeheven wordt.

Artikel 49 en 50

Artikel 14bis en artikel 20bis van het Grinddecreet verwijzen naar artikelen die met voorliggend decreet worden opgeheven. Deze verwijzingen worden geschrapt.

Artikel 51

In artikel 20sexies wordt de verwijzing naar de lijst van grindgemeenten, vastgesteld conform artikel 5, §4, van het Grinddecreet opgeheven. Artikel 5, §4, van het Grinddecreet wordt namelijk opgeheven door artikel 82.

Artikel 52

Omdat er geen productiequotum meer wordt toegewezen, wordt de sanctionering bij overschrijding ervan geschrapt uit artikel 24 van het Grinddecreet.

Artikel 53 en 54

De verwijzingen naar het Grinddecreet in het decreet van 4 april 2003 betreffende de oppervlaktedelfstoffen en in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 worden aangepast aan het gewijzigde opschrift van het Grinddecreet.

Artikel 55

Het Grindfonds wordt vermeld in de definitie van de Vlaamse openbare instellingen die niet behoren tot de Vlaamse administratie in artikel I.3 van het Bestuursdecreet. Daar dit fonds wordt opgeheven, moet de verwijzing hiernaar eveneens worden opgeheven.

Artikel 56

Gelet op de opheffing van het Grindfonds, wordt het saldo dat beschikbaar is als over te dragen saldo bij de afsluiting van de jaarrekening 2026, uiterlijk op 1 juli 2027 gedesaffecteerd ten gunste van de algemene middelen van de Vlaamse Gemeenschap.

Daarnaast wordt vastgelegd dat deze middelen aangewend worden voor het doel waarvoor ze bestemd waren, namelijk de financiering van de administratieve en technische ondersteuning van het projectgrindwinningscomité. Het beschikbare saldo zal daartoe in één maal worden overgedragen naar het projectgrindwinningscomité.

Band met de begroting

De voorliggende wijzigingen in het kader van de BO2027 zorgt voor een eenmalige VEK-behoefte van 319 keuro ipv dat dit gespreid wordt over de periode 2027-2032.

Afdeling 5. Prijsaanpassing visverlof

Artikel 57

De prijzen van het visverlof zijn in het verleden slechts zelden gewijzigd. De vorige prijsstijging van het visverlof, die beperkt was in omvang, dateert van 2019: toen werd de prijs van het jeugdvisverlof aangepast van 3,72 naar 5 euro, de prijs van het gewone visverlof werd aangepast van 11,16 naar 13 euro en de prijs van het grote visverlof werd aangepast van 45,86 naar 48 euro. De voorlaatste prijsverhoging van het visverlof dateert echter reeds van 1995.

Met de opbrengst van de verkoop van de visverloven worden diverse projecten gefinancierd ten bate van de openbare visserij en het visstandbeheer. Zo worden projecten gerealiseerd ten behoeve van de hengelaars, onder meer visuitzettingen, ondersteuning van de werking van de provinciale visserijcommissies, de jaarlijkse informatiebrochure 'Vislijn', ondersteuning aan hengilverenigingen voor stewardwerking en het huren van visrechten. Het Visserijfonds financiert ook wetenschappelijk onderzoek en maatregelen ten behoeve van de kweek, de bescherming en het herstel van zeldzame vissoorten en maatregelen in uitvoering van het Palingbeheerplan. Tevens worden in samenwerking met waterbeheerders waterbouwkundige projecten uitgevoerd zoals bijv. de aanleg van vistrappen, hengelsteigers, paaiplaatsen en hermeandering.

De voorgestelde aanpassing van de prijs van het visverlof is noodzakelijk om tegemoet te komen aan de stijging van de levensduurte en zo voldoende werkmiddelen te verzekeren voor het Visserijfonds om al deze projecten ten bate van de openbare visserij te kunnen blijven financieren.

De kosten van waterbouwkundige projecten zijn sinds de coronapandemie onder meer door de stijging van de brandstof- en grondstoffenprijzen aanzienlijk toegenomen; zonder verhoging van de prijs van het visverlof zouden in de toekomst minder projecten kunnen uitgevoerd worden.

De laatste jaren is er een positieve trend in de verjonging van het hengelpubliek. De provinciale visserijcommissies wensen daarom de prijs van het jeugdvisverlof niet te verhogen en ongewijzigd op 5 euro te behouden om de laagdrempeligheid voor jongeren voor de hengelsport te blijven garanderen.

De absolute prijsverhoging bedraagt 7 euro en is identiek voor zowel een gewoon als een groot visverlof. Relatief gezien echter, ten opzichte van de basisprijzen van 13 euro voor een gewoon visverlof en 48 euro voor een groot visverlof, is de prijsverhoging dus groter voor een gewoon visverlof dan voor een groot visverlof. De actuele prijs van 13 euro om een heel jaar te mogen vissen in alle openbare wateren in Vlaanderen met een gewoon visverlof is momenteel zeer laag, vandaar dat de keuze is gemaakt om deze prijs relatief gezien meer te verhogen dan de prijs van een groot visverlof.

Band met de begroting

In 2025 werden 63.050 visverloven verkocht (waarvan 4.002 jeugdvisverloven, 32.085 gewone visverloven en 26.963 grote visverloven). In de periode van 2022-2025 is de verkoop van de visverloven toegenomen met 14%. Vermits er in het verleden maar zelden prijsverhogingen zijn geweest, is het moeilijk te voorspellen of de prijsverhoging een negatief effect zal hebben op de verkoop in 2027. In de veronderstelling dat er een toch een negatief effect optreedt en door de prijsverhoging de stijgende trend van de verkoop van de visverloven van de laatste 4 jaar zal stoppen in 2027 (dus een status quo in 2027 in vergelijking met 2025: zelfde aantallen gewoon en groot visverlof), dan zullen de ontvangsten van het Visserijfonds in 2027 toenemen met 413.336 euro (= 32.085×7 euro + 26.963×7 euro). Deze extra ontvangsten van het Visserijfonds zullen dan aangewend worden voor extra uitgaven ten bate van de openbare visserij.

Afdeling 6. Decreet Integraal Waterbeleid (decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018) wat de verhoging van het heffingstarief voor oppervlaktewaterlozers betreft

Artikel 58

Situering

Artikel 9 van de Kaderrichtlijn Water (Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid) bepaalt dat de lidstaten rekening houden met het beginsel van terugwinning van de kosten van waterdiensten, inclusief milieukosten en kosten van de hulpbronnen, en bij het uitvaardigen van een regeling voor deze kostenterugwinning ook rekening houden met het "de vervuiler betaalt"-beginsel. Het waterprijsbeleid moet adequate prikkels bevatten voor de gebruikers om de watervoorraden efficiënt te benutten en de verschillende categorieën heffingsplichtigen moeten een redelijke bijdrage leveren aan de terugwinning van de kosten van waterdiensten.

De heffing op de waterverontreiniging vormt een economisch instrument van het Vlaamse waterbeleid waarmee aan de veroorzaakte waterverontreiniging een financiële kost wordt verbonden, dit in lijn met artikel 9 van de Kaderrichtlijn Water. Het bedrag van de heffing wordt berekend door de vuilvracht, uitgedrukt in vervuilingseenheden, te vermenigvuldigen met het toepasselijke eenheidstarief. Daardoor bestaat een rechtstreeks verband tussen de omvang van de belastbare vuilvracht en het bedrag dat de heffingsplichtige verschuldigd is. Het eenheidstarief valt uiteen in 2 luiken: het verlaagde eenheidstarief voor heffingsplichtigen die vergund zijn voor lozing op oppervlaktewater of normen vergund gekregen hebben voor lozing op oppervlaktewater, en het hogere eenheidstarief voor alle andere heffingsplichtigen. Het bestaande eenheidstarief voor de betrokken heffingsplichtigen wordt jaarlijks geïndexeerd.

De huidige toestand (probleemstelling)

Het onderscheid tussen enerzijds het "hogere" eenheidstarief en anderzijds het verlaagde eenheidstarief, werd ingevoerd bij decreet van 23 december 2005 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2006. Andere tarieven werden reeds aangepast. Dit specifieke tarief voor oppervlaktewaterlozers bleef telkens ongewijzigd. De tarieven worden wel jaarlijks geïndexeerd, maar die indexering corrigeert het tarief evenwel uitsluitend in functie van de ontwikkeling van het indexcijfer van de consumptieprijzen. De huidige tarifiering weerspiegelt onvoldoende de evolutie van de maatschappelijke kosten die gepaard gaan met de bescherming van de waterkwaliteit, de monitoring van waterlopen en de uitvoering van de doelstellingen van het integraal waterbeleid. De Vlaamse overheid investeert aanzienlijke middelen in het realiseren en behouden van een goede toestand van oppervlaktewaterlichamen, zoals vereist door de Europese en Vlaamse regelgeving.

Wijzigingen aan de huidige regeling

Met deze bepaling wordt het (basis)eenheidstarief van de heffing op de waterverontreiniging voor de "oppervlaktewaterlozers" verhoogd naar 39,77 euro. De voorgestelde aanpassing versterkt de toepassing van het beginsel "de vervuiler betaalt", dat een fundamenteel uitgangspunt vormt van het Vlaamse milieubeleid. Een grotere bijdrage van lozers waarvan de resterende vuilvracht rechtstreeks in het oppervlaktewater en dus het milieu terechtkomt, zorgt ervoor dat de financiering van het waterbeleid nauwer aansluit bij de milieudruk die door deze activiteiten wordt veroorzaakt.

Daarnaast draagt de maatregel bij tot een evenwichtiger verdeling van de lasten tussen verschillende categorieën van heffingsplichtigen. Oppervlaktewaterlozers maken gebruik van het ontvangende watermilieu als finale receptor van hun effluent en veroorzaken hierdoor een blijvende impact op de kwaliteit van de Vlaamse waterlopen. Het is bijgevolg verantwoord dat deze categorie een proportionele bijdrage levert aan de maatschappelijke kosten die verbonden zijn aan het beheer en de bescherming van deze waterlichamen.

De tariefaanpassing versterkt tevens de economische prikkel om de vuilvracht van het geloosde afvalwater verder te beperken. Hierdoor worden investeringen in waterbesparing, procesoptimalisatie, hergebruik van water en aanvullende zuiveringstechnieken aangemoedigd.

Budgettaire impact

De heffingsinkomsten komen integraal toe aan het MINA-fonds. Voor begrotingsjaar 2027 heeft de verhoging van het heffingstarief voor oppervlaktewaterlozers, een geschatte verhoging van de inkomsten van het MINA-fonds tot gevolg van ongeveer 18 miljoen euro.

Hoofdstuk 6. Onderwijs en Vorming

Afdeling 1. Toekenning jaarlijkse aanvullende vte/leraarsuren/punten/werkingsmiddelen ten behoeve van de asielproblematiek

Algemeen

In begrotingsjaar 2027 worden opnieuw middelen toegekend aan de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie in het kader van de asielproblematiek. De verdeling van deze middelen houdt rekening met de inzet en de efficiëntie van die ingezette middelen.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 59

Bij het programmadecreet van 10 juli 2026 bij de aanpassing van de begroting 2026 werd het volume van deze asielmiddelen verminderd. Voor het begrotingsjaar 2027 worden dezelfde asielmiddelen uit begrotingsjaar 2026 toegekend.

Band met de begroting

De toevoeging laat toe dat de voorziene middelen opnieuw kunnen worden toegekend aan de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie.

Afdeling 2. Decretale verankering van de subsidie die diverse organisaties ontvangen voor het uitvoeren van opdrachten en initiatieven ter ondersteuning van de onderwijs- of leerloopbaanbegeleiding van lerenden en ter versterking van STEM in onderwijs en vorming.

Algemeen

Overeenkomstig het VCO-decreet is het niet aangewezen dat subsidies uitsluitend een rechtsgrond hebben in het decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap. De voorliggende bepalingen creëren daarom een decretale rechtsgrond voor subsidies aan organisaties die opdrachten en initiatieven uitvoeren ter ondersteuning van de onderwijs- en leerloopbaanbegeleiding van lerenden of ter versterking van STEM in onderwijs en vorming. Deze initiatieven hebben hun meerwaarde aangetoond en overstijgen het karakter van tijdelijke projectwerking. De bepalingen bieden een duurzaam en voldoende algemeen kader voor de ondersteuning van bestaande initiatieven en, indien beleidsmatig aangewezen, van toekomstige initiatieven met een vergelijkbare doelstelling. De concrete draagwijdte van beide rechtsgronden wordt toegelicht in de artikelsgewijze bespreking.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 60

Dit artikel heft artikel IV.1 van de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 op. Dit artikel bevat immers uitsluitend een beschrijvend overzicht van de onderwerpen die in deel IV worden behandeld.

Artikel 61 en 62

De bepaling machtigt de Vlaamse Regering om, binnen de beschikbare begrotingskredieten, subsidies toe te kennen aan organisaties voor opdrachten en initiatieven die de onderwijs- en leerloopbaanbegeleiding van leerlingen, studenten en cursisten ondersteunen. De rechtsgrond kan onder meer worden aangewend voor bestaande initiatieven zoals de Talentcenters en Columbus. Met de Vlaanderenbrede uitrol van de Talentcenters wil de Vlaamse Regering de studiekeuzebegeleiding versterken. Het exploratie-instrument Columbus ondersteunt jongeren bij de overgang van het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs of de arbeidsmarkt. Deze initiatieven hebben hun meerwaarde aangetoond en overstijgen het karakter van tijdelijke projectwerking. Zij dragen bij tot de ondersteuning van lerenden bij het maken van weloverwogen onderwijs- en leerloopbaankeuzes en bieden een antwoord op blijvende beleidsuitdagingen binnen het onderwijs. Gelet op het structurele en duurzame karakter van deze uitdagingen is een duurzame ondersteuning van het onderwijsveld aangewezen. De voorliggende decretale rechtsgrond maakt het mogelijk deze initiatieven op een structurele wijze te subsidiëren en, waar aangewezen, ook andere, toekomstige initiatieven met een vergelijkbare doelstelling te ondersteunen.

Artikel 63 en 64

De bepaling creëert, binnen de beschikbare begrotingskredieten, een decretale rechtsgrond voor subsidies aan organisaties voor opdrachten en initiatieven ter versterking van STEM in onderwijs en vorming. De rechtsgrond sluit aan bij de beleidsdoelstellingen van de STEM-agenda 2030 en het Vlaamse STEM-beleid. Ze kan onder meer worden

aangewend voor de ondersteuning van bestaande initiatieven zoals iSTEM en STEM voor de Basis, die scholen en onderwijsprofessionals ondersteunen bij de implementatie van kwaliteitsvol geïntegreerd STEM-onderwijs. Deze initiatieven hebben hun meerwaarde aangetoond en overstijgen het karakter van tijdelijke projectwerking. Zij dragen bij tot de professionalisering van onderwijsprofessionals en de verdere uitbouw van kwaliteitsvol STEM-onderwijs in Vlaanderen. Gelet op de blijvende nood aan een sterke STEM-basis, kwaliteitsvolle STEM-didactiek, voldoende instroom in STEM-opleidingen, doorstroom naar STEM-specialisaties en uitstroom naar STEM-beroepen, is een duurzame ondersteuning aangewezen. Daarnaast laat de rechtsgrond toe om ook toekomstige initiatieven ter versterking van STEM in onderwijs en vorming te ondersteunen. De voorliggende decretale verankering creëert daarmee de nodige rechtszekerheid voor een duurzame ondersteuning van dergelijke initiatieven.

JoKER

Context

De voorgestelde bepalingen creëren een decretale rechtsgrond voor subsidies aan organisaties die opdrachten en initiatieven uitvoeren ter ondersteuning van de onderwijs- en leerloopbaanbegeleiding van leerlingen, studenten en cursisten en voor initiatieven ter versterking van STEM in onderwijs en vorming. De bepalingen regelen uitsluitend de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om, binnen de beschikbare begrotingskredieten, dergelijke initiatieven structureel te ondersteunen. Zij leggen geen rechtstreekse rechten, plichten of beperkingen op aan kinderen en jongeren.

Kinderen en jongeren vormen wel een belangrijke indirecte doelgroep, aangezien de ondersteunde initiatieven erop gericht zijn hun onderwijs- en leerloopbaankeuzes te ondersteunen en de kwaliteit en aantrekkelijkheid van STEM-onderwijs te versterken.

Impactanalyse

Effecten bij invoering

De maatregel draagt bij aan een duurzame ondersteuning van initiatieven die kinderen en jongeren begeleiden bij hun onderwijs- en leerloopbaankeuze en die de kwaliteit van STEM-onderwijs versterken. Een versterkte onderwijs- en leerloopbaanbegeleiding kan kinderen en jongeren ondersteunen bij het maken van geïnformeerde keuzes over hun onderwijs- en leerloopbaan. De ondersteuning van STEM-initiatieven kan bijdragen aan krachtige leeromgevingen en aan de ontwikkeling van STEM-competenties.

De decretale bepalingen hebben geen negatieve rechtstreekse effecten op kinderen en jongeren, aangezien zij geen nieuwe verplichtingen, sancties of beperkingen invoeren. De bepalingen creëren uitsluitend een rechtsgrond voor subsidiëring.

Effecten bij niet-invoering

Bij niet-invoering ontbreekt een duurzame decretale rechtsgrond voor de ondersteuning van initiatieven inzake onderwijs- en leerloopbaanbegeleiding en STEM. Dit kan de continuïteit en verdere ontwikkeling van dergelijke initiatieven bemoeilijken. Daardoor zouden de positieve effecten die deze initiatieven beogen voor kinderen en jongeren minder sterk kunnen worden gerealiseerd.

Band met de begroting

Aan het ontwerp van artikelen die worden toegevoegd, is geen meerkost verbonden. Er wordt vanaf begrotingsjaar 2027 een algemeen kader gecreëerd voor de structurele ondersteuning van wat tot nu ad hoc werd gesubsidieerd, zodat de betreffende subsidies verder kunnen uitbetaald worden.

Afdeling 3. Rechtsgrond toekenning subsidies aan het tewerkstellingsfonds-VOV

Algemeen

Na overleg met de inspecteur van Financiën en ten gevolge zijn advies 2025003847bis van 21 oktober 2025, moeten de subsidies voor MVDP+ uit de cao's, VIII, IX, X en XIbis die momenteel nominatim opgesomd staan in het uitgavendecreet worden opgenomen in de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, conform de werkwijze in 2022 voor de subsidies naar aanleiding van cao XII.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 65

Volgende cao-subsidies worden toegevoegd aan de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016:

- Uitvoering van punt 4.7.2.2. van cao VIII van 5 oktober 2006: er wordt een subsidie verleend aan de vzw Katholiek Onderwijs Vlaanderen met het oog op het verbeteren van de arbeidsomstandigheden van het contractueel MVD – en onderhoudspersoneel en meer bepaald het toekennen van VAP-dagen;
- Uitvoering van punt 10.4 van cao IX van 10 december 2010: er wordt een subsidie verleend aan de vzw Katholiek Onderwijs Vlaanderen met het oog op het verbeteren van de arbeidsomstandigheden van het contractueel MVD – en onderhoudspersoneel en meer bepaald het toekennen van VAP-dagen;
- Uitvoering van cao X van 13 december 2013:
 - o punt 6.2.: optrekken van de eindejaarstoelage voor het contractueel onderhoudspersoneel en de contractuele busbegeleiders van het gesubsidieerd vrij onderwijs;
 - o punt 6.3.: voorzien van een vormingsbudget voor vorming van het contractueel onderhoudspersoneel en de contractuele busbegeleiders;
- Uitvoering van punt 1 van cao XIbis van 13 juli 2018: er wordt een subsidie verleend aan de vzw Katholiek Onderwijs Vlaanderen met het oog op de uitbreiding van de VAP-dagen.

De subsidies uit cao's VIII, IX en XIbis die toegekend worden voor de VAP-dagen worden samengeteld en opgenomen in het nieuwe punt 13° van artikel IV.55, §3.

De subsidie voor de eindejaarstoelage uit cao X wordt opgeteld bij de subsidie voor de eindejaarstoelage uit cao XII in punt 5° van artikel IV.55, §3, dat in die zin gewijzigd wordt.

De subsidie uit cao X voor het voorzien van vormingsbudget voor vorming van het onderhoudspersoneel en de busbegeleiders wordt opgenomen in het nieuwe punt 12° van artikel IV.55, §3.

Alle bedragen opgenomen in §3 worden aangepast aan de evolutie van de gezondheidsindex.

Band met de begroting

De subsidies voor MVDP+ uit de cao's, VIII, IX, X en XIbis staan momenteel nominatim opgesomd in het uitgavendecreet. Deze decreetsbepaling is nodig om de desbetreffende subsidies vanaf 1 januari 2027 verder te kunnen uitbetalen.

Afdeling 4. Wijziging middelen engagementsverklaring lerarenopleiding hogescholen en universiteiten

Artikel 66

Via artikel III.25/4 wordt een bedrag van 15.000.000 euro toegevoegd aan de werkingsuitkering van de hogescholen en universiteiten ter versterking van de lerarenopleiding.

In het begrotingsjaar 2027 wordt het bedrag dat via artikel III.25/4 aan de hogescholen wordt toegekend, met 372.000 euro verminderd. De vermindering wordt evenredig verdeeld over de hogescholen door in begrotingsjaar 2027 de sokkel van elke desbetreffende hogeschool te verminderen met een bedrag van 24.800 euro. Het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen zal die middelen aanwenden voor de toetsontwikkeling van de nieuwe Vlaamse lerarentoetsen en voor het bouwen van een faciliterend IT-platform voor die lerarentoetsen. De Vlaamse lerarentoetsen worden vanaf het academiejaar 2027-2028 georganiseerd voor studenten die ingeschreven zijn in een educatieve bacheloropleiding. Deze toetsen worden centraal door de overheid georganiseerd en vervangen de huidige starttoetsen voor de educatieve bacheloropleidingen.

JoKER

Context

De wijziging van het artikel past een vermindering toe op het bedrag dat de hogescholen ontvangen in kader van de versterking van de lerarenopleiding. De middelen worden ingezet voor de toetsontwikkeling van de Vlaamse lerarentoets en het bijhorend IT-platform. Deze aanpassing houdt geen rechtstreekse verplichtingen of beperkingen in voor jongeren. De middelen die in mindering worden gebracht worden via de invoering van de Vlaamse Lerarentoetsen ingezet ter versterking van de lerarenopleidingen, wat ook in het belang van de student is.

De primaire doelgroep zijn instellingen hoger onderwijs, aangezien zij begunstigen zijn van de financieringsenveloppe hoger onderwijs, met het oog op het organiseren van onderwijs voor studenten.

Impactanalyse

Effecten bij invoering

De voorliggende maatregel is noodzakelijk voor de uitvoering van het beleid. De nieuwe Vlaamse lerarentoets vereist een financiële bijdrage voor de toetsontwikkeling, het IT-platform en procesbeheer.

De decretale bepaling heeft geen negatieve rechtstreekse effecten op jongeren, aangezien zij geen nieuwe rechten of verplichtingen creëert.

Effecten bij niet-invoering

Zonder deze correctie kan de Vlaamse lerarentoets in 2028 niet georganiseerd worden. Dit heeft een impact op de kwaliteit van de lerarenopleidingen in Vlaanderen.

Band met de begroting

De Vlaamse lerarentoetsen zullen vanaf academiejaar 2027-2028 worden georganiseerd. Om dit mogelijk te maken, moet er voordien werk gemaakt worden van de toetsontwikkeling van de nieuwe Vlaamse lerarentoetsen en van de bouw van een faciliterend IT-platform. De middelen die met deze decreetswijziging worden vrijgemaakt, zullen hiervoor dienen.

Afdeling 5. Budgetverhoging materiaalintensieve studierichtingen en aanpassing voor zevende leerjaren

Algemeen

Het budget voor materiaalintensieve studierichtingen wordt verhoogd naar 15.000.000 euro vanaf 2027. Scholen krijgen op deze manier meer ruimte om materiaalintensieve opleidingen met hedendaagse materialen, technologieën en machines te organiseren. Zo draagt de maatregel bij aan betaalbaar onderwijs en aan een sterkere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Door de volledige uitrol van de modernisering is een aanpassing van het artikel over extra werkingsbudget in het secundair onderwijs voor materiaalintensief studieaanbod vereist om te vermijden dat de zevende jaren gericht op instroom arbeidsmarkt niet langer in aanmerking zouden komen voor deze middelen.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 67

In dit artikel wordt het budget voor materiaalintensieve studierichtingen verhoogd naar 15.000.000 euro vanaf 2027. Daarmee blijft de Vlaamse overheid bewust investeren in sterk en toekomstgericht onderwijs. Voor kwalitatieve praktijklessen hebben scholen nood aan voldoende middelen om leerlingen te laten werken met hedendaagse materialen, technologieën en machines die aansluiten bij de realiteit op de werkvloer. Het extra werkingsbudget geeft scholen daarvoor de nodige ademruimte en ondersteunt hen om hun opleidingen kwaliteitsvol, veilig en eigentijds te blijven organiseren. De maatregel past bovendien binnen de bredere ambitie om kosten beheersbaar te houden. Het is immers belangrijk om scholen de ruimte te geven om materiaalintensieve opleidingen op een kwaliteitsvolle manier aan te bieden, en niet alleen om de kostprijs op de schoolfactuur voor ouders te drukken. Door scholen bijkomend te ondersteunen, wordt de kwaliteit van het onderwijs versterkt en verbetert tegelijk de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De gemoderniseerde zevende leerjaren gericht op instroom arbeidsmarkt zijn niet aan finaliteiten en onderwijsvormen gekoppeld maar wel aan studiedomeinen (cf. matrix). In de huidige versie van het artikel over de toekenning van extra werkingsbudget voor materiaalintensief studieaanbod, gebaseerd op finaliteiten en studiedomeinen, worden ze bijgevolg niet meegenomen. Dit gebeurt alsnog in deze wijziging en dat volgens de wegingsprincipes die worden gehanteerd voor de onderliggende leerjaren en met onderscheid tussen de zevende leerjaren gericht op instroom arbeidsmarkt na OK4 die aansluiten op de dubbele finaliteit respectievelijk de zevende leerjaren na OK 3 die aansluiten op de arbeidsmarktfinaliteit.

Ten gevolge van het advies van de Raad van State is in punt 3° een aanpassing gebeurd.

JoKER

De maatregel heeft een positieve impact op leerlingen in materiaalintensieve studierichtingen, waaronder de zevende leerjaren gericht op instroom arbeidsmarkt. Door de verhoging van het extra werkingsbudget kunnen scholen praktijklessen kwaliteitsvol en met hedendaags materiaal blijven organiseren. Dat ondersteunt de kwaliteit van het onderwijs en versterkt tegelijk de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De maatregel wijzigt niets aan de rechten of plichten van leerlingen en houdt geen bijkomende verplichtingen of negatieve effecten voor kinderen en jongeren in.

Band met de begroting

Er is een budgetverhoging vanaf 2027 voor materiaalintensieve studierichtingen in het secundair onderwijs.

Afdeling 6. Schrappen van het subsidiebedrag voor rijdende kleuterschool Vlaanderen

Algemeen

De huidige regelgeving vermeldt het maximale subsidiebedrag dat wordt toegekend voor de organisatie van de rijdende kleuterschool Vlaanderen, nl. 28 keuro. Door het concrete bedrag weg te schrijven uit het artikel, kan voortaan, en dit vanaf 2027, een subsidie toegekend worden die rekening houdt met de actuele kosten verbonden aan de organisatie van de rijdende kleuterschool, op basis van o.m. de nodige materialen, de evoluerende brandstof- en onderhoudskosten van de woonwagen. Gezien het beperkte bedrag van de subsidie, lijkt een decretale verankering een te zware procedure.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 68

In dit artikel wordt het subsidiebedrag voor de rijdende kleuterschool Vlaanderen geschrapt. Daarmee is er meer de mogelijkheid om voortaan bij de toekenning rekening te houden met de fluctuerende werkingskosten voor de kleuterschool van de vzw.

JoKER

De maatregel heeft een positieve impact op kleuters die schoollopen in de rijdende kleuterschool Vlaanderen. Door de subsidie niet in de regelgeving te plafonneren, kan rekening gehouden worden met de reële kosten die de vzw heeft om de kleuterschool met hedendaags materiaal te organiseren en de evoluerende kosten te dekken voor de verplaatsing en het onderhoud van de woonwagen. De maatregel wijzigt niets aan de rechten en plichten van de leerlingen.

Band met de begroting

Een eventuele meerkost wordt opgevangen binnen de beschikbare begrotingskredieten.

Repliek op het advies van Raad van State

Naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt nu in de eerste paragraaf naar "kalenderjaren" verwezen in de plaats van naar "twaalf maanden". Ook de vijfde paragraaf wordt gewijzigd om generieker, zonder data, aan de vijfjaarlijkse toekenningsprocedure te refereren.

Afdeling 7. Injectie Variabel Onderwijsdeel HBO (VOWhbo)

Algemeen

Sinds de inbedding van de graduaatsopleidingen in de hogescholen (academiejaar 2019-2020) is de instroom van studenten sterk toegenomen, wat wijst op het succes en de relevantie voor de Vlaamse arbeidsmarkt en andere maatschappelijke noden.

De sterke groei van het aantal studenten in de graduaatsopleidingen heeft echter niet gezorgd voor een evenredige stijging van de middelen die binnen het financieringsmodel hoger onderwijs gegenereerd worden. Bovendien vragen graduaatstudenten intensieve begeleiding door de hogeronderwijsinstellingen. Dit leidt ertoe dat de huidige financiering druk zet op de kwaliteit van de graduaatsopleidingen. Daarom wordt vanaf het begrotingsjaar 2027 het bedrag voor het variabel onderwijsdeel van de graduaatsopleidingen verhoogd met 24.000.000 euro.

De huidige toestand (probleemstelling)

De graduaatsopleidingen (niveau 5 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur) vervullen een belangrijke maatschappelijke opdracht. Ze bieden beroepsgerichte opleidingen die vaak inspelen op knelpuntberoepen en vormen een laagdrempelige opstap naar het hoger onderwijs. Sinds hun inbedding in de hogescholen (academiejaar 2019-2020) is de instroom van studenten sterk toegenomen, wat wijst op het succes en relevantie voor de Vlaamse arbeidsmarkt en het beantwoorden aan andere maatschappelijke noden.

Tijdens het academiejaar 2024-2025 waren er 27.761 studenten ingeschreven in de graduaatsopleidingen. Ten opzichte van het aantal studenten in het academiejaar 2019-2020 (10.026 en 4745 in uitdovende vorm van de oude hbo5-opleidingen), gaat het om een stijging van 88%. Op basis van niet-officiële data kan nog een verdere stijging tot 32.088 studenten in de graduaatsopleidingen verwacht worden in het academiejaar 2025-2026. De graduaatsopleidingen zijn voor studenten aldus een aantrekkelijke opleiding geworden. Belangrijke verklaringen hiervoor zijn de hervormingen in het secundair onderwijs, waar sinds academiejaar 2025-2026 leerlingen uit een studierichting met een arbeidsmarktgerichte finaliteit niet langer een 7e jaar moeten afwerken om een graduaatsopleiding te starten, specifieke arbeidsmarktnoden en de demografische groei.

De combinatie van een grote instroom, specifieke ondersteuningsnoden en de aftopping van de groei in het financieringsmodel zet de kwaliteit van de graduaatsopleidingen onder druk.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 69

De graduaatsopleidingen (niveau 5 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur) vervullen een belangrijke maatschappelijke opdracht. Ze bieden beroepsgerichte opleidingen die vaak inspelen op knelpuntberoepen en vormen een laagdrempelige opstap naar het hoger onderwijs. Sinds hun inbedding in de hogescholen (academiejaar 2019-2020) is de instroom van studenten sterk toegenomen, wat wijst op het succes en relevantie voor de Vlaamse arbeidsmarkt en het beantwoorden aan andere maatschappelijke noden.

Tijdens het academiejaar 2024-2025 waren er 27.761 studenten ingeschreven in de graduaatsopleidingen. Ten opzichte van het aantal studenten in het academiejaar 2019-2020 (10.026 en 4745 in uitdovende vorm van de oude hbo5-opleidingen), gaat het om een stijging van 88%. Op basis van niet-officiële data kan nog een verdere stijging tot 32.088 studenten in de graduaatsopleidingen verwacht worden in het academiejaar 2025-2026. De graduaatsopleidingen zijn voor studenten aldus een aantrekkelijke opleiding geworden. Belangrijke verklaringen hiervoor zijn de hervormingen in het secundair onderwijs, waar sinds academiejaar 2025-2026 leerlingen uit een studierichting met een arbeidsmarktgerichte finaliteit niet langer een 7e jaar moeten afwerken om een graduaatsopleiding te starten, specifieke arbeidsmarktnoden en de demografische groei.

De combinatie van een grote instroom, specifieke ondersteuningsnoden en de aftopping van de groei in het financieringsmodel zet de kwaliteit van de graduaatsopleidingen onder druk. Daarom is het noodzakelijk om in het begrotingsjaar 2027

- 1° een onderwijssoekel te voorzien voor de graduaatsopleidingen (punten 1° en 3° van het voorliggend ontwerp van artikel)
- 2° het variabel onderwijsdeel VOWhbo recurrent met 24.000.000 euro te verhogen, zodat de financiering de reële studentenaantallen benadert (punt 2°).

Artikel III.5 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt de verschillende componenten van het financieringsmodel voor het hoger onderwijs. Vanaf het begrotingsjaar 2027 wordt een nieuwe component toegevoegd: een onderwijssokkel voor de graduaatsopleidingen (SOWhbo), net zoals deze bestaat voor de andere finaliteiten in het hoger onderwijs. Een sokkel is een vast, forfaitair gedeelte van de werkingsuitkering, dat niet jaarlijks varieert met het volume van onderwijsvragenden, met het aantal verworven studiepunten of met het aantal uitgereikte diploma's. Een onderwijssokkel garandeert een minimale basisfinanciering voor de hogeronderwijsinstellingen. De reeds bestaande onderwijssokkels zijn wel afhankelijk van de omvang van de instelling, maar op degressieve wijze (zoals vastgelegd in artikel III.9). Ditzelfde principe wordt toegepast voor SOWhbo.

Het bedrag voor de onderwijssokkel voor de graduaatsopleidingen wordt op 5.000.000 euro vastgelegd en wordt aangevuld met het eventuele saldo dat rest na toekenning van de salarissen of wachtgelden van de personeelsleden die zijn vermeld in artikel III.35 (de verwerking van dit saldo is opgenomen in artikel II.34, §1, 2° - zie de toelichting bij dit artikel). Dit saldo bedraagt jaarlijks ongeveer 4,5 miljoen euro. De totale onderwijssokkel voor de graduaatsopleidingen bedraagt dus 9,5 miljoen euro en creëert een gelijkwaardige verhouding tussen de onderwijssokkel en het variabel onderwijsdeel voor de graduaatsopleidingen als bij de professioneel gerichte bacheloropleidingen aan de hogescholen. Dit bedrag is onderhevig aan het indexeringsmechanisme, vastgelegd in de negende paragraaf van dit artikel.

Daarnaast wordt vanaf het begrotingsjaar 2027 het bedrag voor het variabel onderwijsdeel van de graduaatsopleidingen (VOWhbo) verhoogd met 24.000.000 euro, zodat de financiering de reële studentenaantallen benadert.

Artikel 70

Sinds het begrotingsjaar 2025 zijn de bedragen voor het variabele onderwijsdeel voor de graduaatsopleidingen, VOWhbo, mee opgenomen in het kliksysteem. Artikel III.6 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt hoe het reguliere klikmechanisme functioneert, waarbij specifiek §2/1 het klikmechanisme voor het variabel onderwijsdeel VOWhbo regelt. Voor de vaststelling van het aantal opgenomen studiepunten in het variabele onderwijsdeel VOWhbo voor het begrotingsjaar t wordt het gemiddelde aantal opgenomen studiepunten in aanmerking genomen over de academiejaren $t-5/t-4$ tot en met $t-3/t-2$ waarvoor studenten onder diplomacontract zich ingeschreven hebben voor een graduaatsopleiding.

In geval van een overschrijding van het referentiepunt van een variabel onderwijsdeel met 2% of meer, zal het variabel onderwijsdeel voor de desbetreffende finaliteit toenemen met 2%. Bij elke daling of stijging van het aantal opgenomen studiepunten met 2% of meer in een variabel onderwijsdeel worden er nieuwe referentiepunten vastgelegd voor dat onderwijsdeel. De nieuwe referentiepunten zijn hierbij gelijk aan de vorige referentiepunten, plus of min 2%.

Dit mechanisme zorgt ervoor dat de jaarlijkse groei van hogeronderwijsopleidingen tot 2% wordt afgetopt. Hierdoor volgt de financiering de reële groei van studentenaantallen niet onmiddellijk.

Door een investering van 24.000.000 euro aan het variabel onderwijsdeel voor de graduaatsopleidingen (VOWhbo) in artikel III.5, wordt de financiering van de reële studentenaantallen meer benaderd en zal het referentiepunt hbo niet het reguliere klikmechanisme volgen, zoals bepaald in artikel III.6. Om tot dit bedrag te komen, werd het voor 2026 geraamde bedrag voor het variabel onderwijsdeel voor de graduaatsopleidingen (90.336.000 euro) vermenigvuldigd met 1,02 tot de twaalfde macht.

Daarom wordt artikel III.6, §2/1 aangepast, zodat voor het begrotingsjaar 2027 afgeweken wordt van het reguliere klikmechanisme. Het referentiepunt hbo voor begrotingsjaar 2027

wordt berekend door het referentiepunt hbo van begrotingsjaar 2026 te vermenigvuldigen met een factor 1,268242 in plaats van 1,02 (stijging 2% bij het reguliere klikmechanisme). Dit wordt vanaf begrotingsjaar 2027 ook het nieuwe referentiepunt voor het variabel onderwijsdeel VOWhbo.

JoKER

Er wordt een rechtsgrond gecreëerd om bijkomende werkingsmiddelen toe te kennen aan de hogescholen voor het variabel onderwijsdeel van de graduaatsopleidingen en er wordt extra geïnvesteerd in de graduaatsopleidingen. De bijkomende financiering houdt geen rechtstreekse verplichtingen of beperkingen in voor jongeren.

De primaire doelgroep zijn instellingen hoger onderwijs, aangezien zij begunstigen zijn van de bijkomende middelen, met het oog op het organiseren van onderwijs voor studenten. Ouders en andere actoren kunnen indirect betrokken zijn.

De maatregel maakt het mogelijk bij te dragen aan het versterken van de onderwijskwaliteit voor de graduaatsopleidingen.

De decretale bepaling heeft geen negatieve rechtstreekse effecten op jongeren, aangezien zij geen nieuwe rechten of verplichtingen creëert. Wanneer deze extra financiering niet zou worden toegekend, kan de kwaliteit van de graduaatsopleidingen in het gedrang komen, wat een negatief effect zou hebben op jongeren.

De financiering hoger onderwijs wordt gemonitord via de sectoranalyse hoger onderwijs.

Repliek op het advies van Raad van State

De Raad van State verleende op 21 oktober haar advies 80.220/1. Hierin merkte hij op dat het JoKER-advies in deze memorie moet worden aangevuld. Aan deze opmerking werd gevolg gegeven.

Afdeling 8. Toevoeging van de onderwijssokkel voor de graduaatsopleidingen SOWhbo

Algemeen

Sinds de inbedding van de graduaatsopleidingen in de hogescholen (academiejaar 2019-2020) is de instroom van studenten sterk toegenomen, wat wijst op het succes en de relevantie voor de Vlaamse arbeidsmarkt en andere maatschappelijke noden.

De sterke groei van het aantal studenten in de graduaatsopleidingen heeft echter niet gezorgd voor een evenredige stijging van de middelen die binnen het financieringsmodel hoger onderwijs gegenereerd worden. Bovendien vragen graduaatstudenten intensieve begeleiding door de hogeronderwijsinstellingen. Dit leidt ertoe dat de huidige financiering druk zet op de kwaliteit van de graduaatsopleidingen. Daarom wordt vanaf het begrotingsjaar 2027 een onderwijssokkel SOWhbo voor de graduaatsopleidingen ingevoerd.

De huidige toestand (probleemstelling)

De graduaatsopleidingen (niveau 5 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur) vervullen een belangrijke maatschappelijke opdracht. Ze bieden beroepsgerichte opleidingen die vaak inspelen op knelpuntberoepen en vormen een laagdrempelige opstap naar het hoger onderwijs. Sinds hun inbedding in de hogescholen (academiejaar 2019-2020) is de instroom van studenten sterk toegenomen, wat wijst op het succes en relevantie voor de Vlaamse arbeidsmarkt en het beantwoorden aan andere maatschappelijke noden.

Tijdens het academiejaar 2024-2025 waren er 27.761 studenten ingeschreven in de graduaatsopleidingen. Ten opzichte van het aantal studenten in het academiejaar 2019-2020 (10.026 en 4745 in uitdovende vorm van de oude hbo5-opleidingen), gaat het om een stijging van 88%. Op basis van niet-officiële data kan nog een verdere stijging tot 32.088 studenten in de graduaatsopleidingen verwacht worden in het academiejaar 2025-2026. De graduaatsopleidingen zijn voor studenten aldus een aantrekkelijke opleiding geworden. Belangrijke verklaringen hiervoor zijn de hervormingen in het secundair onderwijs, waar sinds academiejaar 2025-2026 leerlingen uit een studierichting met een arbeidsmarktgerichte finaliteit niet langer een 7e jaar moeten afwerken om een graduaatsopleiding te starten, specifieke arbeidsmarktnoden en de demografische groei.

De combinatie van een grote instroom, specifieke ondersteuningsnoden en de aftopping van de groei in het financieringsmodel zet de kwaliteit van de graduaatsopleidingen onder druk.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 71

Artikel III.7 geeft de elementen weer die in aanmerking genomen worden voor de berekeningen in het kader van de onderwijssoevereiniteit. De berekeningen voor de onderwijssoevereiniteit voor de graduaatsopleidingen aan een hogeschool zijn gebaseerd op het aantal opgenomen studiepunten door studenten onder diplomacontract in een graduaatsopleiding in de betreffende hogeschool. Om eventuele jaarlijkse schommelingen op te vangen, wordt gewerkt met een voortschrijdend gemiddelde van het aantal opgenomen studiepunten over een periode van drie academiejaren ($t-5/4$ tot en met $t-3/2$), analoog met de berekeningswijze van de financieringspunten voor het variabel onderwijsdeel voor de graduaatsopleidingen.

Artikel 72

Artikel III.9 legt de berekening en verdelingswijze van de globale onderwijssoevereiniteit over de hogescholen en universiteiten vast. De onderwijssoevereiniteit wordt, na aftrekking van de bijzondere onderwijssoevereiniteit voor de transnationale Universiteit Limburg, verdeeld volgens de grootte van de hogescholen en universiteiten, die voldoen aan de minimale instellingsnorm van 90.000 opgenomen studiepunten in een instelling door studenten die zich onder diplomacontract inschreven in een initiële bachelor- of masteropleiding, zoals bepaald in artikel III.8.

Aan de onderwijssoevereiniteit voor de hogescholen in paragraaf 2 wordt de onderwijssoevereiniteit voor de graduaatsopleidingen toegevoegd. Het aandeel van de onderwijssoevereiniteit die een hogeschool ontvangt, wordt berekend op basis van de omvang van de hogeschool, aangegeven in het aantal opgenomen studiepunten in de professionele opleidingen aan de hogeschool, de kunstopleidingen in de Schools of Arts in de hogeschool en de graduaatsopleidingen aan de hogeschool. Dit wordt berekend volgens de bepalingen uit artikel III.7.

Het aantal opgenomen studiepunten uit de professionele opleidingen en kunstopleidingen in de Schools of Arts worden vervolgens vermenigvuldigd met een gewichtsfactor, zoals bepaald in artikel III.9, §6. Het aantal opgenomen studiepunten uit de graduaatsopleidingen aan de hogescholen worden vermenigvuldigd met dezelfde gewichtsfactoren als voor de professioneel gerichte opleidingen en het hoger kunstonderwijs aan de hogescholen om uniformiteit en transparantie in de berekening te garanderen:

- 1° het aantal opgenomen studiepunten dat kleiner is dan of gelijk is aan 450.000: factor 3;
- 2° het aantal opgenomen studiepunten dat groter is dan 450.000 en kleiner is dan 900.000: factor 2;
- 3° het aantal opgenomen studiepunten dat groter is dan 900.000: factor 0.

Door de toepassing van die degressieve gewichtsfactor ontvangen kleinere instellingen, analoog met de berekeningswijze bij de professionele en kunstopleidingen, relatief een grotere sokkel.

Artikel 73

In de Codex Hoger Onderwijs, artikel III.34, worden voor de hogescholen aanvullende uitkeringen voorzien voor de centrale personeelsuitgaven en terbeschikkingstellingen. Wanneer deze niet worden uitgeput, werden de saldi toegevoegd aan het variabel onderwijsdeel voor de graduaatsopleidingen aan de hogescholen (VOWhbo) voor het volgende begrotingsjaar. Om de graduaatsopleidingen te versterken zullen de saldi na de wijziging van het artikel worden toegevoegd aan de onderwijs sokkel voor de graduaatsopleidingen (SOWhbo).

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Om noodzakelijke financiering te voorzien om de kwaliteit van de graduaatsopleidingen te verzekeren, wordt een onderwijs sokkel voor de graduaatsopleidingen (SOWhbo) ingevoerd, net zoals deze al bestaat voor de andere finaliteiten in het hoger onderwijs. Een sokkel is een vast, forfaitair gedeelte van de werkingsuitkering, dat niet jaarlijks varieert met het volume van onderwijsvragenden, met het aantal verworven studiepunten of met het aantal uitgereikte diploma's. Een onderwijs sokkel garandeert een minimale basisfinanciering voor de hogeronderwijsinstellingen. De reeds bestaande onderwijs sokkels zijn wel afhankelijk van de omvang van de instelling, maar op degressieve wijze (zoals vastgelegd in artikel III.9). Ditzelfde principe wordt toegepast voor SOWhbo.

Het bedrag voor de onderwijs sokkel voor de graduaatsopleidingen wordt op 5.000.000 euro vastgelegd en aangevuld met het saldo van de aanvullende uitkeringen (+/- 4.500.000 euro) om een gelijkwaardige verhouding tussen de onderwijs sokkel en het variabel onderwijsdeel voor de graduaatsopleidingen te bekomen als bij de professioneel gerichte bacheloropleidingen aan de hogescholen.

JoKER

Er wordt een rechtsgrond gecreëerd om bijkomende werkingsmiddelen toe te kennen aan de hogescholen voor het variabel onderwijsdeel van de graduaatsopleidingen en er wordt extra geïnvesteerd in de graduaatsopleidingen. De bijkomende financiering houdt geen rechtstreekse verplichtingen of beperkingen in voor jongeren.

De primaire doelgroep zijn instellingen hoger onderwijs, aangezien zij begunstigden zijn van de bijkomende middelen, met het oog op het organiseren van onderwijs voor studenten. Ouders en andere actoren kunnen indirect betrokken zijn.

De maatregel maakt het mogelijk bij te dragen aan het versterken van de onderwijskwaliteit voor de graduaatsopleidingen.

De decretale bepaling heeft geen negatieve rechtstreekse effecten op jongeren, aangezien zij geen nieuwe rechten of verplichtingen creëert. Wanneer deze extra financiering niet zou worden toegekend, kan de kwaliteit van de graduaatsopleidingen in het gedrang komen, wat een negatief effect zou hebben op jongeren.

De financiering hoger onderwijs wordt gemonitord via de sectoranalyse hoger onderwijs.

Repliek op het advies van Raad van State

De Raad van State verleende op 21 oktober haar advies 80.220/1. Hierin merkte hij op dat het JoKER-advies in deze memorie moet worden aangevuld. Aan deze opmerking werd gevolg gegeven.

Afdeling 9. Schrapping financiering Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies

Algemeen

De toelage voorzien voor de Faculteit voor Protestantse Theologie wordt vanaf het begrotingsjaar 2027 stopgezet. De reden hiervoor is dat de bachelor- en masteropleiding van deze instelling niet langer geaccrediteerd zijn en hiermee niet langer voldoen aan de kwaliteitsvereisten hoger onderwijs.

De huidige toestand (probleemstelling)

In artikel III.114 van de Codex Hoger Onderwijs wordt een toelage toegekend aan de Evangelische Theologische Faculteit, Leuven en aan de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies te Brussel voor de organisatie van de graden die deze instellingen mogen verlenen in overeenstemming met artikel II.105 en II.106 van de Codex Hoger Onderwijs. De toelage ondersteunt de gewone uitgaven voor onderwijs, onderzoek, maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening, de financiering van investeringen, de afbetaling van leningen en de administratie van de faculteit, met inbegrip van de roerende uitrustingen.

In 2026 werd voor de bachelor- en masteropleiding van de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies te Brussel een negatief accreditatiebesluit uitgereikt. Hiermee voldoen deze opleidingen niet langer aan de kwaliteitsvereisten hoger onderwijs.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 74 en 75

In artikel III.114 van de Codex Hoger Onderwijs wordt een toelage toegekend aan de Evangelische Theologische Faculteit, Leuven en aan de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies te Brussel voor de organisatie van de graden die deze instellingen mogen verlenen in overeenstemming met artikel II.105 en II.106 van de Codex Hoger Onderwijs. De toelage ondersteunt de gewone uitgaven voor onderwijs, onderzoek, maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening, de financiering van investeringen, de afbetaling van leningen en de administratie van de faculteit, met inbegrip van de roerende uitrustingen.

Aangezien de bachelor- en masteropleidingen van de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies te Brussel, niet langer geaccrediteerd zijn (en hiermee niet langer voldoen aan de kwaliteitsvereisten hoger onderwijs), wordt met de voorliggende wijziging de toelage die de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies te Brussel ontvangt opgeheven.

Het bedrag van de toelage voor de Evangelische Theologische Faculteit, Leuven bedraagt voor het begrotingsjaar 2027 894.000 euro. Het bedrag van de toelage valt uiteen in een onderwijsdeel, ten bedrage van 524.350 euro, en een onderzoeksdeel, ten bedrage van 369.650 euro. Het onderzoeksdeel kan enkel toegekend worden als aan twee voorwaarden is voldaan:

- de Evangelische Theologische Faculteit heeft een onderzoeksplan bij de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming ingediend.

Het onderzoeksplan tekent het onderzoeksbeleid uit betreffende het onderzoek in de protestantse godgeleerdheid en heeft een looptijd van 5 jaar. Het bevat ten minste de volgende elementen:

- 1° de strategische en operationele doelstellingen betreffende het onderzoeksbeleid voor de beschouwde periode;
- 2° de kwantiteit en kwaliteit van de te leveren prestaties;
- 3° de gewenste output;
- 4° de mate en inhoud van samenwerking met binnenlandse en buitenlandse onderwijsinstellingen en andere internationale instellingen en organisaties.

- het verslag voor het desbetreffende begrotingsjaar wordt als voldoende beoordeeld bij de controle.

Tijdens het begrotingsjaar 2027 blijft dit onderzoeksplan bestaan uit het reeds vroeger ingediende 'Gezamenlijk onderzoeksplan 2023-2027 van de Evangelische Theologische Faculteit, Leuven en de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies, Brussel' van 15 december 2022. Voor 31 maart 2027 bezorgen deze instellingen een gezamenlijk verslag over de uitvoering van dit onderzoeksplan en de gerealiseerde output in het begrotingsjaar 2026 aan de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming. Voor 31 maart 2028 bezorgt enkel de Evangelische Theologische Faculteit een verslag over de uitvoering van dit onderzoeksplan en de gerealiseerde output in het begrotingsjaar 2027 aan de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming, aangezien tijdens dit begrotingsjaar enkel deze instelling het onderzoeksplan zal uitvoeren.

Het bedrag van de toelage wordt vanaf begrotingsjaar 2027 geïndexeerd aan de hand van de indexeringsformule, vermeld in artikel III.5, §9.

Ten slotte regelt paragraaf 4 de aanpassing van de voormelde bedragen op basis van de toepassing van de centenindex, die via artikel 4 van het Decreet Programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2026 van 10 juli 2026. Hiervoor bezorgt de Evangelische Theologische Faculteit, Leuven een verklaring op eer over de personeelssituatie, waarna de Vlaamse overheid de centenindex in mindering kan brengen. Vervolgens vormen de bedragen na toepassing van de vermindering van het bedrag van de indexaanpassing conform de centenindex, de nieuwe startbedragen vanaf begrotingsjaar 2027.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

In artikel III.114 van de Codex Hoger Onderwijs wordt een toelage toegekend aan de Evangelische Theologische Faculteit, Leuven en aan de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies te Brussel voor de organisatie hun opleidingen en onderzoek. De toelage ondersteunt de gewone uitgaven voor onderwijs, onderzoek, maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening, de financiering van investeringen, de afbetaling van leningen en de administratie van de faculteit, met inbegrip van de roerende uitrustingen.

Aangezien de bachelor- en masteropleiding van de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies in 2026 vanwege de NVAO een negatief accreditatiebesluit ontvingen, blijkt dat deze niet langer voldoen aan de kwaliteitsvereisten hoger onderwijs. Daarom wordt beslist om vanaf het begrotingsjaar 2027 geen toelage meer toe te kennen aan deze instelling.

JoKER

De toelage die de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies te Brussel ontvangt wordt vanaf het begrotingsjaar 2027 stopgezet omdat de instelling geen

geaccrediteerde opleidingen meer aanbiedt. Deze aanpassing houdt op zich geen rechtstreekse verplichtingen of beperkingen in voor jongeren, aangezien de studenten omwille van de negatieve accreditaties zich tot een andere instelling moeten richten.

De primaire doelgroep is de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies te Brussel, aangezien zij begunstigde is van de toelage via artikel III.114 van de Codex Hoger Onderwijs, met het oog op het organiseren van onderwijs voor studenten.

De voorliggende maatregel is noodzakelijk voor een verantwoord begrotingsbeleid. De decretale bepaling heeft geen negatieve rechtstreekse effecten op jongeren, aangezien zij geen nieuwe rechten of verplichtingen creëert. Als de overheid wel beslist om de toelage toe te kennen, dan zou dit betekenen dat de overheid een instelling die geen kwaliteitsvolle hogeronderwijsopleidingen aanbiedt toch financiert.

Repliek op het advies van Raad van State

De Raad van State verleende op 21 oktober haar advies 80.220/1. Hierin merkte hij op dat het JoKER-advies in deze memorie moet worden aangevuld. Aan deze opmerking werd gevolg gegeven.

Hoofdstuk 7. Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie

Repliek op het advies van de SERV met betrekking tot de maatregelen in het kader van Werk

De SERV uit haar bezorgdheden over de besparingen op het arbeidsmarktbeleid. De SERV gaat niet akkoord met de gemaakte keuzes en benadrukt dat ze met een kost komen voor de toekomstige begroting door hun impact op o.a. de werkzaamheidsgraad. De SERV reageert globaal op de getroffen maatregelen binnen het beleidsdomein Werk. De repliek wordt om die reden ook globaal opgevat.

Er moet worden vastgesteld dat de Vlaamse overheid voor een aanzienlijke budgettaire uitdaging staat. De Vlaamse Regering is ervan overtuigd dat een sterk arbeidsmarktbeleid niet alleen afhangt van de omvang van de uitgaven, maar ook van de doelmatigheid ervan. In een context van beperkte middelen is het noodzakelijk om keuzes te maken. Tegelijk blijven we investeren daar waar het toe doet. In mensen begeleiden naar een job, helpen aan het werk te blijven, in opleidingen en de combinatie tussen werk en gezin.

We moeten zorgen voor een overheid die eenvoudiger werkt, haar mensen beter inzet en zorgvuldiger omspringt met belastinggeld. Een financieel houdbaar beleid is immers de beste garantie om ook in de toekomst te kunnen investeren om de Vlaamse arbeidsmarkt sterk en veerkrachtig te houden.

Afdeling 1. Wijziging van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij

Artikel 76

De naam van het begrotingsfonds "Fonds toezicht en handhaving Landbouwdecreet" wordt gewijzigd naar "Fonds controle, toezicht en handhaving landbouw en visserij". Deze naam dekt meer de lading gelet op de mogelijke inkomsten en uitgaven. Deze kunnen immers niet enkel betrekking hebben op toezicht en handhaving maar ook op controleactiviteiten die niet onder het begrip toezicht vallen. Ook andere landbouwregelgeving naast het landbouwdecreet bevat controle-, toezichts- en handhavingsbepalingen.

De retributies die betrekking hebben op de taken van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij inzake controle, toezicht en handhaving en die ingevoerd worden na 1 januari

2027 en de ontvangen rechtsplegingsvergoedingen in gerechtelijke dossiers inzake controle, toezicht en handhaving worden geïnd via dit Fonds.

De voormelde retributies en ontvangen rechtsplegingsvergoedingen betreffen middelen die zullen worden ingezet om het beleid en de werking van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij rond controle, toezicht en handhaving hierrond te kunnen uitvoeren.

De retributies die verband houden met het beleid betreffende de handel in plantaardig teeltmateriaal of het plantengezondheidsbeleid, die de kwaliteit van het plantaardige teeltmateriaal vastleggen blijven verder geïnd worden via het Fonds voor Landbouw en Visserij.

Wat betreft de rechtsplegingsvergoedingen gaat het om deze die aan het Vlaams Gewest, FIVA of aan het VLIF zijn toegekend in de gerechtelijke procedures met betrekking tot landbouw- en visserijmateries waarin het Vlaams Gewest, FIVA of het VLIF zijn opgetreden als partij.

Er was reeds opgenomen dat de middelen van het Fonds kunnen aangewend worden voor specifieke werkingskosten in uitvoering van hoofdstuk 3. Controle- en sanctiebepalingen van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid. Dit wordt uitgebreid. Ook andere landbouwregelgeving naast het landbouwdecreet bevat immers controle-, toezichts- en handhavingsbepalingen waaraan werkingskosten verbonden zijn.

Afdeling 2. Wijzigingen van het decreet van 6 juli 2018 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018

Artikel 77

De naam van het begrotingsfonds "Fonds toezicht en handhaving Landbouwdecreet" wordt gewijzigd naar "Fonds controle, toezicht en handhaving landbouw en visserij". Deze naam dekt meer de lading gelet op de mogelijke inkomsten en uitgaven. Deze kunnen immers niet enkel betrekking hebben op toezicht en handhaving maar ook op controleactiviteiten die niet onder het begrip toezicht vallen. Ook andere landbouwregelgeving naast het landbouwdecreet bevat controle-, toezichts- en handhavingsbepalingen.

De retributies die betrekking hebben op de taken van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij inzake controle, toezicht en handhaving en die ingevoerd worden na 1 januari 2027 en de ontvangen rechtsplegingsvergoedingen in gerechtelijke dossiers inzake controle, toezicht en handhaving worden geïnd via dit Fonds.

De voormelde retributies en ontvangen rechtsplegingsvergoedingen betreffen middelen die zullen worden ingezet om het beleid en de werking van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij rond controle, toezicht en handhaving hierrond te kunnen uitvoeren.

De retributies die verband houden met het beleid betreffende de handel in plantaardig teeltmateriaal of het plantengezondheidsbeleid, die de kwaliteit van het plantaardige teeltmateriaal vastleggen blijven verder geïnd worden via het Fonds voor Landbouw en Visserij.

Wat betreft de rechtsplegingsvergoedingen gaat het om deze die aan het Vlaams Gewest, FIVA of aan het VLIF zijn toegekend in de gerechtelijke procedures met betrekking tot landbouw- en visserijmateries waarin het Vlaams Gewest, FIVA of het VLIF zijn opgetreden als partij.

Er was reeds opgenomen dat de middelen van het Fonds kunnen aangewend worden voor specifieke werkingskosten in uitvoering van hoofdstuk 3. Controle- en sanctiebepalingen van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid. Dit wordt uitgebreid. Ook andere landbouwregelgeving naast het landbouwdecreet bevat immers controle-, toezichts- en handhavingsbepalingen waaraan werkingskosten verbonden zijn.

Afdeling 3. Opheffing van de vermindering van de sociale zekerheidsbijdragen voor de onthaalouders

Algemeen

In het Vlaams regeerakkoord 2024-2029 werd de volgende ambitie opgenomen: "We evalueren de diverse arbeidsmarktmaatregelen en structuren en houden daarbij rekening met de noden van de arbeidsmarkt. Waar nodig worden ze hervormd of stopgezet, zoals een aantal projectsubsidies en premies. Tegelijk ambieert het regeerakkoord een performante overheid te zijn die zich focust op haar kerntaken. Ze engageert zich om het afbouwen of stopzetten van bepaalde activiteiten na te gaan."

Deze Vlaamse Regering heeft de beleidsambitie om het werknemersstatuut voor onthaalouders verder uit te bouwen. Door de doelgroepvermindering voor werkgevers die onthaalouders tewerkstellen via het sui-generis statuut op te heffen, versnellen we de overstap naar het nieuwe statuut.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 78 en 79

Deze artikelen regelen de opheffing van de doelgroepvermindering voor werkgevers die als erkende dienst voor opvanggezinnen personen tewerkstellen die instaan voor dagopvang van kinderen via het sui-generisstatuut.

Repliek op het advies van Raad van State

Artikel 106 werd ingevoegd om, overeenkomstig de opmerking van de Raad van State, de coherentie te waarborgen.

Band met de begroting

Bij BO 2027 werd een bedrag van 8.388 keuro geraamd voor deze sectorale korting. Als deze korting met ingang van 1 april 2027 volledig uitdooft, bedraagt het geraamd budget voor 2027 2.097 keuro. Dit betekent een besparing van 6.213 euro.

Vanaf 2028 wordt het volledige budget van 8.388 keuro bespaard.

Afdeling 4. Stopzetting doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring

Algemeen

De doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring wordt op 1 april 2027 stopgezet. Er zijn geen overgangsbepalingen.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 80 en 81

De doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring wordt op 1 april 2027 stopgezet. Tot die datum kunnen werkgevers beroep doen op de doelgroepvermindering voor personen die de afgelopen twee jaar onvoldoende hebben gewerkt. Vanaf 1 april 2027 zal de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) als federale operator van de maatregel de toekenning van de maatregel stopzetten. Er zijn geen overgangsbepalingen.

De bepalingen in de Programmawet van 24 december 2002 en het Koninklijk Besluit van 16 mei 2003 die de basis vormen voor het toekennen van de doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring worden opgeheven op 1 april 2027.

Band met de begroting

Bij het begrotingsvoorstel BO 2027 voor de RSZ doelgroepverminderingen werd 22.502 keuro voorzien voor de doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring op begrotingsartikel TB0-1TDE2QA-WT. Voor de stopzetting op 1 april 2027 ramen we de behoefte van 7.089 keuro voor doelgroepverminderingen toegekend voor tewerkstelling in Q1 2027. De besparing voor 2027 bedraagt dan 15.413 keuro.

Vanaf 2028 wordt het volledige bedrag van 22.502 keuro bespaard.

Motivatie bij datum inwerkingtreding in de toekomst

De RSZ werd in de bijzondere wet van de zesde staatshervorming aangeduid als de federale operator voor het toekennen van de doelgroepverminderingen. Deze overheidsdienst zal zijn applicaties moeten aanpassen om deze bepalingen uit te voeren en hanteert hiervoor een doorlooptermijn van 6 maanden. RSZ communiceert ook naar de sociale secretariaten en werkgevers die hun software moeten aanpassen aan de nieuwe regeling en hier ook de nodige aanpassingen moeten doen. Deze doorlooptermijn rechtvaardigt de inwerkingtreding in de toekomst.

Repliek op het advies van Raad van State

In het advies 80.188 merkt Raad van State op dat in sociaaleconomische aangelegenheden "de bevoegde wetgever (beschikt) over een ruime beoordelingsbevoegdheid heeft om de maatregelen te bepalen die moeten worden genomen om de door hem vastgestelde doelstellingen te bereiken. De standstill-verplichting kan niet zo worden begrepen dat ze elke wetgever, in het raam van zijn bevoegdheden, de verplichting oplegt om niet te raken aan de bij wet bepaalde nadere regels van tewerkstellingsbeleid. Zij verbiedt hun om maatregelen te nemen die, zonder redelijke verantwoording, een aanzienlijke achteruitgang zouden betekenen van een in artikel 23, derde lid, van de Grondwet gewaarborgde recht, maar zij ontkent hun niet de bevoegdheid om te oordelen hoe dat recht op de meest adequate wijze wordt gewaarborgd." Raad van State oordeelt dat de verbetering van de doeltreffendheid van de tewerkstellingssteun en de in globo nagestreefde budgettaire doelstellingen legitieme doelstellingen zijn.

Raad van State merkt op dat het raadzaam is om in de memorie van toelichting te onderbouwen waarom het huidige systeem tekortschiet op vlak van doeltreffendheid. In 2025 werden 19.862 personen tewerkgesteld met de maatregel in 4.503 ondernemingen in Vlaanderen. Bovendien blijken weinig ondernemingen de volledige duurtijd van de maatregel te benutten. Voor de doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring is de toekenning maximaal 4 kwartalen. Uit de data blijkt dat maar de helft van de werkgevers nog gebruik maken van de doelgroepvermindering in het tweede kwartaal. In het vierde kwartaal is dat nog 36%.

De manier waarop de doelgroep gedefinieerd wordt is ook niet optimaal. Enkel personen die 2 jaar bij VDAB gekend zijn komen in aanmerking, terwijl niet-beroepsactieve personen die niet bij VDAB zijn gekend geen gebruik kunnen maken van dit financieel voordeel aan werkgevers als troef in hun sollicitatie. Als we de VDAB-uitstroomcijfers naar werk van werkzoekenden die 2 jaar of meer werkzoekend zijn bekijken, zien we bovendien weinig verschil. In september 2023, de maand voor de inwerkingtreding van de doelgroepvermindering bekijken, is 12,7% van de werkzoekenden van 2 jaar of meer uitgestroomd naar werk. In september 2024 is dit 13,9%, in september 2025 is dit 11,1% en september 2026 is het 12,9%. De uitstroomcijfers voor deze doelgroep blijven dus

relatief stabiel, ondanks het bestaan van deze doelgroepvermindering. Het stopzetten van de doelgroepvermindering lijkt dan ook niet meteen een impact op hun tewerkstellingskansen te hebben.

Afdeling 5. Opheffing van het stelsel van de opleidingscheques voor werknemers

Algemeen

Artikel 82 tot en met 84 regelen de opheffing van het stelsel van de opleidingscheques voor werknemers.

In de conceptnota 'Vlaanderen Leert! Krachtlijnen voor een arbeidsmarktgericht opleidingsoffensief' kondigde de Vlaamse Regering aan dat de opleidingscheques en het opleidingskrediet zullen worden geheroriënteerd naar een Vlaamse omscholingsmaatregel.

Met dit programmadecreet bij begrotingsopmaak 2027 wordt het Vlaams opleidingsverlof uitgefaseerd. Voor de opleidingscheques en het opleidingskrediet wordt gebruik gemaakt van de opleidingsdatabank van het Vlaams opleidingsverlof. Ook juridisch zijn de drie maatregelen met elkaar verbonden: de regelgeving van de opleidingscheques en het Vlaams opleidingskrediet verwijst naar de regelgeving van het Vlaams opleidingsverlof voor de in aanmerking komende opleidingen en de erkennings- en beroepsprocedure.

Omdat de opleidingscheques en het Vlaams opleidingskrediet op termijn al zouden worden stopgezet, is het niet aangewezen om de opleidingsdatabank te blijven actualiseren voor twee maatregelen met een beperkt bereik. Daarom worden ook deze maatregelen mee uitgefaseerd.

Repliek op advies Raad van State

De Raad van State adviseert om het decreet van 29 maart 2019 betreffende de opleidingscheques voor werknemers, de invoering van een registratieverplichting voor sportmakelaars en tot wijziging van diverse andere bepalingen inzake het beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap Innovatie, Landbouw en Sociale Economie in zijn geheel op te heffen gezien de overige bepalingen van het decreet wijzigingsbepalingen zijn die volledig uitgewerkt zijn op het moment van de inwerkingtreding. Het advies wordt gevolgd, artikel 109 van het voorontwerp van decreet wordt in die aangepast. In artikel 111 van het voorontwerp van decreet wordt een louter terminologische en wetgevingstechnische wijziging doorgevoerd.

Joker

De doelgroep van de opleidingscheques zijn werknemers. De opleidingscheques worden het meest gebruikt door werknemers tussen 35 en 44 jaar. In schooljaar 2025-2026 maakten 8837 werknemers gebruik van de opleidingscheques. 649 werknemers waren jonger dan 25 jaar (7%) en 2682 werknemers waren tussen de 25 en 34 jaar (30%).

Kinderen maken geen gebruik van deze maatregel en ook jongeren die al aan het werk zijn maken er slechts beperkt gebruik van. De afschaffing van de opleidingscheques heeft dus een beperkt negatief effect op jonge werknemers.

De effecten op kinderen en jongeren zullen niet gemonitord worden.

Over afdeling 5 werd op 20 oktober 2026 het JoKER advies verleend. Het advies stelt dat er geen fundamentele opmerkingen zijn.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 82

Het stelsel van de opleidingscheques voor werknemers wordt geregeld in hoofdstuk 2 van het decreet van 29 maart 2019 betreffende de opleidingscheques voor werknemers, de invoering van een registratieverplichting voor sportmakelaars en tot wijziging van diverse andere bepalingen inzake het beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie. De overige bepalingen van dit decreet zijn wijzigingsbepalingen die volledig uitgewerkt zijn op het moment van de inwerkingtreding. Om de maatregel stop te zetten wordt het decreet in zijn geheel opgeheven.

Artikel 83

Gelet op de opheffing van de rechtsgrond wordt het uitvoeringsbesluit voor de opleidingscheques voor werknemers, meer specifiek het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 betreffende de opleidingscheques voor werknemers, opgeheven.

Artikel 84

Dit artikel bevat een overgangsregeling.

Er is geen recht meer op opleidingscheques voor werknemers voor opleidingen die aanvangen na 30 juni 2027.

Werknemers die vóór die datum met een opleiding zijn gestart, behouden hun bestaande rechten overeenkomstig de regelgeving die van toepassing was op de datum van aanvang van de opleiding. Voor deze opleidingen kunnen tot uiterlijk 30 september 2027 opleidingscheques aangevraagd worden. Het departement betaalt aan de opleidingsverstrekker de geregistreerde opleidingscheques voor deze opleidingen.

Er is een precisering van het aanvangsmoment: de eerste opleidingsdag geldt als aanvangsdatum van de opleiding.

Band met de begroting

De middelen voor de opleidingscheques worden ingeschreven op begrotingsartikel TB0-1TIE2VB-WT. Bij BO 2027 werd een budget van 1.973 keuro voorzien (stand van zaken na technische bilaterale BO 2027).

In begrotingsjaar 2027 zal door de afschaffing van de opleidingscheques een krediet van 1.534.803 euro vrijkomen. Dat budget is onderdeel van de afspraken 2027 met het oog op het realiseren van de besparingen.

Motivatie bij datum inwerkingtreding in de toekomst

De stopzetting van het stelsel van de opleidingscheques voor werknemers gebeurt op 1 juli 2027. Deze maatregel is schooljaar gebonden. We nemen de opheffing op in het programmadecreet omdat deze beslissing een effect heeft op de begroting van 2027. Op deze manier worden werknemers ook op tijd op de hoogte gebracht van het verdwijnen van de opleidingscheques.

Afdeling 6. Aanpassing GDPR-bepalingen dienstencheques

Algemeen

Naar aanleiding van de beslissing van de Vlaamse Regering om de gebruikersprijs van de dienstencheques te verhogen en het jaarlijks gezinsplafond te verlagen, is een aanpassing van de decretale regeling inzake de verwerking van persoonsgegevens binnen het dienstenchequestelsel noodzakelijk.

De Vlaamse Regering heeft beslist om de prijs van een dienstencheque te verhogen van 10 euro naar 12 euro voor de eerste 175 aangekochte dienstencheques per gebruiker/gezin per kalenderjaar. Vanaf de 176ste aangekochte dienstencheque bedraagt de prijs 13 euro per dienstencheque. Daarnaast wordt het jaarlijks gezinsplafond verlaagd naar maximaal 300 aangekochte dienstencheques.

Om deze nieuwe regeling correct te kunnen toepassen en controleren, creëert voorliggend ontwerp van decreet een uitdrukkelijke rechtsgrond voor de verwerking van de noodzakelijke persoonsgegevens. Meer bepaald voorziet het ontwerp in een wettelijke basis voor de verwerking van gegevens met betrekking tot de gezinssamenstelling van de gebruiker, zodat de bevoegde overheid het gezinsplafond van 300 dienstencheques per kalenderjaar kan monitoren en handhaven.

In dat kader zal de bevoegde overheid via een geautomatiseerde raadpleging van authentieke gegevensbronnen, met tussenkomst van het MAGDA-platform, de gezinssamenstelling kunnen verifiëren. Deze verwerking is noodzakelijk om na te gaan op hoeveel dienstencheques een gezin op jaarbasis aanspraak maakt, om te voorkomen dat het jaarlijks gezinsplafond van 300 aangekochte dienstencheques wordt overschreden en om de correcte prijszetting toe te passen. Op die manier kan eveneens worden gecontroleerd dat vanaf de 176ste aangekochte dienstencheque binnen het gezin de prijs van 13 euro per dienstencheque wordt aangerekend.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 85

In dit artikel wordt de gezinssamenstelling toegevoegd aan de lijst persoonsgegevens van de gebruiker van dienstencheques die in het kader van de dienstenchequeregelgeving worden verwerkt.

Artikel 86

In dit artikel wordt de gezinssamenstelling toegevoegd aan de lijst persoonsgegevens van de gebruiker van dienstencheques die in het kader van de dienstenchequeregelgeving door de verwerkingsverantwoordelijke worden uitgewisseld met het uitgiftebedrijf van dienstencheques en met het Rijksregister.

Band met de begroting

De middelen voor de dienstencheques worden voorzien op begrotingsartikel TB0-1TDE2RA-WT.

De voorgestelde decretale wijziging houdt rechtstreeks verband met de uitvoering van de begrotingsmaatregelen die door de Vlaamse Regering werden beslist in het kader van de hervorming van het dienstenchequestelsel. De invoering van een jaarlijks gezinsplafond van 300 dienstencheques en van een gedifferentieerde prijsregeling vanaf de 176ste aangekochte dienstencheque beogen onder meer een vermindering van de overheidsuitgaven binnen het dienstenchequestelsel. Om deze maatregelen daadwerkelijk te kunnen toepassen en handhaven, is het noodzakelijk dat de bevoegde overheid op gezinsniveau kan controleren hoeveel dienstencheques werden aangekocht. Daartoe moet een decretale rechtsgrond worden voorzien voor de verwerking van persoonsgegevens betreffende de gezinssamenstelling. Zonder deze rechtsgrond kunnen het gezinsplafond en de gedifferentieerde prijsregeling niet op een sluitende wijze worden uitgevoerd, waardoor de met deze maatregelen beoogde budgettaire effecten niet of slechts gedeeltelijk zouden kunnen worden gerealiseerd.

Het ontwerp van decreet heeft een indirecte financiële impact op de begroting. De wijziging maakt het mogelijk om het jaarlijks gezinsplafond van 300 aangekochte dienstencheques na te leven en om de correcte prijszetting toe te passen waardoor de besparing mogelijk wordt gemaakt.

Op basis van de beschikbare gegevens bedraagt de geraamde besparing 299.175.275 euro ten opzichte van de raming uit het begrotingsvoorstel van 2027.

Repliek op adviezen Raad van State, SERV en VTC

De Raad van State vermeldt in haar advies expliciet dat er inzake deze afdeling geen opmerkingen worden gemaakt.

Ook de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen heeft in haar algemeen advies geen specifieke bemerkingen rond deze afdeling gemaakt.

Het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie beoordeelt de raadpleging van authentieke gegevensbronnen op zich positief. Wel wordt de vraag gesteld om te verduidelijken waarom deze controle op het gezinsplafond nu pas op de voorgestelde manier dient te gebeuren. Tot nu toe gebeurde er in de feiten inderdaad geen automatische controle op het gezinsplafond, doordat dit gewoon het dubbele was van het individuele plafond per gebruiker en dit plafond bovendien heel hoog lag (1.000 dienstencheques op jaarbasis). De huidige wijzigingen leiden er evenwel toe dat in de toekomst het gezinsplafond an sich wel degelijk zal moeten worden toegepast. De omvang van het dienstenchequesysteem en de noodzaak om de controle uit te voeren voorafgaand aan de effectieve aankoop van nieuwe dienstencheques, noopt ertoe om deze controle te automatiseren en het gegeven 'gezinssamenstelling' van de dienstenchequegebruiker te beginnen controleren via de toepasselijke authentieke bronnen.

Afdeling 7. Stopzetting overgangsmaatregel Vlaamse Ondersteuningspremie

Artikel 87

Dit artikel wijzigt artikel 87 van het decreet van 14 januari 2022 over maatwerk bij individuele inschakeling dat de overgangsmaatregel voor de Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP) regelt.

Als overgangsmaatregel werd bepaald dat werkgevers en zelfstandigen die voor 1 juli 2023 beroep deden op de VOP deze premie konden blijven ontvangen tot de voorziene einddatum en volgens de voorwaarden van de VOP-regelgeving. Nieuwe werkgevers of zelfstandigen die beroep willen doen vanaf 1 juli 2023 op de ondersteuning voor het aanwerven of tewerkstellen van een persoon met een arbeidshandicap of voor de ondersteuning van hun zelfstandige activiteiten kunnen beroep doen op individueel maatwerk. Deze overgangsmaatregel betekende dat de maatregel tot uiterlijk 30 juni 2028 bleef bestaan aangezien de duurtijd van de subsidie maximaal vijf jaar is. Met dit artikel in het programmadecreet wijzigen we de voorziene einddatum van de overgangsmaatregel voor de VOP naar 31 december 2026.

Er zijn 4.773 dossiers met een voorziene einddatum in de periode 1 januari 2027 – 30 juni 2028. De voorziene einddatum is de einddatum die werkgevers en zelfstandigen bij de beslissing van de VOP hebben ontvangen.

Werkgevers en zelfstandigen van wie de VOP wordt beëindigd kunnen, indien er nog behoefte is aan ondersteuning, via individueel maatwerk een evaluatie van de werkondersteunende maatregelen aanvragen. Departement WEWIS bezorgt de gemotiveerde aanvragen aan VDAB die de evaluatie uitvoert, op basis waarvan Departement WEWIS een beslissing neemt over de toekenning van individueel maatwerk.

Departement WEWIS houdt hierbij rekening met de criteria in de regelgeving van maatwerk bij individuele inschakeling, zoals voldoende bedrijfsactiviteiten van de zelfstandige, de woonplaats van de werknemer, de tewerkstelling, ...

De doelgroep van personen met een arbeidshandicap van de VOP maakt integraal deel uit van de doelgroep van personen met een arbeidsbeperking van individueel maatwerk. De personen kregen van VDAB bij de inwerkingtreding een automatische toekenning van een advies individueel maatwerk en hoeven dus geen nieuwe indicering te doorlopen.

Het Departement WEWIS verwerkt de gegevens van authentieke gegevensbronnen die beschikbaar zijn voor de periode tot uiterlijk 31 december 2027. Op basis van deze gegevens kan de loonpremie voor werkgevers en de ondersteuningspremie voor zelfstandigen voor de periode tot de stopzetting op 31 december 2026 opnieuw berekend worden, wat kan leiden tot bijpassingen en terugvorderingen.

Band met de begroting

In het begrotingsvoorstel BO 2027 bedraagt de geraamde kredietbehoefte voor de Vlaamse Ondersteuningspremie 21.365 keuro. De middelen voor de VOP worden voorzien op begrotingsartikel TB0-1TDE2QB-WT.

Wijzigingen aan de DmfA en de aanslagbiljetten van de zelfstandigen worden verwerkt door het Departement WEWIS voor zover zij beschikbaar zijn uiterlijk 31 december 2027. Dit kan bijbetalingen of terugvorderingen met zich meebrengen voor de loonpremies voor werkgevers en ondersteuningspremies voor zelfstandigen die betrekking hebben op de periode tot uiterlijk 31 december 2026.

Ten gevolge van de beslissing tot stopzetting van de overgangsmaatregel VOP op 31 december 2026 voorzien we dus enkel nog uitgaven van 260 keuro in 2027 en 195 keuro in 2028. Deze kleine bedragen zullen intern op de middelen Werk gecompenseerd worden.
Repliek op advies van Raad van State

Raad van State verwijst naar rechtspraak van het Grondwettelijk Hof waaruit blijkt dat de wetgever beleidswijzigingen met onmiddellijke ingang mag doorvoeren, indien hij dit noodzakelijk acht. "De artikelen 10 en 11 van de Grondwet zijn slechts geschonden indien de overgangsregeling of de afwezigheid daarvan tot een verschil in behandeling leidt waarvoor geen redelijke verantwoording bestaat of indien aan het vertrouwensbeginsel op buitensporige wijze afbreuk wordt gedaan." Raad van State merkt op dat "hoewel in beginsel kan aangenomen worden dat de mogelijkheid voor de betrokken werkgevers en zelfstandigen om ondersteuning te krijgen in het kader van het decreet van 14 januari 2022 een afdoende alternatief vormt voor het verlies van de Vlaamse Ondersteuningspremie (erover dient) gewaakt te worden dat voldoende tijd wordt gelaten voor de indiening en de verwerking van een dergelijke aanvraag." Bij VDAB wordt extra capaciteit ingezet. Aangezien de beslissingen van WEWIS worden genomen op de eerste dag van het kwartaal van de beslissing, kan een beslissing op basis van de evaluatie van VDAB in maart 2027 ook betekenen dat er geen discontinuïteit is. Raad van State geeft aan niet in de mogelijkheid te verkeren hierover te oordelen en maakt hierover een voorbehoud.

De suggestie van Raad van State om te voorzien in het behoud van de Vlaamse Ondersteuningspremie voor de betrokken werkgevers en zelfstandigen die binnen een redelijke termijn na inwerkingtreding van de betrokken bepaling een aanvraag tot individueel maatwerk indienen en dit tot het moment dat hierover een beslissing kan worden genomen, wordt niet weerhouden.

De verwijzing naar de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders werd gecorrigeerd.

Afdeling 8. Aanpassing Tijdelijkewerkervaringsdecreet

Artikel 88

Artikel 9 van het Tijdelijkewerkervaringsdecreet van 9 december 2016 draagt de bepaling van de voorwaarden en modaliteiten van de subsidie en de compensatie die de VDAB aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW's) toekent, op aan de Vlaamse Regering. In haar streven naar een begroting in evenwicht heeft de Vlaamse Regering een besparingsoefening doorgevoerd binnen het beleidsdomein Werk, waarbij onder meer werd beslist de begeleidingspremie (subsidie en compensatie) die aan de OCMW's wordt toegekend voor hun begeleiding van de art. 60§7-werknemer, stop te zetten.

Dit artikel voert die beleidsbeslissing door in artikel 9 zelf: voor trajecten tijdelijke werkervaring die worden opgestart vanaf 1 januari 2027, ontvangen de OCMW's niet langer de subsidie. De trajecten zelf kunnen ook na die datum nog worden opgestart, maar zonder dat daarvoor nog een begeleidingssubsidie wordt toegekend. Voor trajecten die reeds lopen, blijft de subsidie voor 2027 toegekend overeenkomstig artikel 9, eerste lid, maar binnen het maximumbudget en volgens de verdeelsleutel die het nieuwe artikel 9/1 vastlegt. Vanaf 1 januari 2028 worden zowel de subsidie als de compensatie volledig stopgezet. De tussenkomst in het loon van de art. 60§7-werknemer wordt door deze besparingsoefening niet geraakt en blijft ongewijzigd behouden.

Artikel 89

Dit artikel voegt een artikel 9/1 in dat voorziet in een overgangsregeling voor het jaar 2027. 2027 wordt beschouwd als een overgangsjaar waarin een maximumbudget van 21 miljoen euro geldt voor de subsidie aan alle openbare centra voor maatschappelijk welzijn samen, in de plaats van de open, ongeplafondeerde financiering van artikel 9, eerste lid. Dat maximumbudget kan niet worden overschreden.

Met het oog op budgetneutraliteit voor de VDAB, bepaalt artikel 9/1 dat het maximumbudget vermeld in het eerste lid, wordt verdeeld over de openbare centra voor maatschappelijk welzijn op basis van het aantal begeleidingen dat het desbetreffende openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn in de periode januari 2024 – juni 2026 heeft uitgevoerd, ten opzichte van het totaal aantal begeleidingen dat in die periode is uitgevoerd door alle openbare centra voor maatschappelijk welzijn samen. Deze verdeelsleutel verdeelt het maximumbudget van 21 miljoen euro zelf tussen de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, zodat de som van de op grond daarvan toegekende bedragen dat maximumbudget niet kan overschrijden.

Artikel 90

Dit artikel heft artikel 30 van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2016 betreffende de tijdelijke werkervaring op.

Het kasvoorschot dient ter voorfinanciering van de begeleidingsvergoeding voor trajecten tijdelijke werkervaring. Omdat er vanaf 1 januari 2027, overeenkomstig artikel 9, zoals gewijzigd bij artikel 116, geen nieuwe trajecten tijdelijke werkervaring meer subsidiabel zijn voor de begeleidingsvergoeding, dient er ook geen kasvoorschot meer te worden uitbetaald voor die vergoeding. De opheffing van artikel 30 is dan ook het rechtstreekse gevolg van het wegvallen van de subsidiabiliteit van nieuwe trajecten vanaf die datum.

Band met de begroting

De voorgestelde wijziging kadert in de begrotingsopmaak voor begrotingsjaar 2027. De huidige financiering van de begeleidingspremie (subsidie en compensatie) wordt voor het overgangsjaar 2027 vervangen door een maximaal beschikbaar budget van 21 miljoen euro, en nadien, vanaf 2028, volledig stopgezet. De maatregel heeft dus een begrotingsbesparend effect vanaf 2027 (beperking tot de gesloten enveloppe) en een bijkomend besparingseffect vanaf 2028 (volledige stopzetting). Aan de federale tussenkomst in het loon van de art. 60§7-werknemer wordt niet geraakt door deze maatregel en heeft geen invloed op de Vlaamse begroting.

Repliek op advies van de Raad van State

Ingaand op het advies van de Raad van State met betrekking tot de BWHI:

De trajecten tijdelijke werkervaring kunnen worden beschouwd als een programma voor wedertewerkstelling van niet-werkende werkzoekenden in de zin van artikel 6, § 3bis, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Over de in deze afdeling opgenomen wijzigingen wordt overleg gepleegd met de bevoegde federale overheid.

Wat betreft de opmerking van de Raad van State aangaande het standstillprincipe Het traject tijdelijke werkervaring heeft, naast de tewerkstelling met toepassing van artikel 60, § 7, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn die in dat traject wordt ingekanteld, een ruimere finaliteit: het is gericht op het versterken van de competenties van de betrokken werkzoekenden, met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, met het oog op het verkleinen van die afstand.

De maatregel kadert in de begrotingsopmaak 2027 en strekt tot het herstel van het begrotingsevenwicht, hetgeen een legitieme doelstelling vormt. De geleidelijke uitdoving van de subsidie, via het maximumbudget voor 2027 en de volledige stopzetting vanaf 2028, beperkt de impact van de maatregel tot hetgeen noodzakelijk is om deze doelstelling te verwezenlijken.

De maatregel kan ertoe leiden dat een deel van de begeleidingslast die momenteel door de OCMW's wordt gedragen, verschuift naar de reguliere dienstverlening van de VDAB. Die verschuiving wordt opgevangen binnen de werking van de VDAB, zodat de continuïteit van de begeleiding van de betrokken werkzoekenden gewaarborgd blijft.

Het stond de OCMW's bovendien reeds vrij om de begeleiding naar werk, na afronding van de art60§7 tewerkstelling zelf op te nemen of over te dragen aan de VDAB. Op die manier wordt de begeleiding naar werk, aansluitend op de periode art60§7 tewerkstelling geborgd.

De beperkte budgettaire ruimte noopt de decreetgever er echter toe een beter evenwicht te zoeken tussen inkomsten en uitgaven, wat voor de decreetgever een dwingende reden van algemeen belang is, noodzakelijk om de overheidsfinanciën gezond te houden en de dienstverlening aan de burger te kunnen blijven waarborgen.

Afdeling 9. Opheffing van het stelsel Vlaams opleidingsverlof

Algemeen

Het Vlaams opleidingsverlof wordt afgeschaft omdat de maatregel onvoldoende zijn doel bereikt. Recente onderzoeken tonen aan dat de maatregel fraudegevoelig is. In een besparingscontext is het daarom niet langer verantwoord om aanzienlijke publieke

middelen te besteden aan een maatregel die onvoldoende doeltreffend en bovendien fraudegevoelig is.

Verantwoording per artikelnummer:

Artikel 91

Het Vlaams opleidingsverlof wordt geregeld in de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen. Om de maatregel te beëindigen wordt deze regelgeving opgeheven. De artikelen die een federale bevoegdheid bevatten worden onverlet gelaten. Conform aan het advies van de Raad van State wordt de opheffing van artikel 137 beperkt tot het vijfde lid.

Artikel 92

Het uitvoeringsbesluit Vlaams opleidingsverlof, meer specifiek het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2018 tot uitvoering van afdeling 6 – toekenning van betaald educatief verlof in het kader van voortdurende vorming van werknemers – van hoofdstuk IV van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en tot wijziging van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2013 betreffende de loopbaanbegeleiding, wordt opgeheven.

Artikel 93

Vanaf 1 januari 2027 worden geen nieuwe opleidingen meer geregistreerd in de opleidingsdatabank zoals geregeld in de wetgeving van het Vlaams opleidingsverlof. Daardoor kunnen geen nieuwe opleidingen meer instromen in het stelsel. Aanvragen tot registratie die uiterlijk op 31 december 2026 ontvankelijk zijn ingediend, worden verder afgehandeld overeenkomstig de regelgeving die van kracht was op de datum van indiening.

Artikel 94

Er is geen recht meer op Vlaams opleidingsverlof voor opleidingen die aanvangen na 31 maart 2027. Werknemers die gestart zijn met hun opleiding ten laatste op 31 maart 2027, kunnen nog tot 30 juni 2027 uren Vlaams opleidingsverlof opnemen voor deze opleiding. Er is een precisering van het aanvangsmoment: de eerste opleidingsdag geldt als aanvangsdatum van de opleiding.

Artikel 95

Dit artikel bevat een overgangsregeling. Werkgevers behouden na 30 juni 2027 nog het recht op terugbetaling voor de uren Vlaams opleidingsverlof die werden opgenomen voor 30 juni 2027.

Band met de begroting

In 2027 zal nog 24.723.873 euro worden uitgegeven aan het Vlaams opleidingsverlof. Dit is 25.977.127 euro minder dan het budget dat voorzien was bij BO 2026, namelijk 50.701.000 euro.

De middelen die vrijkomen zullen enerzijds ingebracht worden als besparing: 8.076 keuro in 2027, 14.701 keuro in 2028 en 20.701 keuro in 2029.

Anderzijds zal er met de overige middelen een nieuwe maatregel opgestart worden: Vlaams Leerkrediet. 30.000 keuro van de VOV middelen zal mettertijd naar deze nieuwe maatregel gaan.

Motivatie bij datum inwerkingtreding in de toekomst

Op 1 juli 2027 wordt het stelsel van het Vlaams opleidingsverlof opgeheven.

Om te verzekeren dat geen nieuwe opleidingen meer instromen in een stelsel dat vanaf 1 juli 2027 stopgezet wordt, wordt de registratie van nieuwe arbeidsmarktgerichte opleidingen in de opleidingsdatabank vanaf 1 januari 2027 stopgezet. Die bepaling treedt bijgevolg vroeger in werking.

Om te verzekeren dat werknemers geen nieuwe opleidingen meer starten in een stelsel dat vanaf 1 juli 2027 stopgezet wordt, wordt het recht op Vlaams opleidingsverlof beperkt tot opleidingen die aangevangen zijn voor 1 april 2027. Die bepaling treedt bijgevolg vroeger in werking.

Deze maatregel is schooljaar gebonden. We nemen de opheffing op in het programmadecreet omdat deze beslissing een effect heeft op de begroting van 2027. Op deze manier worden werknemers ook op tijd op de hoogte gebracht van het verdwijnen van het Vlaams opleidingsverlof.

JoKER

De doelgroep van het Vlaams opleidingsverlof is werknemers. Het Vlaams opleidingsverlof wordt het meest gebruikt door werknemers tussen 25 en 34 jaar. In schooljaar 2025-2026 maakten 49.203 werknemers gebruik van het Vlaams opleidingsverlof. 17.032 (34%) is tussen de 25 en 34 jaar. 5753 werknemers zijn jonger dan 25 jaar (11%).

Kinderen maken geen gebruik van het Vlaams opleidingsverlof. Jonge werknemers maken er wel relatief veel gebruik van. De opheffing van het Vlaams opleidingsverlof kan er dus voor zorgen dat jonge werknemers minder kansen hebben om zich bij te scholen terwijl ze al aan het werk zijn. Wel blijven er alternatieve opleidingsrechten voorhanden zoals het individueel opleidingsrecht dat wordt geregeld in de wet van 3 oktober 2022 houdende diverse arbeidsbepalingen, het federale tijdskrediet met motief opleiding en op termijn een nieuwe opleidingsmaatregel die de Vlaamse overheid zal uitwerken. Deze maatregelen zouden dit effect gedeeltelijk kunnen opvangen.

Er werd geen consultatieproces gelopen aangezien kinderen en jongeren slechts heel beperkt deel uitmaken van de doelgroep. Het is nog niet duidelijk hoe de effecten van deze maatregel gemonitord worden. Als er een monitoring komt, worden ook de jonge werknemers hierin meegenomen.

Over afdeling 9 werd op 20/10/2026 het JoKER advies verleend. De beperkte opmerkingen werden verwerkt in de bovenstaande impactanalyse.

Repliek op het advies van Raad van State

De Raad van State merkt op dat artikel 117 van het voorontwerp van decreet in de opheffing voorziet van de bepalingen in de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen die betrekking hebben op het stelsel van het Vlaams opleidingsverlof, daarbij de bepalingen die tot de federale bevoegdheid vallen onverlet laat. De Raad van State merkt daarbij op dat dit niet geldt voor artikel 137 van de herstellwet. De Raad van State stelt dat de opheffing kan beperkt worden tot het door de decreetgever ingevoegde artikel 137, vijfde lid. Het artikel wordt in die zin aangepast.

Hoofdstuk 8. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Afdeling 1. Wijzigingen aan het Groeipakketdecreet van 2018

Algemeen: standstill

De maatregelen die een impact hebben op de gezinsbijslagen dienen beoordeeld te worden in het licht van het standstill-beginsel dat voortvloeit uit artikel 23 van de Grondwet.

De standstill-verplichting impliceert dat twee elkaar in de tijd opvolgende algemene rechtsnormen globaal bekeken een gelijkwaardig niveau van bescherming moeten bieden, waarbij de nieuwe rechtsnorm het bestaande beschermingsniveau niet aanzienlijk kan doen dalen zonder dat redenen van algemeen belang dit zouden verantwoorden. Dit principe verbiedt de overheid om maatregelen aan te nemen die een aanzienlijke achteruitgang zouden betekenen van het in art 23 GW gewaarborgde recht zonder dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang, maar zij ontzegt hun niet de bevoegdheid om te oordelen hoe dat recht op de meest adequate wijze wordt gewaarborgd.

De voorgestelde maatregelen tot aanpassing van het Groeipakket passen binnen een bredere hervorming die erop gericht is het begrotingsevenwicht te herstellen. De Vlaamse overheid wordt geconfronteerd met aanzienlijke budgettaire uitdagingen die nopen tot een efficiënte aanwending van de beschikbare overheidsmiddelen: in 2027 moet er €1,7 miljard bespaard worden op een totaalbudget van 69 miljard euro, wat neerkomt op 2,5% van het overheidsbudget. Binnen het Groeipakket bedraagt de besparing in 2027 137,75 miljoen euro ten opzichte van het totale budget van 5,09 miljard euro, gelijk aan 2,7%, van het totale Groeipakketbudget. Het Groeipakket neemt een proportioneel deel op binnen de besparingen, want het algemeen belang vereist een inspanning over het hele Vlaamse budget.

Om de financiële houdbaarheid van het stelsel van het Groeipakket op lange termijn te waarborgen, is het noodzakelijk bepaalde uitgaven te heroriënteren en te rationaliseren.

Voorliggende maatregelen zijn verenigbaar met het standstillbeginsel aangezien deze geen aanzienlijke achteruitgang betekenen en, indien toch, zijn deze redelijk verantwoord door redenen van algemeen belang. De maatregelen zijn zo gespreid dat ze een bijdrage vragen van alle leeftijdscategorieën van het Groeipakket: geboorte (startbedrag), 0-2j (kinderopvangtoeslag), 6-18j (bevriezing leeftijdstoelage) en 18+ (schoolverlater en verlaging leeftijd).

De voorliggende maatregelen beantwoorden aan een legitieme doelstelling van algemeen belang, namelijk het verzekeren van de financiële duurzaamheid van de overheidsfinanciën, alsook de financiële houdbaarheid van het Vlaamse sociale stelsel van de gezinsbijslag en het herstel van een gezond begrotingsevenwicht. Budgettaire overwegingen kunnen op zich een relevante rechtvaardigingsgrond vormen wanneer zij kaderen binnen een coherent begrotingsbeleid en wanneer de decreetgever een redelijke afweging maakt tussen de nagestreefde besparing en de bescherming van de betrokken sociale rechten.

Bovendien wordt een afweging gemaakt tussen de noodzaak om de begrotingsdoelstellingen te realiseren enerzijds en de bescherming van gezinnen anderzijds. De maatregel blijft daardoor beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om de beoogde budgettaire doelstelling te verwezenlijken.

Gelet op het voorgaande vormt de voorgestelde aanpassing geen schending van het standstillbeginsel. De eventuele vermindering van het bestaande beschermingsniveau

wordt gerechtvaardigd door dwingende redenen van algemeen belang, met name de noodzaak om het herstel van het begrotingsevenwicht te verzekeren, en is niet onevenredig in verhouding tot deze doelstellingen.

Algemene toelichting

1. Aanpassing maximumleeftijd gezinsbijslagen

a. Algemene toelichting

Artikel 8, §2, van het Groeipakketdecreet van 2018 bepaalt de periode waarin een kind recht geeft op de gezinsbijslagen. Tot en met de maand waarin het kind 18 jaar wordt is er een onvoorwaardelijk recht. Als het kind na de leeftijd van 18 jaar nog leerling, student of stagiair is en aan de door de Vlaamse Regering bepaalde voorwaarden voldoet, heeft dit kind vandaag recht tot en met de maand waarin het 25 jaar wordt.

Met dit ontwerp van decreet wordt de maximumleeftijd voor het recht op de gezinsbijslagen gefaseerd verlaagd van 25 jaar naar 23 jaar. Op 1 oktober 2027 wordt de maximumleeftijd verlaagd naar 24 jaar en op 1 januari 2029 wordt deze maximumleeftijd verlaagd naar 23 jaar.

Ingevolge het advies van de Raad van State wordt de inwerkingtreding van de verlaging van de leeftijd van 25 jaar naar 24 jaar aangepast naar 1 oktober 2027 in plaats van 1 januari 2027. Deze inwerkingtreding impliceert de facto een overgangsmaatregel voor de 24-jarigen die momenteel studeren. Zij zullen namelijk, voor zolang ze de leeftijd van 25 jaar niet bereiken en blijven voldoen aan het statuut van student/stagiair, recht kunnen geven op de gezinsbijslagen tot het einde van het academiejaar 2026-2027.

De jongeren hebben hun studiekeuzes, opleidingsloopbaan en financiële planning gemaakt op basis van de bestaande regelgeving, waarbij zij erop konden vertrouwen dat zij, mits naleving van de toepasselijke voorwaarden, hun recht konden behouden op gezinsbijslag tot de leeftijd van 25 jaar. De onmiddellijke toepassing van de nieuwe maximumleeftijd van 23 jaar op deze groep zou een ingrijpende wijziging van hun bestaande situatie met zich meebrengen, daarom dat er wordt voorzien in een gefaseerde verlaging. In het licht van deze doelstelling werd ingevolge het advies Raad van State de inwerkingtreding van de verlaging naar 24 jaar op 1 oktober 2027 vastgesteld.

De gefaseerde verlaging heeft tot doel de disproportionele gevolgen voor bestaande rechtgevendende kinderen te vermijden en de impact van de hervorming op een evenwichtige wijze te spreiden.

Daarnaast voorziet het ontwerp in een uitzondering voor jongeren die zich in een **behartenswaardige situatie** bevinden. Bepaalde kinderen kunnen door uitzonderlijke omstandigheden hun opleiding niet binnen het gebruikelijke traject afronden. Het betreft jongeren die wegens bijzondere omstandigheden een verhoogde kwetsbaarheid vertonen en daardoor studieovertraging hebben opgelopen. Het betreft bijgevolg jongeren die zich objectief onderscheid van de algemene doelgroep waarop de verlaging van de maximumleeftijd betrekking heeft. Een strikte toepassing van de leeftijdsgrens van 24 of 23 jaar zou voor deze groep tot onevenredige gevolgen kunnen leiden. Daarom wordt voorzien dat leerlingen, studenten en stagiairs die zich in een behartenswaardige situatie bevinden aanspraak kunnen blijven geven op gezinsbijslagen tot uiterlijk de maand waarin zij de leeftijd van 25 jaar bereiken.

De Vlaamse Regering zal in een nieuw besluit bepalen wat als behartenswaardige situatie kan worden beschouwd. Het gaat hierbij om jongeren die studieovertraging hebben opgelopen als gevolg van specifieke situaties, met name: jongeren in de jeugdhulp, jongeren in de pleegzorg, jongeren die het Groeipakket voor zichzelf ontvangen, jongeren die mantelzorger zijn en jongeren met een handicap of ziekte. Door deze uitzondering wordt een evenwicht tot stand gebracht tussen de doelstelling van de hervorming enerzijds en de vereisten van rechtszekerheid en voorzienbaarheid voor de betrokken gezinnen in een behartenswaardige situatie anderzijds.

De leeftijdsgrens van 24 jaar heeft bovendien voorrang op het statuut van schoolverlater. Dit betekent dat een kind dat op grond van de overgangsregeling inzake de schoolverlater nog aanspraak zou kunnen maken op de gezinsbijslagen, dat recht behoudt tot en met de maand waarin het de leeftijd van 24 jaar bereikt. Zodra het kind de leeftijd van 24 jaar heeft bereikt, kan het geen recht meer geven op basis van artikel 8, §2, 3° of 3°/1. Het recht op gezinsbijslagen eindigt dan, ongeacht het aantal maanden onder het statuut van schoolverlater dat op dat ogenblik nog niet is opgebruikt.

Wanneer een kind voldoet aan de voorwaarden om als leerling, student of stagiair recht te geven op gezinsbijslagen, wordt het recht echter beoordeeld overeenkomstig de bepalingen die op die hoedanigheid van toepassing zijn. De overgangsregeling voor schoolverlaters is enkel relevant voor kinderen die niet langer voldoen aan de voorwaarden om als leerling, student of stagiair recht te geven. Wanneer een kind dat onder de overgangsregeling voor schoolverlaters valt opnieuw voldoet aan de voorwaarden om als leerling, student of stagiair recht te geven, wordt het recht beoordeeld op basis van die hoedanigheid.

Indien deze maatregel al een aanzienlijke achteruitgang van het beschermingsniveau zou impliceren, schendt deze het standstill-beginsel hoe dan ook niet gelet op de legitieme doelstelling van algemeen belang. Zie hiervoor de algemene toelichting over het standstill-beginsel.

De wijziging van artikel 22 van het Groeipakketdecreet van 2018 en de invoering van het afzonderlijke hoofdstuk 3/1 onder titel 6 en artikel 22/0 (zoals voorzien in het voorontwerp van decreet goedgekeurd op 12 oktober 2026) worden geschrapt omdat een specifieke regeling voor de toekenning van de universele participatietoeslag na de leeftijd van 23/24 jaar niet noodzakelijk is.

Artikel 22 van het Groeipakketdecreet van 2018 vereist voor de toekenning van de universele participatietoeslag dat het kind rechtgevend is overeenkomstig artikel 8. Die verwijzing omvat zowel de algemene regeling als de nieuwe regeling inzake behartenswaardigheid tot 25 jaar.

De verschillende categorieën waarvoor het recht na de leeftijd van 23/24 jaar behouden blijft, hoeven bijgevolg niet afzonderlijk te worden geregeld voor de universele participatietoeslag.

b. Joker:

Nuloptie:

Jongeren hebben tot de leeftijd van 25 jaar recht op Groeipakket als ze na de leeftijd van 18 jaar nog leerling, student of stagiair zijn en aan de door de Vlaamse Regering bepaalde voorwaarden voldoen.

Gekozen optie:

Het Groeipakket kan nog worden toegekend tot de maand waarin de jongere 23 jaar wordt. Ingevolge het advies van de Raad van State wordt de inwerkingtreding van de verlaging van de leeftijd van 25 jaar naar 24 jaar aangepast naar 1 oktober 2027 in plaats van 1 januari 2027. Deze inwerkingtreding impliceert de facto een overgangsmaatregel voor de 24-jarigen die momenteel studeren. Zij zullen namelijk, voor zolang ze de leeftijd van 25 jaar niet bereiken en blijven voldoen aan het statuut van student/stagiair, recht kunnen geven op de gezinsbijslagen tot het einde van het academiejaar 2026-2027.

Vanaf 1/10/2027 verlaagt de leeftijdsgrens naar 24 jaar, dus nog maximaal recht op Groeipakket tot de maand waarin de jongere 24 jaar wordt. Dit is te verantwoorden gezien de budgettaire omstandigheden én het feit dat deze jongeren normaal een

opleidingstraject hebben kunnen afronden. Voor jongeren die in een behartenswaardige situatie zitten wordt de maximumleeftijd niet verlaagd.

Vanaf 1/1/2029 verlaagt de leeftijdsgrens verder naar 23 jaar. Afhankelijk van het feit of er gekozen wordt voor een professionele of academische bachelor, of een master, zal de leeftijd waarop een kind afstudeert, boven of onder de 23 jaar liggen. Door de overgangsregeling kunnen gezinnen zich hier al stuk op voorbereiden. Het is immers niet aangewezen om dit vroeger in te voeren, aangezien deze jongeren hun studiekeuzes, opleidingsloopbaan en financiële planning gemaakt hebben op basis van de bestaande regelgeving, waarbij zij erop konden vertrouwen dat zij, mits naleving van de toepasselijke voorwaarden, recht konden behouden op gezinsbijslag.

Analyse

De gefaseerde verlaging van de maximumleeftijd voor gezinsbijslagen van 25 naar 24 vanaf oktober 2027 en vervolgens naar 23 jaar in 2029 leidt ertoe dat het Groeipakket sterker wordt geconcentreerd op de jongere studiejaren. Voor een groot deel van de jongeren die een opleiding binnen een regulier traject doorlopen, zal de impact beperkt zijn, aangezien zij hun opleiding doorgaans vóór de leeftijd van 23 jaar afronden.

De overgangsregeling zorgt ervoor dat gezinnen en jongeren voldoende tijd krijgen om zich aan de gewijzigde leeftijdsgrenzen aan te passen en hun studiekeuzes en financiële planning hierop af te stemmen. Hierdoor wordt een abrupte wijziging van het bestaande systeem vermeden en wordt de rechtszekerheid voor huidige studenten zoveel mogelijk gerespecteerd.

Voor jongeren uit gezinnen met een laag inkomen, zelfstandig wonende studenten en jongeren die weinig familiale ondersteuning ontvangen, verlaagt het verlies van de gezinsbijslag het beschikbare bedrag voor het levensonderhoud. Dit kan gevolgen hebben voor de betaalbaarheid van studiekosten, huisvesting, vervoer en voeding. De maatregel kan daardoor bestaande sociale ongelijkheden versterken en de toegankelijkheid van langere onderwijs- en opleidingstrajecten onder druk zetten. Het risico is immers reëel dat zij meer drempels ervaren om een hogere studie aan te vatten.

De uitzondering voor jongeren in een behartenswaardige situatie kan evenwel de negatieve gevolgen voor kwetsbare jongeren beperken. De doeltreffendheid daarvan hangt evenwel af van een voldoende ruime, duidelijke en toegankelijke afbakening, een eenvoudige procedure en tijdige informatie. Wanneer de voorwaarden te strikt zijn of jongeren de uitzondering niet kennen of moeilijk kunnen aantonen dat zij eraan voldoen, bestaat het risico dat kwetsbare jongeren alsnog uit de bescherming vallen.

Conclusie

De maatregel heroriënteert de ondersteuning naar de jongere studiejaren en wordt gefaseerd ingevoerd, waardoor gezinnen en jongeren zich geleidelijk kunnen aanpassen aan de nieuwe leeftijdsgrenzen. Daarnaast beperkt de uitzondering voor jongeren in een behartenswaardige situatie de impact voor de meest kwetsbare jongeren.

Tegelijkertijd vermindert de maatregel de financiële ondersteuning voor jongeren die op latere leeftijd nog een opleiding volgen. Vooral jongeren met studievertraging, een heroriëntering, een onderbroken onderwijsloopbaan of een beperkte financiële draagkracht kunnen hierdoor eerder hun recht op gezinsbijslag verliezen. Hoewel de overgangsregeling en uitzonderingsmaatregelen de gevolgen temperen, blijft er een risico bestaan op inkomensverlies voor bepaalde groepen jongeren en op een minder sterke ondersteuning van langere onderwijs- en opleidingstrajecten. De uiteindelijke impact zal mede afhangen van de concrete afbakening en toegankelijkheid van de uitzondering voor behartenswaardige situaties.

2. Afschaffing schoolverlater

a. Algemene toelichting

Artikel 8, §2, van het Groeipakketdecreet van 2018 bepaalt de periode waarin een kind recht geeft op gezinsbijslagen. Tot en met de maand waarin het kind 18 jaar wordt is er een onvoorwaardelijk recht. Als het kind na de leeftijd van 18 jaar nog leerling, student of stagiair is en aan de door de Vlaamse Regering bepaalde voorwaarden voldoet, heeft het kind (op dit moment) recht tot en met de maand waarin het 25 jaar wordt. Wanneer de jongere niet meer aan de voorwaarden van leerling, student of stagiair voldoet, bestaat er een opvangnet van 12 maanden als schoolverlater. Gedurende 12 maanden kan de jongere nog recht geven op gezinsbijslagen indien een aantal voorwaarden m.b.t. o.a. winstgevende activiteiten voldaan zijn. Dit kan gaan over een periode nadat een 18-jarige geen verdere studies aanvat na het secundair onderwijs, een periode tussen het stopzetten van een studie en de heropstart van een nieuwe studie,

Met deze hervorming beoogt de decreetgever het recht op gezinsbijslagen na de leeftijd van 18 jaar in beginsel gefaseerd te beperken tot de maand waarin het rechtgevende kind de leeftijd van 23 jaar bereikt. Daarbij gelden evenwel specifieke regels voor kinderen die vandaag reeds schoolverlater zijn.

Met dit ontwerp van decreet wordt het recht als schoolverlater opgeheven. Met de opheffing van het statuut van schoolverlater kunnen vanaf 1 januari 2027 geen nieuwe rechten als schoolverlater meer ontstaan. Kinderen die hun studies beëindigen vanaf die datum kunnen bijgevolg geen aanspraak meer maken op gezinsbijslagen op grond van de regeling voor schoolverlaters. De onmiddellijke afschaffing van de regeling zou echter gevolgen hebben voor kinderen die op 31 december 2026 reeds voldoen aan de voorwaarden om als schoolverlater recht te geven op gezinsbijslagen en die op grond van de geldende regelgeving een recht hebben geopend. Omwille van de rechtszekerheid en de bescherming van gerechtvaardigde verwachtingen wordt daarom voorzien in een overgangsmaatregel. De overgangsbepaling bepaalt dat de regels inzake de schoolverlater van toepassing blijven op kinderen die op 31 december 2026 reeds een recht als schoolverlater hebben geopend. Zij behouden hun recht onder dezelfde voorwaarden en voor de resterende duur waarop zij overeenkomstig de op 31 december 2026 geldende regelgeving aanspraak konden maken. En dit tot en met de maand waarin ze 24 jaar worden. De bepaling heeft aldus een uitdovend karakter. Zij waarborgt dat lopende rechten volledig kunnen worden uitgeoefend, terwijl tegelijkertijd wordt uitgesloten dat vanaf 1 januari 2027 nieuwe rechten als schoolverlater ontstaan.

De leeftijdsgrens van 24 jaar heeft echter voorrang op het statuut van schoolverlater. Dit betekent dat een kind dat op grond van de overgangsregeling inzake de schoolverlater nog aanspraak zou kunnen maken op de gezinsbijslagen, dat recht behoudt tot en met de maand waarin het de leeftijd van 24 jaar bereikt.

Wanneer een kind voldoet aan de voorwaarden om als leerling, student of stagiair recht te geven op gezinsbijslagen, wordt het recht beoordeeld overeenkomstig de bepalingen die op die hoedanigheid van toepassing zijn. De overgangsregeling voor schoolverlaters is enkel relevant voor kinderen die niet langer voldoen aan de voorwaarden om als leerling, student of stagiair recht te geven. Wanneer een kind dat onder de overgangsregeling voor schoolverlaters valt opnieuw voldoet aan de voorwaarden om als leerling, student of stagiair recht te geven, wordt het recht beoordeeld op basis van die hoedanigheid.

Voorliggende maatregel schendt het standstill-beginsel niet gelet op de legitieme doelstelling van algemeen belang. Zie hiervoor de algemene toelichting over het standstill-beginsel.

b. Joker:

Nuloptie:

Jongeren die 18 jaar worden en niet ingeschreven zijn in erkend, gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs, kunnen nog 12 maanden recht hebben op het Groeipakket. Het statuut van schoolverlater is in wezen bedoeld als een tijdelijk sociaal en financieel opvangnet tijdens de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt. Het voorkomt dat het recht op gezinsbijslagen onmiddellijk wegvalt zodra een jongere afstudeert, stopt met studeren of tijdelijk niet meer voldoet aan de voorwaarden van leerling, student of stagiair. Het biedt bescherming zonder dat het bedoeld is als langdurig alternatief en eindigt wanneer de jongere duurzaam economisch actief wordt of de maximale periode heeft

opgebruikt. Momenteel is het statuut schoolverlater vooral van toepassing op 18- of 19-jarigen.

Gekozen optie:

Het recht op het Groeipakket als schoolverlater wordt afgeschaft. Vanaf de leeftijd van 18 jaar verliezen jongeren hun onvoorwaardelijk recht op het basisbedrag van het Groeipakket. Jongeren ontvangen enkel nog Groeipakket indien zij leerling, student of stagiair zijn en aan de door de Vlaamse Regering bepaalde voorwaarden voldoen.

Analyse

Vanaf 1 januari 2027 behouden jongeren vanaf 18 jaar alleen nog een recht wanneer zij voldoen aan de voorwaarden als leerling, student of stagiair. Daardoor kan het Groeipakket wegvallen op een moment waarop de overgang naar de arbeidsmarkt nog onzeker is en de kosten voor levensonderhoud en ondersteuning door het gezin blijven doorlopen.

De impact zal verschillen naargelang de positie van de jongere. Voor jongeren die snel werk en een voldoende inkomen vinden, kan de financiële impact beperkt blijven. Voor jongeren die niet onmiddellijk aansluiting vinden bij onderwijs, opleiding of werk, betekent de maatregel echter een directe vermindering van het beschikbare gezinsinkomen of van hun eigen bestaansmiddelen. Dit kan de druk verhogen om snel werk of een opleiding te aanvaarden, ook wanneer die keuze onvoldoende aansluit bij hun mogelijkheden, interesses of ondersteuningsbehoeften.

Vooral jongeren met een kwetsbare uitgangspositie lopen een groter risico. Jongeren met gezondheids- of psychische problemen, een arbeidsbeperking, beperkte kwalificaties, een instabiele thuissituatie of weinig familiale ondersteuning hebben doorgaans meer tijd nodig om de overgang naar zelfstandigheid en werk te maken. Ook jongeren die uitstromen uit jeugdhulp of pleegzorg kunnen worden getroffen, omdat zij vaak niet over een financieel of familiaal vangnet beschikken. Het verlies van de gezinsbijslag kan voor hen het risico op armoede, woononzekerheid, schulden, afhankelijkheid van OCMW-steun en maatschappelijke uitval vergroten.

De overgangsregeling beschermt jongeren die op 31 december 2026 al een recht als schoolverlater hebben geopend. Zij kunnen hun resterende recht onder de bestaande voorwaarden behouden, uiterlijk tot en met de maand waarin zij 24 jaar worden. Dit bevordert de rechtszekerheid en voorkomt een abrupte beëindiging van lopende rechten, maar biedt geen bescherming aan jongeren die vanaf 1 januari 2027 schoolverlater worden. Hierdoor ontstaat een verschil in behandeling op basis van het moment waarop de jongere zijn studies beëindigt.

Conclusie

De afschaffing van het schoolverlatersstatuut heeft vooral een negatieve impact op jongeren die na hun studies niet onmiddellijk werk vinden of opnieuw onderwijs of opleiding volgen. De overgangsregeling beperkt de gevolgen voor bestaande rechthebbenden, maar neemt voor nieuwe schoolverlaters een belangrijk financieel opvangnet weg. De maatregel kan daardoor bestaande ongelijkheden versterken en houdt een aanzienlijk risico in voor jongeren met weinig familiale draagkracht, een grotere afstand tot de arbeidsmarkt of een kwetsbare leefsituatie.

3. Wijziging startbedrag geboorte en startbedrag adoptie

a. Algemene toelichting

De geboorte of adoptie van een rechtgevend kind geeft aanleiding tot de uitbetaling van een eenmalige toeslag, startbedrag geboorte of startbedrag adoptie.

Deze toeslagen hebben als doel ondersteuning te bieden bij de eenmalige en uitzonderlijke kosten die gepaard gaan met de komst van een kind. De noodzakelijke aankopen situeren zich vooral bij de geboorte of adoptie van het eerste kind.

Het ontwerp van decreet voorziet dan ook in de opheffing van het startbedrag geboorte en het startbedrag adoptie voor tweede en volgende kinderen.

Bij de geboorte of adoptie van een tweede en volgend kind blijven er uiteraard kosten bestaan, maar deze zijn gemiddeld lager aangezien een aanzienlijk deel van de kosten

werden gemaakt bij de geboorte of adoptie van het eerste kind en de kinderuitrusting hergebruikt kan worden. Bij binnenlandse adopties worden er vaak meerdere broers en zussen samen geadopteerd. Als dit het geval is, zal er dus maar voor 1 kind een startbedrag adoptie kunnen toegekend worden.

Ook de geboorte van een stilgeboren kind geeft aanleiding tot het startbedrag geboorte. In deze paragraaf 2 wordt echter verduidelijkt dat dit stilgeboren kind slechts recht geeft op een startbedrag geboorte voor zover het overeenkomstig paragraaf 1 het eerste rechtgevend kind van de begunstigde of begunstigten samen is. Hierdoor wordt de gelijkheid in behandeling tussen levend en stilgeboren kinderen verzekerd.

Aangezien de geboorte van een meerling of gelijktijdige adoptie van meerdere kinderen extra kosten met zich meebrengen, omdat de aankoop van extra kinderuitrusting nodig is aangezien je ze op hetzelfde moment voor meerdere kinderen nodig hebt, wordt er in een uitzondering voorzien voor meerlingen. Deze uitzondering heeft betrekking op elke geboren meerling, ongeacht of de begunstigde of begunstigten samen reeds rechtgevende kinderen heeft of hebben. Ingevolge het advies van de Raad van State werd de gelijktijdige adoptie van meerdere kinderen gelijkgesteld met de adoptie van een meerling.

Wanneer een gezin met kinderen verhuist vanuit het buitenland of andere deelentiteit naar Vlaanderen zal er voor een nieuw kind, dat geboren wordt in Vlaanderen, geen recht op een startbedrag ontstaan, aangezien dit niet het eerste rechtgevend kind is voor deze begunstigde of begunstigten samen.

De keuze voor de eerste geboorte of adoptie binnen eenzelfde samenstelling van begunstigten berust op een objectief, eenvoudig controleerbaar en administratief uitvoerbaar criterium. Een systeem dat zou vereisen dat per individueel gezin wordt onderzocht welke goederen nog beschikbaar zijn, welke uitrusting kan worden hergebruikt of welke kosten reeds eerder werden gemaakt, zou aanzienlijk complexer zijn en aanleiding geven tot rechtsonzekerheid en ongelijke toepassing. De decreetgever mag daarom werken met algemene categorieën en forfaitaire regels.

Het verschil in behandeling berust dus op een objectief criterium, namelijk de samenstelling van de begunstigtenkern. De decreetgever kiest ervoor het startbedrag te koppelen aan de eerste geboorte of adoptie binnen eenzelfde samenstelling van begunstigten. Het sluit aan bij de structuur van het Groeipakket waarbij rechten en uitbetalingen in belangrijke mate worden georganiseerd op niveau van de begunstigtenkern.

Het centrale argument is dat de vorming van een nieuwe begunstigtenkern een nieuwe juridische en socio-economische gezinscontext doet ontstaan waarvoor opnieuw een startbedrag kan worden toegekend.

De decreetgever kan daarom redelijkerwijze oordelen dat deze situatie verschilt van die van ouders die reeds samen een kind hebben en voor wie een belangrijk deel van de noodzakelijke uitrusting reeds aanwezig is. De decreetgever mag daarbij werken met een algemene en administratief eenvoudig toepasbare afbakening, zonder rekening te moeten houden met de concrete beschikbaarheid van kinderuitrusting of de feitelijke kosten in elk individueel gezin. Het onderscheid is pertinent in het licht van de doelstelling van de maatregel en niet kennelijk onredelijk.

Om terugvorderingen te vermijden wordt er in een uitzondering voorzien voor gezinnen die reeds voor 1 januari 2027 een voorafbetaling hebben aangevraagd voor een geboorte die uiteindelijk pas op of vanaf 1 januari 2027 zal plaatsvinden. Dit kan zowel gaan om geboortes die einde 2026 waren uitgerekend, maar waarbij het kind later werd geboren dan oorspronkelijk voorzien of voor geboortes die reeds op of vanaf 1 januari 2027 werden uitgerekend, maar waarvoor het gezin reeds in aanmerking kwam van een voorafbetaling. De overgangsregeling die het recht op een startbedrag behoudt voor aanvragen die uiterlijk op 31 december 2026 werden ingediend en waarbij op dat ogenblik aan de voorwaarden voor voorafbetaling was voldaan, berust op een objectief en controleerbaar criterium, namelijk het tijdstip waarop het recht op voorafbetaling is ontstaan.

Het onderscheid tussen gezinnen die vóór en na 1 januari 2027 aan die voorwaarden voldoen, is redelijk verantwoord door de noodzaak om de hervorming op een rechtszekere wijze in werking te laten treden. Zonder overgangsregeling zouden startbedragen die reeds rechtmatig werden aangevraagd en eventueel reeds uitbetaald, moeten worden

teruggevorderd louter omdat de geboorte plaatsvindt na de inwerkingtreding van de nieuwe regeling. Dat zou afbreuk doen aan de bescherming van het vertrouwen in de regelgeving van gezinnen die hun aanvraag hebben ingediend overeenkomstig de op dat moment geldende regelgeving.

Bovendien geldt de overgangsregeling voor alle gezinnen die zich in dezelfde juridische situatie bevinden, namelijk gezinnen die uiterlijk op 31 december 2026 voldeden aan de voorwaarden voor voorafbetaling. De regeling is daardoor algemeen, objectief en niet-discriminerend. Een soortgelijke redenering werd ook gehanteerd bij de opstart van het Groeipakket in 2019 en werd ook door het Grondwettelijk hof aanvaard.

Het standstillbeginsel verbiedt maatregelen die zonder redelijke verantwoording leiden tot een aanzienlijke vermindering van het bestaande beschermingsniveau.

De beperking van het startbedrag geboorte tot het eerste kind in een gezin houdt geen aanzienlijke achteruitgang van de sociale bescherming in. Het betreft immers uitsluitend een eenmalige tegemoetkoming die specifiek gericht is op de opvang van bepaalde aanvangskosten. De overige componenten van de gezinsbijslagen voor jonge kinderen blijven onverminderd bestaan. Gezinnen behouden onder meer aanspraak op het basisbedrag en, afhankelijk van hun situatie, op sociale toeslagen en andere aanvullende tegemoetkomingen.

Door het startbedrag te beperken tot de geboorte of adoptie van het eerste kind wordt de maatregel afgestemd op het oorspronkelijke doel van de tegemoetkoming.

Voorliggende maatregel schendt het standstill-beginsel niet gelet op de legitieme doelstelling van algemeen belang. Zie hiervoor de algemene toelichting over het standstill-beginsel.

b. Joker:

Nuloptie:

Elk rechtgevend kind krijgt momenteel een startbedrag geboorte of adoptie. Het gelijke startbedrag concretiseert het uitgangspunt dat ieder kind bij de start van zijn leven recht heeft op dezelfde basisondersteuning. Het bedrag compenseert een deel van de eenmalige kosten die met iedere geboorte of adoptie gepaard gaan en draagt bij aan een eenvoudig, transparant en kindgericht Groeipakket. Het startbedrag zorgt ervoor dat kinderen van bij het start van het leven ondersteund worden, aangezien dit een cruciale fase is voor de kansen die volgen in het leven.

Gekozen optie:

Het huidige startbedrag geboorte wordt beperkt tot het eerste kind in een gezin en tot meerlingen. Voor de geboorte van een tweede of volgende kinderen in hetzelfde gezin (dezelfde ouders) wordt geen startbedrag meer toegekend, tenzij het een meerling is. Wanneer een kind geboren wordt in een gezin met een andere begunstigdenkern (dus nieuwe partners), waar voor een ander kind (uit een vorige relatie) al wel een startbedrag werd toegekend, wordt dit nieuwe kind wel gezien als eerste kind van dit (nieuwe) koppel en kan een startbedrag worden toegekend.

Analyse

De beperking van het startbedrag geboorte en adoptie tot het eerste rechtgevende kind vermindert de financiële ondersteuning voor kinderen die als tweede of volgend kind in een gezin worden geboren of geadopteerd. Hoewel een deel van de kinderuitrusting kan worden hergebruikt, brengt de komst van ieder kind bijkomende kosten mee, zoals verzorgingsproducten, kleding, voeding, huisvesting en opvang. De maatregel verkleint daardoor de beschikbare financiële ruimte tijdens een belangrijke eerste levensfase.

De impact is niet voor alle kinderen gelijk. Vooral kinderen in gezinnen met een laag inkomen en in grotere gezinnen kunnen sterker worden getroffen, omdat het startbedrag daar een belangrijkere financiële buffer vormt en de kosten zich over meerdere kinderen opstapelen. Hierdoor kan de maatregel bestaande verschillen in materiële

levensomstandigheden vergroten. Ook bij adoptie kan hergebruik van uitrusting minder vanzelfsprekend zijn, bijvoorbeeld door de leeftijd of specifieke behoeften van het geadopteerde kind.

De maatregel koppelt het recht op het startbedrag niet uitsluitend aan de plaats van het kind in de geboortेरang, maar aan de samenstelling van het gezin. Daardoor ontstaat een verschil tussen kinderen die als tweede of volgend kind bij dezelfde ouders worden geboren en kinderen die het eerste gemeenschappelijke kind zijn binnen een nieuw samengesteld gezin. Een tweede kind van ouders die samenblijven, ontvangt geen startbedrag, terwijl een kind dat wordt geboren na een relatiebreuk bij één ouder alleen of bij een ouder met een nieuwe partner wél recht kan geven op het startbedrag. Het recht wordt dus niet meer alleen bepaald door de kosten die met de komst van het kind gepaard gaan, maar ook door relatievorming en -breuken bij de ouders.

De uitzonderingen voor meerlingen en voor startbedragen die vóór 1 januari 2027 al vooraf werden betaald, beperken bepaalde negatieve gevolgen. De meerlingenregeling houdt rekening met gelijktijdige extra kosten, terwijl de overgangsregeling terugvorderingen en aantasting van verworven verwachtingen voorkomt. Deze uitzonderingen nemen echter niet weg dat de meeste tweede en volgende kinderen vanaf 2027 zonder startbedrag worden geboren of geadopteerd.

Ingevolge het advies van de Raad van State werd de gelijktijdige adoptie van meerdere kinderen gelijkgesteld met de adoptie van een meerling. **Conclusie**

De maatregel heeft een negatieve financiële impact op tweede en volgende kinderen en treft vooral kinderen in grotere en financieel kwetsbare gezinnen. De uitzonderingen voor meerlingen en voorafbetalingen verzachten specifieke gevolgen, maar voorkomen niet dat de ondersteuning bij de start van het leven ongelijk wordt verdeeld. Die ongelijkheid hangt niet alleen samen met de plaats van het kind binnen het gezin, maar ook met de gezinsgeschiedenis en de samenstelling van de begunstigten: een eerste gemeenschappelijk kind in een nieuw samengesteld gezin kan wel recht geven op een startbedrag, terwijl een tweede of volgend kind van dezelfde ouders daarvan wordt uitgesloten.

4. Aanpassing verjaring

a. Algemene toelichting

Artikel 95 van het Groeipakketdecreet van 2018 voorziet momenteel in een verjaringstermijn van vijf jaar.

Voorliggende maatregel verlaagt deze termijn van vijf jaar naar drie jaar.

Concreet betekent dit dat gezinnen nog maximaal drie jaar terug kunnen gaan om rechten met betrekking tot de toelagen in het kader van het gezinsbeleid aan te vragen of te laten uitbetalen wanneer het recht niet eerder werd opgenomen. Na afloop van deze termijn gaat het recht definitief verloren.

Een termijn van drie jaar wordt nog als ruim voldoende geacht voor het vrijwaren van de rechten op de toelagen in het kader van het gezinsbeleid. Mede door de automatische rechtentoekenning wordt er getracht zo veel mogelijk rechten tijdig toe te kennen.

Deze verlaging van de verjaringstermijn heeft geen betrekking op aanvragen die werden ingediend voor 1 januari 2027. Voor deze aanvragen blijft de verjaringstermijn van toepassing zoals deze gold op het moment van de aanvraag, zijnde vijf jaar.

Voorliggende maatregel schendt het standstill-beginsel niet gelet op de legitieme doelstelling van algemeen belang. Zie hiervoor de algemene toelichting over het standstill-beginsel.

b. Joker:

Nuloptie:

Binnen het Groeipakket geldt een verjaringstermijn van 5 jaar. Dit geeft zowel de overheid als de burger de ruimte om te garanderen dat het recht van het kind voor elk kind gevrijwaard wordt. Voor de aanvraag zorgtoeslag bijvoorbeeld is het voor ouders vaak het

laatste van hun gedachten om administratieve zaken te regelen als hun kind een zware ondersteuningsnood heeft. Door een verjaringstermijn van 5 jaar zorgen we ervoor dat ook deze gezinnen hun rechten kunnen vrijwaren.

Gekozen optie:

De verjaringstermijn wordt teruggebracht naar 3 jaar.

De maatregel treft in hoofdzaak:

- kinderen met zorgtoeslag, waar nu nog wordt terugbetaald tot 5 jaar in het verleden;
- kinderen met basisbedrag die in uitzonderlijke gevallen nog tot 5 jaar in verleden worden toegekend;
- verschilbetalingen voor kinderen die in het buitenland worden opgevoed;

Analyse

De bestaande automatische rechtentoekenning beperkt het risico op niet-opname, maar sluit dit niet volledig uit. Niet alle toelagen kunnen volledig automatisch worden vastgesteld en bepaalde rechten blijven afhankelijk van informatie of een initiatief van het gezin. De maatregel kan daardoor de gevolgen van niet-tijdige informatie, administratieve fouten of een laattijdige aanvraag sterker bij het kind en het gezin leggen, ook wanneer zij niet zelf verantwoordelijk zijn voor de vertraging.

Voor gezinnen van wie de rechten automatisch en tijdig worden toegekend, zal de maatregel doorgaans weinig directe gevolgen hebben. De impact concentreert zich echter bij gezinnen voor wie automatische toekenning niet volstaat en die zelf informatie of bewijsstukken moeten aanbrengen. Wanneer dat niet binnen drie jaar lukt om administratieve, feitelijke of persoonlijke redenen, gaat een deel van de financiële ondersteuning voortaan echter twee jaar vroeger definitief verloren.

De impact is daarom groter voor gezinnen die meer tijd nodig hebben om hun rechten te kennen, de nodige bewijsstukken te verzamelen of een aanvraag in te dienen. Dit kan onder meer het geval zijn bij kinderen met een zorgnood. Bij een ernstige diagnose, langdurige behandeling, complexe ondersteuningsbehoefte of wijzigende medische situatie ligt de eerste prioriteit vaak bij gezinssituaties. Vooral wanneer ouders sterk belast zijn door de zorg en de moeilijkheden bij het dagelijks functioneren van het kind, hebben zij minder tijd en ruimte om administratieve procedures op te volgen. Het tijdrovende proces van verzamelen van medische en psychosociale documentatie voor de aanvraag tot evaluatie van de zorgnood kan het aanvraagmoment beïnvloeden. Een kortere verjaringstermijn vergroot daardoor het risico dat de zorgtoeslag waarop het kind inhoudelijk recht had, niet meer volledig retroactief kan worden toegekend.

Ook andere kwetsbare gezinnen kunnen de gevolgen sterker ondervinden, zoals gezinnen met een laag inkomen, beperkte administratieve of digitale vaardigheden, een instabiele woon- of gezinssituatie, een taalbarrière of een dossier met een buitenlands element. Zij vinden minder gemakkelijk toegang tot informatie en ondersteuning en zijn vaker afhankelijk van tussenpersonen om hun rechten te realiseren. Omdat de gemiste bedragen voor deze gezinnen een groter aandeel van het beschikbare inkomen vertegenwoordigen, kan het verlies van retroactieve rechten rechtstreeks doorwerken op de materiële leefomstandigheden en ontwikkelingskansen van het kind.

De automatische rechtentoekenning en de overgangsregeling beschermen aanvragen die vóór 1 januari 2027 werden ingediend. Ze beperken daardoor een deel van het risico dat samenhangt met de bestaande aanvraagtermijn, maar nemen dat risico voor kwetsbare gezinnen niet volledig weg. Dit bevordert de rechtszekerheid voor lopende dossiers en voorkomt dat reeds ingestelde aanvragen door de nieuwe termijn worden beperkt. Voor rechten waarvoor pas vanaf 1 januari 2027 een aanvraag wordt gedaan, geldt evenwel de kortere termijn. Proactieve detectie, tijdige informatie, laagdrempelige begeleiding,

toegankelijke communicatie en een goede toeleiding door zorg- en welzijnsprofessionals worden dan nog belangrijker.

Conclusie

De verlaging van de verjaringstermijn heeft beperkte impact op gezinnen en in het bijzonder van wie de rechten automatisch en tijdig worden toegekend, maar houdt een groter risico in voor kinderen met een zorgnood, omdat hun rechten vaker afhankelijk zijn van complexe informatie, medische bewijsvoering en een tijdige aanvraag. Net in gezinnen waar de zorgbelasting, kwetsbare of complexe situaties, en administratieve drempels het hoogst zijn, kan een kortere termijn ertoe leiden dat ondersteuning waarop het kind recht had definitief verloren gaat.

5. Afschaffing kinderopvangtoeslag

a. Algemene toelichting

Het Groeipakketdecreet voorziet in een toeslag om de deelname te stimuleren van baby's en peuters aan kinderopvang in een niet-inkomengerelateerde opvangplaats in een vergunde kinderopvanglocatie tot ze naar de kleuterschool gaan.

Deze toeslag bedraagt op heden 3,78 euro per opvangdag.

Het ontwerp van decreet bepaalt de opheffing van deze toeslag vanaf 1 januari 2027.

In een context van zware budgettaire uitdagingen wordt geoordeeld dat een afzonderlijke financiële stimulans via het Groeipakket niet langer het meest aangewezen instrument vormt. Door de kinderopvangtoeslag op te heffen wordt ingegrepen op een specifieke participatietoeslag waarvan de financiële omvang beperkt is en die slechts betrekking heeft op een beperkte en afgebakende doelgroep, nl. de gezinnen die deelnemen aan de niet-inkomensgerelateerde kinderopvang en waar dus een vrije prijszetting van toepassing is. Via het Plan Kinderopvang wordt sterk ingezet op de uitbreiding van het aantal opvangplaatsen met inkomenstarief. De Vlaamse Regering kiest daarbij voor een structurele benadering van toegankelijkheid en betaalbaarheid, waarbij middelen worden ingezet om het aanbod van betaalbare kinderopvang uit te breiden voor alle gezinnen. In dat kader wordt een afzonderlijke financiële compensatie via het Groeipakket voor gezinnen die gebruikmaken van niet-inkomensgerelateerde opvang minder aangewezen geacht. De Vlaamse Regering kiest expliciet om de beschikbare middelen prioritair te investeren in een Vlaanderenbreed toegankelijk aanbod, eerder dan in een individuele tegemoetkoming die enkel geldt voor een specifieke groep gebruikers van kinderopvang. Voorliggende maatregel schendt het standstill-beginsel niet gelet op de legitieme doelstelling van algemeen belang. Zie hiervoor de algemene toelichting over het standstill-beginsel.

b. Joker:

Nuloptie:

De kinderopvangtoeslag is een bedrag voor elke dag dat je kind naar een erkende kinderopvang gaat waarvan de prijs niet afhangt van je inkomen. Per opvangdag wordt 3,78 euro uitbetaald via het Groeipakket.

Gekozen optie:

De kinderopvangtoeslag binnen het Groeipakket wordt afgeschaft. Hierdoor ontvangen gezinnen niet langer een financiële tegemoetkoming gekoppeld aan het gebruik van niet-inkomensgerelateerde kinderopvang. De maatregel vermindert de financiële ondersteuning voor gezinnen met jonge kinderen die beroep doen op formele niet-inkomensgerelateerde kinderopvang.

Analyse

De afschaffing van de kinderopvangtoeslag vanaf 1 januari 2027 vermindert de financiële ondersteuning voor gezinnen die gebruikmaken van niet-inkomensgerelateerde kinderopvang. Hoewel het bedrag per opvangdag beperkt is, kan het op maandbasis een betekenisvolle tegemoetkoming vormen. Het wegvallen ervan verhoogt de nettokost van

kinderopvang en kan gezinnen ertoe aanzetten minder opvangdagen op te nemen of geen gebruik meer te maken van formele kinderopvang.

Tegelijk is er een duidelijke visie om kinderopvangplaatsen inkomensgerelateerd te maken. De impact van de maatregel moet evenwel worden bekeken in samenhang met het Plan Kinderopvang, waarbij de Vlaamse Regering inzet op een verdere uitbreiding van het aantal opvangplaatsen met inkomenstarief. Daardoor zouden meer gezinnen toegang moeten krijgen tot betaalbare kinderopvang waarbij de ouderbijdrage wordt afgestemd op het gezinsinkomen. In de mate dat gezinnen kunnen doorstromen naar een inkomensgerelateerde opvangplaats, kan de impact van het wegvallen van de kinderopvangtoeslag worden beperkt.

De impact is het grootst voor kwetsbare gezinnen die geen of onvoldoende toegang vinden tot een inkomensgerelateerde opvangplaats en daardoor aangewezen zijn op opvang met vrije prijszetting. Vooral gezinnen met een laag inkomen, alleenstaande ouders, gezinnen met meerdere jonge kinderen en ouders met onregelmatige werktijden beschikken vaak over weinig financiële marge om hogere opvangkosten op te vangen. Tegelijk heeft de uitbreiding van het aanbod aan inkomensgerelateerde kinderopvang net tot doel de betaalbaarheid en toegankelijkheid van kinderopvang te versterken. Voor gezinnen die van dat aanbod gebruik kunnen maken, kunnen de gevolgen van de afschaffing van de toeslag daardoor worden afgevlakt. De mate waarin de maatregel bestaande verschillen in de toegang tot betaalbare kinderopvang beïnvloedt, zal dan ook mede afhangen van de snelheid waarmee bijkomende plaatsen met inkomenstarief beschikbaar komen en toegankelijk zijn voor deze gezinnen.

Kinderopvang is een belangrijke voorwaarde voor de arbeidsparticipatie en economische zelfstandigheid van ouders. Wanneer kinderopvang minder betaalbaar wordt, kan werken financieel minder lonend worden, vooral voor ouders met een laag loon of een deeltijdse betrekking. Ouders kunnen zich genooddaakt zien minder uren te werken, een opleiding of activeringstraject stop te zetten of zich tijdelijk van de arbeidsmarkt terug te trekken. Dit risico is bijzonder groot voor alleenstaande ouders en voor de ouder die binnen het gezin het grootste deel van de zorgtaken opneemt.

Kwaliteitsvolle kinderopvang heeft daarnaast een belangrijke pedagogische en sociale functie. Ze biedt jonge kinderen een stimulerende omgeving waarin zij taalvaardigheden, sociale competenties, zelfstandigheid en emotionele vaardigheden kunnen ontwikkelen. Kinderopvang kan ontwikkelingsnoden vroegtijdig signaleren en kinderen voorbereiden op de overgang naar de kleuterschool. Vooral voor kinderen die thuis minder ontwikkelingskansen krijgen, kan regelmatige deelname aan kwaliteitsvolle kinderopvang bijdragen aan een sterkere start en het verkleinen van achterstanden.

Wanneer financiële drempels ertoe leiden dat kwetsbare kinderen minder of niet deelnemen aan kinderopvang, dreigt de maatregel bestaande ongelijkheden verder te versterken. Deze kinderen verliezen dan niet alleen toegang tot opvang, maar ook tot een omgeving die hun ontwikkeling, sociale participatie en groeikansen ondersteunt. De afschaffing kan zo een cumulatief effect hebben: een lagere arbeidsparticipatie vermindert het gezinsinkomen, terwijl een beperktere deelname aan kinderopvang tegelijk de ontwikkelingskansen van het kind onder druk zet.

Conclusie

De afschaffing van de kinderopvangtoeslag kan, zonder flankerende maatregelen, zowel de arbeidsparticipatie en economische zelfstandigheid van ouders verminderen als de toegang van jonge kinderen tot een stimulerende ontwikkelingsomgeving beperken.

Tegelijk wordt de betaalbaarheid en toegankelijkheid van kinderopvang ook via het kinderopvangbeleid ondersteund, onder meer door de geplande uitbreiding van het aanbod aan plaatsen met inkomenstarief. Deze initiatieven kunnen de impact van de maatregel beperken.

De uiteindelijke gevolgen zullen daarom verschillen naargelang de toegang die gezinnen hebben tot betaalbare kinderopvang. Voor kwetsbare gezinnen die geen gebruik kunnen maken van een plaats met inkomenstarief blijft er een risico op verminderde betaalbaarheid van kinderopvang, met mogelijke gevolgen voor zowel de arbeidsparticipatie van ouders als de ontwikkelingskansen van kinderen. De verdere

uitbouw van een toegankelijk en betaalbaar kinderopvangaanbod vormt daarom een belangrijke randvoorwaarde om deze risico's te beperken.

6. Bevriezing leeftijdsbijslag

a. Algemene toelichting

Artikel 212 van het Groeipakketdecreet van 2018 kent een leeftijdsbijslag toe aan kinderen die geboren zijn vóór 1 januari 2019 en die recht hadden op kinderbijslag krachtens de federale kinderbijslagreglementering. Het bedrag van die leeftijdsbijslag varieert naargelang de leeftijdscategorie waartoe het rechtgevend kind behoort.

Met deze maatregel wordt bepaald dat voor de toepassing van de leeftijdsbijslag rekening wordt gehouden met de leeftijdscategorie waarin het rechtgevend kind zich bevindt op 31 december 2026. Vanaf 1 januari 2027 heeft het bereiken van een volgende leeftijdscategorie geen invloed meer op het bedrag van de leeftijdsbijslag waarop aanspraak kan worden gemaakt. Het bedrag van de leeftijdsbijslag wordt aldus bevroren op het niveau dat van toepassing is op 31 december 2026.

Deze wijziging heeft uitsluitend betrekking op de toekomstige evolutie van het bedrag van de leeftijdsbijslag. De bestaande voorwaarden voor de toekenning van de leeftijdsbijslag blijven ongewijzigd. Evenmin wordt afbreuk gedaan aan het systeem van de gehalveerde leeftijdsbijslag, zoals geregeld in artikel 212 van het Groeipakketdecreet van 2018. Dat systeem blijft integraal van toepassing.

Door de bevroren van de leeftijdscategorieën wordt vermeden dat het bedrag van de leeftijdsbijslag nog verder stijgt na 31 december 2026 als gevolg van het bereiken van een hogere leeftijdscategorie.

Voorliggende maatregel schendt het standstill-beginsel niet gelet op de legitieme doelstelling van algemeen belang. Zie hiervoor de algemene toelichting over het standstill-beginsel.

b. Joker

Nuloptie:

Momenteel ontvangen kinderen die geboren zijn voor 1/1/2019 bovenop het rangbedrag ook een leeftijdsbijslag vanaf 6 jaar. Dit zijn de bedragen:

Leeftijdsbijslag

Leeftijd	Bedrag per maand
6 tot 11 jaar	34,52 euro
12 tot 17 jaar	52,76 euro
vanaf 18 jaar	67,08 euro

Leeftijdsbijslag voor oudste kind dat geen sociale toeslag of zorgtoeslag voor een kind met een ondersteuningsbehoefte ontvangt

Leeftijd	Bedrag per maand
6 tot 11 jaar	17,31 euro
12 tot 17 jaar	26,36 euro
vanaf 18 jaar	30,39 euro

Oudste kinderen die een toeslag ontvangen, krijgen de volledige maandelijkse leeftijdsbijslag. Voor deze kinderen wordt geen leeftijdsbijslag toegepast.

Gekozen optie:

De leeftijdsbijslag voor kinderen geboren vóór 1 januari 2019 wordt bevroren op de situatie zoals die bestaat op 31 december 2026. Vanaf 1 januari 2027 leidt het bereiken van een

nieuwe leeftijdscategorie dus niet langer tot een verhoging van het bedrag van de leeftijdsbijslag. De maatregel vermindert daardoor de toekomstige groei van de financiële ondersteuning voor gezinnen met kinderen die nog onder de overgangsregeling van de vroegere kinderbijslag vallen.

Analyse

De impact is niet onmiddellijk zichtbaar voor gezinnen waarvan het kind op 31 december 2026 al in de hoogste toepasselijke leeftijdscategorie zit (dus minstens 18 jaar is). Voor jongere kinderen die na die datum een nieuwe leeftijdsdrempel bereiken, betekent de maatregel wel dat zij geen bijkomende leeftijdsbijslag meer opbouwen.

De impact neemt toe naarmate het kind op 31 december 2026 jonger is en nog meerdere leeftijdsdrempels moet bereiken. De weggevallen verhoging doet zich voor op leeftijden waarop de kosten voor onderwijs, vervoer, kleding en vrije tijd doorgaans toenemen. Daardoor kan de financiële ondersteuning minder goed meegroeien met de veranderende behoeften van het kind.

De gevolgen wegen relatief zwaarder door voor kinderen in gezinnen met een laag inkomen of weinig financiële reserves. Voor deze gezinnen vormt de leeftijdsbijslag een belangrijker deel van het beschikbare inkomen en is er minder ruimte om stijgende kosten zelf op te vangen. Hoewel sociale toeslagen en zorgtoeslagen blijven bestaan, sluiten die niet noodzakelijk volledig aan bij het financiële verlies door het uitblijven van de leeftijdsverhoging.

Daarnaast vergroot de maatregel de verschillen tussen kinderen binnen het Groeipakket. Kinderen in het oude stelsel worden verschillend getroffen naargelang hun leeftijd op de ijkdatum, terwijl kinderen geboren vanaf 1 januari 2019 een vast basisbedrag ontvangen volgens het nieuwe stelsel. Vooral voor een enig kind met een lager rangbedrag binnen het oude stelsel kan het verschil met een enig kind in het nieuwe stelsel verder oplopen doordat de compenserende leeftijdsbijslag niet meer stijgt.

Conclusie

De maatregel beperkt de toekomstige groei van de ondersteuning voor een afgebakende groep kinderen en treft vooral jongere kinderen binnen het overgangsstelsel. Hoewel het bestaande bedrag behouden blijft, kan de bevrozing de ondersteuning minder laten aansluiten bij toenemende kosten naarmate kinderen ouder worden en de verschillen tussen kinderen in het oude en het nieuwe Groeipakketstelsel vergroten.

Algemene repliek op de adviezen van de Raad van State, SERV en de Vlaamse Raad WVG

Raad van State heeft haar advies 80.188/1-3-16 afgeleverd op 19 oktober 2026, SERV heeft haar advies afgeleverd op 19 oktober 2026 en Vlaamse Raad WVG heeft haar advies afgeleverd op 21 oktober 2026.

De Vlaamse Regering neemt akte van de bezorgdheden van de Raad van State, SERV en de Vlaamse Raad WVG over de impact van de voorgestelde hervormingen van het Groeipakket. De drie adviesorganen vragen in het bijzonder aandacht voor de gevolgen voor kwetsbare gezinnen, de rechtszekerheid, de proportionaliteit en de uitvoerbaarheid. De SERV vraagt daarnaast een stabiel financieel kader en een langetermijnvisie.

De Vlaamse Regering is evenwel van oordeel dat de voorgestelde maatregelen verantwoord zijn. De decreetgever beschikt in sociaaleconomische aangelegenheden, en dus ook bij het bepalen van het beleid inzake gezinsbijslagen, over een ruime beoordelingsbevoegdheid. Het Grondwettelijk Hof zou de door de decreetgever genomen maatregelen om die doelstelling te bereiken, en de motieven die daaraan ten grondslag

liggen, alleen kunnen afkeuren wanneer zij niet redelijk verantwoord zijn.¹ Gelet op die ruime beoordelingsbevoegdheid, alsook op het technische karakter van de materie en de grote verscheidenheid aan situaties die zich in de praktijk kunnen voordoen, mag de decreetgever bij de uitwerking van dat beleid gebruik maken van categorieën die de verscheidenheid van de mogelijke situaties slechts op vereenvoudigde wijze en bij benadering opvangen.²

1. Standstill, proportionaliteit en budgettaire context

De standstill-verplichting vervat in artikel 23 van de Grondwet kan volgens vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en de Raad van State niet zo worden begrepen dat ze elke wetgever, in het raam van zijn bevoegdheden, de verplichting oplegt om niet te raken aan de voorwaarden van de door artikel 23 van de Grondwet gewaarborgde rechten. Zij verbiedt hun slechts om maatregelen te nemen die een aanzienlijke achteruitgang betekenen van die rechten, zonder dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang, maar zij ontzegt hun niet de bevoegdheid om te oordelen hoe dat recht op de meest adequate wijze wordt gewaarborgd.³

De achteruitgang van de graad van bescherming ten opzichte van de graad van bescherming die werd geboden door de eerder van toepassing zijnde normen, is niet aanzienlijk. De hervorming grijpt hoofdzakelijk in op aanvullende tegemoetkomingen of toeslagen, toekomstige verhogingen en voorwaarden voor de toekenning of uitoefening van rechten. De ontworpen maatregelen raken evenwel niet aan de essentie van het Groeipakket: de nominale bedragen ervan alsook het indexeringsmechanisme blijven ongewijzigd, zodat de koopkracht van de gezinnen gevrijwaard blijft.

Bovendien treffen de hervormingsmaatregelen niet één specifieke groep van begunstigten, maar zijn zij gespreid over verschillende levensfasen en categorieën. Zij treffen dus noch éénzelfde groep gezinnen, noch éénzelfde groep kinderen gedurende hun volledige levensloop. Bij de beoordeling van de vermindering van het beschermingsniveau van een in artikel 23 van de Grondwet gewaarborgd sociaal grondrecht, moet rekening worden gehouden met het *globaal* beschermingsniveau van de categorie van personen die in aanmerking komen voor het betrokken sociaal voordeel.⁴

Verder zijn er, ter bescherming van verworven rechten en legitieme verwachtingen, waar nodig overgangsregelingen of uitzonderingen opgenomen.

Voor zover bepaalde maatregelen tóch als een aanzienlijke achteruitgang dienen te worden beschouwd, worden zij redelijk verantwoord door redenen van algemeen belang.

De hervorming maakt deel uit van de begrotingsopmaak 2027 en beoogt bij te dragen aan het herstel van het begrotingsevenwicht en aan de duurzame financierbaarheid van de overheidsuitgaven, waaronder ook de uitgaven op het vlak van sociale bescherming. Zoals de Raad van State terecht in herinnering bracht in zijn advies, is de financiële gezondmaking van de openbare financiën niet louter een beleidsdoelstelling, maar een verplichting die voor België onder meer voortvloeit uit het Stabiliteitsverdrag van 2 maart

¹ Bv. GwH, nr. 66/2007, 26 april 2007, B.10.4; nr. 198/2019, 5 december 2019, B.13.

² Bv. GwH, nr. 54/2003, 30 april 2003, B.6; nr. 8/2014, 23 januari 2014, B.13.2; nr. 32/2024, 21 maart 2024, B.21.3.

³ Bv. GwH, nr. 198/2019, 5 december 2019, B.19.2; nr. 96/2026, 10 september 2026, B.18.3; RvS, nr. 216.702, 6 december 2011.

⁴ Bv. RvS, nr. 264.641, 24 oktober 2025, overw. 25.

2012. Ook het Internationaal Monetair Fonds is overigens van oordeel dat het van cruciaal belang is dat de begrotingstekorten in België blijvend worden teruggedrongen.⁵ De decreetgever streeft met de hervorming dus legitieme beleidsdoelstellingen na.

In 2027 bedraagt de geraamde besparing binnen het Groeipakket 137,75 miljoen euro. De budgettaire gevolgen worden bovendien verder gemonitord. De hervormingsmaatregelen zijn dus pertinent ten aanzien van de nagestreefde doelstellingen.

De gevolgen van de maatregelen zijn ook niet buitensporig. Er wordt bewust niet geraakt aan de harde kern van het Groeipakket: zowel de nominale bedragen als het indexeringsmechanisme blijven ongewijzigd, zodat de koopkracht van de gezinnen gevrijwaard blijft. De maatregelen raken enkel aan de aanvullende componenten en aan de randvoorwaarden van het stelsel. Een structurele vermindering van de maandelijkse bedragen of een beperking van de indexering ervan zou gezinnen algemener en langduriger treffen. De gekozen hervorming vrijwaart aldus zoveel mogelijk de kern van de financiële ondersteuning die het Groeipakket biedt. Bovendien worden de maatregelen gespreid over verschillende leeftijdscategorieën, om te vermijden dat welbepaalde gezinnen zwaar zouden worden getroffen door het gecumuleerde effect van verschillende maatregelen, terwijl andere gezinnen helemaal niet zouden worden getroffen. Tot slot wordt waar nodig voorzien in overgangsregelingen en uitzonderingen, ter bescherming van verworven rechten en legitieme verwachtingen van de rechthebbenden.

2. Startbedrag geboorte en adoptie

Het startbedrag is een eenmalige tegemoetkoming in de uitzonderlijke kosten bij de komst van een kind en vormt niet de kern van de periodieke gezinsbijslagen.

De keuze van de decreetgever om het startbedrag te beperken tot het *eerste* rechtgevende kind van dezelfde begunstigde of begunstigten creëert een verschil in behandeling dat berust op een objectief criterium, namelijk de plaats of de rang van het kind in het gezin. Met dit verschil in behandeling wordt een legitiem doel nagestreefd, namelijk een begroting in evenwicht en de gezondmaking van de publieke financiën, alsmede de financiële duurzaamheid van het Vlaamse sociale beschermingsstelsel.

Het gekozen criterium is redelijk verantwoord in het licht van die besparingsdoelstellingen, alsook in het licht van de specifieke doelstelling die met het startbedrag wordt nagestreefd. De decreetgever kan redelijkerwijze aannemen dat de aanvangskosten gemiddeld hoger zijn bij een eerste kind. Bepaalde kinderuitrusting met een relatief hoge kostprijs wordt immers enkel voor baby's en/of jonge peuters gebruikt en is doorgaans ook nog bruikbaar voor de volgende kinderen in het gezin. Te denken valt onder meer aan een kinderwagen, ledikant, verzorgingstafel, kinderstoel, babybadje, babybox, wipstoeltje, babyautostoeltje, ... en de bijhorende accessoires (bv. matras, kussen, dekentjes, ...). Dat er daarnaast, zoals de Raad van State aanhaalt, uiteraard nog andere kosten zijn die *é*lk kind met zich meebrengt, ongeacht zijn rang in het gezin (bv. voor voeding, verzorgingsproducten en kleding), maakt het oordeel van de decreetgever nog niet onredelijk. Ter compensatie van die recurrente kosten is hoe dan ook niet het startbedrag bedoeld, maar wel de reguliere, maandelijkse gezinsbijslag. Daaraan wordt niet geraakt.

⁵ IMF, "België : conclusies van de medewerkers aan de Artikel IV-opdracht 2025", 5 februari 2025, aangehaald door het Grondwettelijk Hof in arrest nr. 96/2026 van 10 september 2026 (B.26.1).

Bovendien is het gekozen criterium transparant en eenvoudig te controleren door de bevoegde administratie.⁶ Het is eigen aan een forfaitaire tegemoetkoming dat geen rekening wordt gehouden met de grote verscheidenheid aan situaties die zich in de praktijk kunnen voordoen. De decreetgever kan dan ook redelijkerwijze aannemen dat het niet nodig is om voor elke individuele gezins- of kostensituatie in een afzonderlijke regeling van het startbedrag te voorzien.

Wel houdt de decreetgever rekening met de bijzondere situatie van de geboorte van een meerling (d.w.z. na de geboorte van een eerste kind), omdat die omstandigheid het gezin confronteert met grote bijkomende kosten die op hetzelfde moment moeten worden gemaakt. De uitrusting die is aangeschaft voor een eerste kind kan niet altijd zomaar worden hergebruikt voor een meerling (bv. een kinderwagen). Zelfs als dat wél het geval is (bv. een babybedje), is de uitrusting slechts herbruikbaar voor één van de baby's van de meerling en moet er dus nog een extra exemplaar worden aangeschaft. De uitzondering voor meerlingen houdt rekening met de gelijktijdige bijkomende kosten. De Vlaamse Raad WVG beoordeelt de bijzondere regeling voor meerlingen overigens positief.

De Raad van State wijst in haar advies op de gecreëerde ongelijkheid tussen de adoptie van een meerling en de gelijktijdige adoptie van meerdere kinderen. Ingevolge dit advies werd de regeling aangepast.

Evenmin is het in het licht van de nagestreefde doelstellingen onredelijk dat de decreetgever kinderen anders behandelt naargelang zij als eerste kind worden geboren in een nieuw samengesteld gezin, dan wel als tweede kind in een bestaand gezin. De toekenning van het startbedrag strekt er immers toe om rekening te houden met de mogelijkheid tot hergebruik van reeds voor het eerste kind aangeschafte kinderuitrusting. Het is niet onredelijk om aan te nemen dat wanneer – veelal na een scheiding – een nieuwe begunstigdenkern een eerste kind krijgt, de ouders niet noodzakelijk nog kunnen beschikken over de kinderuitrusting die één van hen met een vorige partner had aangekocht. Bovendien is het door de grote verscheidenheid aan mogelijke gezinssituaties niet mogelijk om een preciezer criterium te hanteren, dat even eenvoudig te controleren is. Het is niet onredelijk dat de decreetgever de bevoegde administratie er niet mee heeft willen belasten elk gezin aan een exhaustief onderzoek te onderwerpen wat betreft de daadwerkelijke herbruikbaarheid van eerder aangeschafte kinderuitrusting. De decreetgever vermocht de werkelijkheid dus op deze manier bij benadering in categorieën in te delen.

Tot slot voorkomt de overgangsregeling de terugvordering van startbedragen waarvoor vóór de inwerkingtreding reeds een geldige aanvraag werd gedaan. De Vlaamse Raad uitte zijn bezorgdheden over de gezinnen die niet tijdig ingelicht zijn over de nieuwe regeling. Er zal echter worden ingezet op een informatiecampagne naar het professioneel netwerk rond een zwangere persoon om deze aanpassing te communiceren.

Wat betreft de bezorgdheden van de Vlaamse Raad aangaande het gelijkheidsbeginsel, kan worden terugverwezen naar de bovenstaande repliek op het advies van de Raad van State.

3. Maximumleeftijd

De maximumleeftijd wordt gefaseerd verlaagd. Vanaf oktober 2027 geldt 24 jaar als maximumleeftijd en de verdere verlaging tot 23 jaar is voorzien vanaf 1 januari 2029.

⁶ Vergelijk bv. GwH, nr. 5/2025, 16 januari 2025, B.29.3-B.29.4.

1 oktober 2027 – en niet 1 januari 2027 – wordt als scharnierdatum gehanteerd voor de eerste verlaging (naar 24 jaar). Op die manier wil de decreetgever vermijden dat studerende rechtgevende kinderen lopende het huidige academiejaar 2026-2027 geconfronteerd zouden worden met het wegvallen van de gezinsbijslag (namelijk indien zij vóór het einde van dat academiejaar 24 jaar worden). Op die manier wordt ook het mogelijke bezwaar dat de maatregel zonder redelijke verantwoording een onderscheid maakt tussen wie vóór en na het einde van het lopende academiejaar verjaart ondervangen. Zodra het huidige academiejaar ten einde is, is het echter wél redelijk verantwoord om de gezinsbijslag te laten stoppen op de verjaardag van het rechtgevend kind dat nog studeert. Gelet op de inwerkingtreding in oktober 2027 wordt, binnen de budgettaire mogelijkheden, tegemoet gekomen aan de bezorgdheden van de Vlaamse raad WVG waarbij vermeden wordt dat jongeren in het huidige academiejaar worden getroffen. Naast die overgangsregeling, wordt voorzien in een uitzondering voor jongeren in een behartenswaardige situatie. Hiermee wordt de impact van de hervorming op jongeren in een kwetsbare situatie verzacht. Het is aan de Vlaamse Regering om de categorie van jongeren in behartenswaardige situaties nader te omschrijven. Het gaat hierbij om jongeren die studievertraging hebben opgelopen als gevolg van specifieke situaties, met name: jongeren in de jeugdhulp, jongeren in de pleegzorg, jongeren die het Groeipakket voor zichzelf ontvangen, jongeren die mantelzorger zijn en jongeren met een handicap of ziekte.

4. Schoolverlatersregeling

De afschaffing van het schoolverlatersstatuut vloeit voort uit de keuze om gezinsbijslagen na achttien jaar in beginsel te verbinden aan de hoedanigheid van leerling, student of stagiair. Dat hierdoor een sterkere stimulans ontstaat om aansluiting te zoeken bij onderwijs, opleiding of arbeidsmarkt, maakt de maatregel niet onevenredig.

Bestaande schoolverlaters worden beschermd door een uitdovende overgangsregeling. Jongeren die op 31 december 2026 reeds een recht hebben geopend, behouden het resterende recht onder de geldende voorwaarden, binnen de nieuwe maximumleeftijd.

5. Kinderopvangtoeslag

De adviesinstanties wijzen erop dat de afschaffing van de kinderopvangtoeslag gevolgen kan hebben voor gezinnen die geen toegang hebben tot kinderopvang met inkomenstarief. De Vlaamse Raad WVG vraagt daarom aandacht voor de betaalbaarheid en toegankelijkheid van kinderopvang en beveelt een overgangsregeling aan.

De kinderopvangtoeslag is een specifieke participatietoeslag voor niet-inkomensgerelateerde kinderopvang en behoort niet tot de kern van de gezinsbijslagen. De afschaffing ervan moet bovendien worden gelezen in samenhang met de beleidskeuze om sterker in te zetten op betaalbare kinderopvang met inkomenstarief en het aanbod hiervan gevoelig uit te breiden. Vandaag is een ruime 85% van het aanbod aan kinderopvangplaatsen inkomensgerelateerd. In de komende jaren zal dit aandeel verder oplopen.

De Vlaamse Regering erkent dat de mate waarin dit de gevolgen compenseert afhankelijk is van de effectieve beschikbaarheid van dergelijke opvang. De verdere uitbreiding van het aanbod en de monitoring ervan zijn daarom relevant. Daarmee wordt gekozen voor een structurele versterking van betaalbare kinderopvang in plaats van een individuele tegemoetkoming voor één afgebakende groep.

De Raad van State wijst op de mogelijke impact voor kwetsbare gezinnen en formuleert, in het kader van de globale beoordeling van de maatregelen inzake het Groeipakket, een

voorbehoud bij de verenigbaarheid met de standstill-verplichting van artikel 23 van de Grondwet.

Wat de kinderopvangtoeslag betreft dient erop te worden gewezen dat de decreetgever van oordeel is dat de kinderopvangtoeslag niet onder de toepassing van artikel 23 van de Grondwet valt.

Zoals gedefinieerd in het Groeipakketdecreet van 2018 dient de kinderopvangtoeslag beschouwd te worden als een toeslag die de overheid toekent in het kader van het gezinsbeleid, vermeld in artikel 5, § 1, II, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en valt bijgevolg niet onder de gezinsbijslagen vermeld in artikel 5, § 1, IV, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

De opheffing van de kinderopvangtoeslag raakt evenmin aan de toegang tot kinderopvang als zodanig. De regelgeving inzake kinderopvang en de bestaande ondersteuning en financiering van kinderopvangvoorzieningen blijven ongewijzigd bestaan. De maatregel heeft uitsluitend betrekking op de opheffing van een aanvullende tegemoetkoming binnen het gezinsbeleid.

Aangezien de kinderopvangtoeslag niet onder de toepassing van artikel 23 van de Grondwet valt, beschikt de decreetgever over een ruime beoordelingsmarge om deze tegemoetkoming, rekening houdend met beleidsmatige en budgettaire overwegingen, aan te passen of op te heffen.

6. Verjaringstermijn

Een verjaringstermijn van drie jaar blijft een redelijke termijn om rechten te laten gelden. De automatische rechtentoekenning binnen het Groeipakket vermindert bovendien het risico dat rechten niet tijdig worden opgenomen. Voor aanvragen die vóór 1 januari 2027 zijn ingediend, blijft de voorheen geldende termijn gelden.

De Vlaamse raad WVG uit zijn bezorgdheden over het verloren gaan van rechten op de zorgtoeslag. In het dossierbeheer wordt er steeds maximaal ingezet op de begeleiding bij het vervolledigen van hun dossier.

7. Bevriezing leeftijdsbijslagen

De bevriezing vermindert geen reeds toegekende leeftijdsbijslag. Het bedrag waarop het kind op 31 december 2026 recht heeft, blijft behouden. Alleen toekomstige verhogingen bij het bereiken van een volgende leeftijdscategorie vallen weg. De bestaande toekenningsvoorwaarden en het systeem van de gehalveerde leeftijdsbijslag blijven behouden.

De maatregel moet worden gezien binnen het uitdovende overgangsstelsel voor kinderen die nog onder de vroegere kinderbijslagregeling vallen. Er wordt bijgevolg niet geraakt aan een bestaand maandbedrag, maar uitsluitend aan de toekomstige evolutie daarvan.

De Raad van State en de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin wijzen erop dat de bevriezing van de leeftijdsbijslagen de verdere groei van de ondersteuning voor kinderen in de overgangsregeling beperkt. Zij merken op dat de ondersteuning daardoor minder kan aansluiten bij de toenemende kosten naarmate kinderen ouder worden en dat de verschillen tussen het overgangsstelsel en het nieuwe stelsel kunnen toenemen. Zij vragen in dat verband bijzondere aandacht voor de proportionaliteit van de maatregel in het licht van het standstill- en gelijkheidsbeginsel.

De decreetgever is van oordeel dat de bevriezing van de leeftijdsbijslagen geen onevenredige aantasting inhoudt van het recht op gezinsbijslagen, gewaarborgd door artikel 23 van de Grondwet.

De maatregel heeft uitsluitend betrekking op de leeftijdsbijslagen die bij wijze van overgangsregeling nog worden toegekend aan kinderen die geboren zijn vóór 1 januari 2019. Het betreft derhalve een uitdovende regeling. De maatregel doet bovendien geen afbreuk aan het bedrag van de leeftijdsbijslag dat het kind op het ogenblik van de inwerkingtreding reeds ontvangt. Dat bedrag blijft behouden. Enkel de overgang naar een hogere leeftijdscategorie en de daarmee verbonden verhoging van de leeftijdsbijslag wordt niet langer toegepast. Zoals ook uit het JoKER blijkt, beperkt de maatregel aldus de toekomstige groei van de ondersteuning, zonder het reeds toegekende bedrag te verminderen.

Bij de beoordeling van de evenredigheid moet tevens rekening worden gehouden met de bijzondere oorsprong van deze leeftijdsbijslagen. Zij maken deel uit van de overgangsmaatregelen op basis waarvan rechten bij de invoering van het Groeipakket werden behouden voor kinderen geboren vóór 1 januari 2019. De maatregel raakt bijgevolg niet aan de algemene basisbedragen van het Groeipakket, maar beperkt uitsluitend de verdere verhoging binnen deze uitdovende overgangsregeling.

De maatregel moet voorts worden beoordeeld tegen de achtergrond van de bredere begrotingsinspanning. De Raad van State erkent dat budgettaire doelstellingen, waaronder de financiële houdbaarheid van een stelsel van sociale uitkeringen en de gezondmaking van de openbare financiën, legitieme doelstellingen van algemeen belang kunnen vormen. De voorliggende maatregel draagt bij tot die doelstelling en maakt deel uit van een geheel van maatregelen waarbij de inspanning over verschillende leeftijdsfasen binnen het Groeipakket wordt gespreid.

Gelet op het uitdovende karakter van de betrokken leeftijdsbijslagen, het behoud van het reeds bereikte bedrag en het feit dat uitsluitend toekomstige verhogingen bij de overgang naar een volgende leeftijdscategorie worden uitgesloten, is de impact van de maatregel voldoende begrensd. In samenhang met de nagestreefde doelstelling van algemeen belang bestaat bijgevolg een redelijk verband van evenredigheid tussen de maatregel en het beoogde herstel van het begrotingsevenwicht. De decreetgever is om die redenen van oordeel dat de maatregel verenigbaar is met de standstill-verplichting die voortvloeit uit artikel 23 van de Grondwet.

Verantwoording per artikelnummer

Artikel 96

Voorliggend artikel voorziet in de opheffing van een aantal definities die betrekking hebben op de kinderopvangtoeslag. Gelet op de opheffing van de kinderopvangtoeslag dienen deze definities niet behouden te blijven in het Groeipakketdecreet van 2018.

Artikel 97

Voorliggend artikel geeft uitvoering aan de maatregel tot verlaging van de maximumleeftijd en de opheffing van het statuut als schoolverlater.

In het huidige punt 3° wordt de maximumleeftijd verlaagd naar de leeftijd van 24 jaar en wordt het statuut van schoolverlater opgeheven.

Het nieuwe punt 3°/1 voorziet in de invoering van een overgangsperiode voor de kinderen die op 31 december 2026 reeds recht hebben op gezinsbijslagen omwille van het schoolverlatersstatuut.

In het nieuwe punt 3°/2 wordt de uitzondering op de maximumleeftijd van 24 jaar voorzien voor de jongeren die zich in een behartenswaardige situatie bevinden. Voor deze jongeren blijft ook de maximumleeftijd van 25 jaar van toepassing, voor zover ze blijven voldoen

aan het statuut van leerling, student of stagiair. De Vlaamse Regering zal bepalen wat onder behartenswaardige situaties dient te worden begrepen.

Artikel 98

Voorliggend artikel bepaalt uitdrukkelijk dat het startbedrag geboorte enkel nog wordt uitbetaald voor het eerste rechtgevend kind.

Met deze wijziging wordt het startbedrag geboorte voortaan toegekend voor de geboorte van het eerste rechtgevende kind binnen de samenstelling van de begunstigde of begunstigten die het recht op het startbedrag openen.

Voor de toepassing van deze bepaling wordt nagegaan of het kind waarvoor het startbedrag wordt aangevraagd het eerste rechtgevende kind is waarvoor dezelfde begunstigde of combinatie van begunstigten een recht op gezinsbijslagen opent. Indien dat niet het geval is, ontstaat geen recht op een startbedrag geboorte, behoudens de bijzondere regeling voor meerlingen.

De regeling heeft onder meer de volgende gevolgen.

Wanneer twee personen reeds samen een rechtgevend kind hebben en vervolgens een tweede kind krijgen terwijl zij nog steeds samen de begunstigten zijn, ontstaat geen recht op een nieuw startbedrag geboorte. Het nieuwe kind is immers niet het eerste rechtgevende kind binnen diezelfde samenstelling van begunstigten.

Wanneer twee personen die samen een kind hebben uit elkaar gaan en één van hen daarna alleen een kind krijgt, ontstaat wel een recht op een startbedrag geboorte. Het betrokken kind is dan het eerste rechtgevende kind waarvoor die persoon alleen als begunstigde wordt beschouwd.

Eenzelfde redenering geldt wanneer na een relatiebreuk een nieuw gezin ontstaat met een andere partner. Indien de nieuwe ouders gezamenlijk als begunstigten worden aangeduid voor hun eerste gemeenschappelijk kind, ontstaat een recht op een startbedrag geboorte. Daarbij is niet relevant of de nieuwe partner al dan niet reeds kinderen heeft uit een eerdere relatie. Doorslaggevend is dat het gaat om de eerste geboorte binnen die nieuwe samenstelling van begunstigten.

De wijziging heeft eveneens tot gevolg dat geen startbedrag geboorte verschuldigd is wanneer eenzelfde samenstelling van begunstigten reeds eerder een rechtgevend kind had en daarna een biologisch of geadopteerd kind krijgt. Het eerder bestaan van een rechtgevend kind binnen dezelfde samenstelling van begunstigten sluit een nieuw recht op een startbedrag uit.

Wanneer een eerste geboorte betrekking heeft op een meerling, behoudt elk kind recht op een individueel startbedrag geboorte. De bijzondere regeling voor meerlingen blijft zodoende behouden.

Ook wanneer een samenstelling van begunstigten reeds een rechtgevend kind heeft en daarna een meerling krijgt, heeft elk kind van die meerling recht op een individueel startbedrag geboorte.

In paragraaf 2 wordt verduidelijkt dat een stilgeboren kind recht geeft op een startbedrag voor zover het het eerste rechtgevend kind van de begunstigde of de begunstigten samen is.

Een nieuwe paragraaf 3 wordt toegevoegd om te vermijden dat het startbedrag geboorte wordt teruggevorderd bij de gezinnen die reeds een startbedrag geboorte hebben

aangevraagd voor een voorafbetaling vóór 1 januari 2027, maar de geboorte pas zal plaatsvinden op of na 1 januari 2027.

Artikel 99

Voorliggend artikel bepaalt uitdrukkelijk dat het startbedrag adoptie enkel nog wordt uitbetaald voor het eerste rechtgevend kind.

Met deze wijziging wordt het startbedrag adoptie voortaan toegekend voor de adoptie van het eerste rechtgevende kind binnen de samenstelling van de begunstigde of begunstigten die het recht op het startbedrag openen.

Voor de toepassing van deze bepaling wordt nagegaan of het kind waarvoor het startbedrag wordt aangevraagd het eerste rechtgevende kind is waarvoor dezelfde begunstigde of combinatie van begunstigten een recht op gezinsbijslagen opent. Indien dat niet het geval is, ontstaat geen recht op een startbedrag adoptie, behoudens de bijzondere regeling voor meerlingen.

De regeling heeft onder meer de volgende gevolgen.

Wanneer twee personen reeds samen een rechtgevend kind hebben en vervolgens een tweede kind adopteren terwijl zij nog steeds samen de begunstigten zijn, ontstaat geen recht op een nieuw startbedrag adoptie. Het nieuwe kind is immers niet het eerste rechtgevende kind binnen diezelfde samenstelling van begunstigten.

Wanneer twee personen die samen een kind hebben uit elkaar gaan en één van hen daarna alleen een kind adopteert, ontstaat wel een recht op een startbedrag adoptie. Het betrokken kind is dan het eerste rechtgevende kind waarvoor die persoon alleen als begunstigde wordt beschouwd.

Eenzelfde redenering geldt wanneer na een relatiebreuk een nieuw gezin ontstaat met een andere partner. Indien de nieuwe ouders gezamenlijk als begunstigten worden aangeduid voor hun eerste gemeenschappelijk kind, ontstaat een recht op een startbedrag adoptie. Daarbij is niet relevant of de nieuwe partner al dan niet reeds kinderen heeft uit een eerdere relatie. Doorslaggevend is dat het gaat om het eerste kind binnen die nieuwe samenstelling van begunstigten.

De wijziging heeft eveneens tot gevolg dat geen startbedrag adoptie verschuldigd is wanneer eenzelfde samenstelling van begunstigten reeds eerder een rechtgevend kind had en daarna een kind adopteert. Het eerder bestaan van een rechtgevend kind binnen dezelfde samenstelling van begunstigten sluit een nieuw recht op een startbedrag uit.

Wanneer een adoptie betrekking heeft op de gelijktijdige adoptie van meerdere kinderen, inclusief de adoptie van een meerling, behoudt elk kind recht op een individueel startbedrag adoptie.

Ook wanneer een samenstelling van begunstigten reeds een rechtgevend kind heeft en daarna een meerling adopteert, heeft elk kind van die meerling recht op een individueel startbedrag adoptie.

Artikel 100

Voorliggend artikel heft titel 1 van boek 2, deel 3, m.b.t. de kinderopvangtoeslag integraal op in uitvoering van de maatregel om de kinderopvangtoeslag af te schaffen.

Artikel 101

Artikel 75 van het Groeipakketdecreet van 2018 wordt aangepast in functie van de afschaffing van de kinderopvangtoeslag.

Artikel 102

Gelet op de wijziging van de verjaringstermijn wordt in artikel 95 van het Groeipakketdecreet van 2018 telkens de termijn van vijf jaar vervangen door de termijn van drie jaar.

Het derde lid wordt opgeheven omwille van de afschaffing van de kinderopvangtoeslag.

Artikel 103

Artikel 212 van het Groeipakketdecreet van 2018 voorziet dat de kinderen geboren voor 1 januari 2019 en recht hadden op kinderbijslag op grond van de federale kinderbijslagreglementering recht geven op een leeftijdsbijslag.

Voorliggend artikel bevriest de leeftijdsbijslag op de situatie op 31 december 2026. Deze "bevriezing" moet in die zin begrepen worden dat wanneer, vanaf 1 januari 2027, het kind een nieuwe leeftijdsspijl bereikt, deze nieuwe leeftijd geen invloed (meer) heeft op het bedrag van de leeftijdstoeslag.

Het principe van de gehalveerde leeftijdsbijslag zoals voorzien in artikel 212 van het Groeipakketdecreet van 2018 blijft behouden.

Band met de begroting

Beleidsmiddelen

De aanpassingen leiden tot de volgende besparingen in de beleidskredieten Groeipakket (middelen die worden toegekend aan de gezinnen):

	2027	2028	2029	2030	2031
Beperking verjaringstermijn van 5 naar 3 jaar	0	0	6.000	6.000	6.000
Schrappen schoolverlatersregeling + verlaging leeftijd naar 23 jaar	34.461	118.320	194.092	194.092	194.092
Beperking startbedrag	48.800	48.800	48.800	48.800	48.800
Bevriezing leeftijdsbijslagen	10.180	32.500	54.680	76.560	107.730
Afschaffing kinderopvangtoeslag	7.400	7.400	7.400	7.400	7.400
TOTAAL	100.841	207.020	310.972	332.852	364.022

De bedragen zijn uitgedrukt in keuro en zijn op prijsniveau 2027.

Er zal in een nauwgezette monitoring worden voorzien bij volgende begrotingsrondes.

Werkingsmiddelen

De investeringskost om de maatregelen te kunnen incorporeren binnen de Centrale Groeipakketapplicatie wordt geschat op 975K euro.

Deze middelen zijn op heden niet voorzien in de begroting van het VUTG.

De besparing die voorzien is door verlaging leeftijdsgrens naar 24 jaar en afschaffing schoolverlatersstatuut, werd becijferd op 65.185 keuro (44.530 keuro door verlaging leeftijd naar 24 jaar en 20.655 keuro door afschaffing schoolverlatersstatuut). Bij deze raming werd uitgegaan van het feit dat alle jongeren nog een schoolverlatersstatuut konden toepassen tot en met 30/09/2027, en er werd m.a.w. ook nog uitgegaan van de veronderstelling dat jongeren in het voorjaar van 2027 nieuw konden instromen in het

statuut van schoolverlater. De regelgeving voorziet nu echter dat er geen nieuwe instroom meer mogelijk is vanaf 01.01.2027, waardoor het geraamde besparingsbedrag van 20.655 keuro dus een onderschatting is. Een voorzichtige raming leert ons dat er in het voorjaar 2027 minstens 3.000 jongeren nieuw instromen in het schoolverlatersstatuut met een bijhorende kost van 1.765 keuro. De invoering van het uitdovende karakter bij schoolverlaters doet deze kost wegvallen, terwijl deze nog wel voorzien is in de begroting. Dit maakt dus dat er een marge zit op het geraamde budget van de beleidskredieten Groeipakket.

Het voorstel is om een deel van deze marge te gebruiken voor de financiering van de investeringskost.

Motivatatie bij datum inwerkingtreding in de toekomst

Deze bepalingen treden in werking op 1 januari 2027, met uitzondering van artikel 97, 1° en 4°, dewelke op 1 oktober 2027 in werking treden.

Deze bepalingen moeten in werking treden op 1 januari 2027 om de besparingen te realiseren die nodig zijn om de begroting tijdig in evenwicht te houden.

Ingevolge het advies Raad van State werd de datum van inwerkingtreding met betrekking tot de verlaging van de maximumleeftijd aangepast.

Afdeling 2. Afschaffing forfaits toestelfinanciering ziekenhuizen

Artikel 104 en 105

Naar aanleiding van de budgettaire maatregelen wordt besloten om de toestelfinanciering van de ziekenhuizen vanaf 1 januari 2027 stop te zetten.

Band met de begroting

De bepaling heeft een rechtstreeks verband met de begroting 2027. Zonder wijziging blijven de forfaits toestelfinanciering in 2027 bestaan en wordt de besparing van 14 keuro op het deel toestelfinanciering van het instandhoudingsforfait niet gerealiseerd.

Brussel, 28 oktober 2027.

De minister-president van de Vlaamse Regering
en Vlaamse minister van Economie, Innovatie en Industrie,
Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management,

Matthias DIEPENDAELE

Voor de Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Melissa DEPRAETERE

De Vlaamse minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid,
Samenleven, Integratie en Inburgering,
Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand,
Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn

Ben WEYTS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding,
Cultuur en Gelijke Kansen,

Caroline GENNEZ

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,

Annick DE RIDDER

De Vlaamse minister van Brussel en Media,

Cieltje VAN ACHTER